

ΝΟΙΑ ΖΩΜΑΙ ΚΑΙ

Τεύχος

2

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ
ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Δραστηριότητες – Ασκήσεις – Τεχνικές
για τον εκπαιδευτικό

Τμήμα Λοιπών Σχολικών Εφαρμογών

ΙΣΝ/SNF

ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΗΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS
FOUNDATION

ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ ΚΑΙ ΔΡΩ
ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ – ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ – ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ
Δραστηριότητες – Ασκήσεις – Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

*Νοιάζομαι και δρω: Εθελοντισμός – Αλληλεγγύη – Ενεργός Πολίτης
Δραστηριότητες – Ασκήσεις – Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό*

Αθήνα 2015

Επιστημονική Ευθύνη: Σεβαστή-Σοφία Ανθοπούλου
Συγγραφή, Σύνθεση: Νίκος Γκόβας, Καλλιόπη Κύρδη
Φιλολογική Επιμέλεια: Αλέκα Πλακονούρη
Γραφιστική Επιμέλεια: Αντώνης Καπίρης – Tangram Creative Studio
Λογότυπο: we design
ISBN 978-6 18-82100-2-8
Εκδότης: Δεσμός Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο και Ίδρυμα Λαμπράκη

Ίδρυμα Λαμπράκη

Η παρούσα έκδοση αποτελεί μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος «Νοιάζομαι και Δρω», την πιλοτική φάση του οποίου υλοποίησε το Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο Δεσμός (www.desmos.org) σε συνεργασία με το Ίδρυμα Λαμπράκη (www.lrf.gr) το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, σε 66 σχολεία σε όλες τις Περιφέρειες της Ελλάδος. Αποτελεί δε, προϊόν των συμπερασμάτων και της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης της πιλοτικής φάσης.

Η δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού και η πιλοτική εφαρμογή σε 10 σχολεία στην Αττική, πραγματοποιήθηκε με επιχορήγηση κατά 90% από το Πρόγραμμα Επιχορήγησης ΜΚΟ στην Ελλάδα «Είμαστε όλοι Πολίτες», που εντάσσεται στο Χρηματοδοτικό Μηχανισμό του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου Περιόδου 2009 – 2014. Η χρηματοδότηση προήλθε από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία. Διαχειριστής Επιχορήγησης του Προγράμματος είναι το Ίδρυμα Μποδοσάκη. Οι απόψεις που εκφράζονται στην παρούσα έκδοση είναι των συγγραφέων και δεν απηχούν απαραίτητα τις απόψεις του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ ή του Ιδρύματος Μποδοσάκη.

Ο Δεσμός συνεισέφερε με ίδια κεφάλαια σε ποσοστό 10% της ανωτέρω επιχορήγησης.

Η επέκταση της πιλοτικής εφαρμογής σε επιπλέον 56 σχολεία στις υπόλοιπες περιφέρειες της Ελλάδος, με σκοπό τη δημιουργία και ενδυνάμωση δικτύου σχολείων με άξονα την ενίσχυση της ενεργού κοινωνικής προσφοράς, πραγματοποιήθηκε με δωρεά από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Όλες οι απόψεις/παροτρύνσεις/συμβουλές που διατυπώνονται στο εν λόγω εκπαιδευτικό υλικό δεν αποτελούν κατ' ανάγκην απόψεις των φορέων που υποστηρίζουν το πρόγραμμα ούτε συνιστούν εκ μέρους τους παρότρυνση ή συμβουλή απορρέουσα εκ του περιεχομένου του.

Κοινωνικός Ίδρυμα
Α. Κ. Λαοκαρλίου

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό διανέμεται δωρεάν. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου του βιβλίου με οποιονδήποτε τρόπο αποκλειστικά για εκπαιδευτικούς σκοπούς και υπό τον όρο ότι αναφέρονται οι συγγραφείς, εκδότες και δικαιούχοι λοιπών δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας επί του βιβλίου.

**ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ
ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ**

Δραστηριότητες – Ασκήσεις – Τεχνικές
για τον εκπαιδευτικό

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Περιεχόμενα

Νοιάζομαι και δρω: εθελοντισμός, αλληλεγγύη, ενεργός πολίτης.....	9
Πρόλογος.....	13
Ομαδικότητα, συνεργασία, εμπιστοσύνη.....	15
Με τα μάτια του άλλου.....	16
Άκουσε τον ήχο μου.....	17
Δυο δυο.....	17
Ας λύσουμε τον κόμπο.....	18
Ανθρώπινο παζλ.....	19
Το παράξενο ζώο.....	19
Βοήθα να περάσω.....	20
Βοήθεια!.....	20
Προσεγγίζοντας την έννοια του εθελοντισμού.....	21
Εθελοντισμός και αξίες.....	22
Αξίες και ανθρώπινα δικαιώματα.....	24
Με αφορμή ένα ποίημα.....	26
Χάρτης εθελοντισμού-αλληλεγγύης της τάξης.....	26
Ποιος είμαι, για τι νοιάζομαι και τι ελπίζω.....	27
Όσα κουβαλώ... όσα μπορούν να με φέρουν κοντά στους άλλους.....	29
Τι μου αρέσει να κάνω – Τι με δυσκολεύει.....	30
Το «αστέρι της ταυτότητάς μου».....	30
Ποιός είμαι – από «το ποτάμι της ζωής μου» στη «συλλογική ιστορία».....	32
Ζητούνται εθελοντές.....	34
Όταν νοιάζεσαι.....	38
Τα χαρακτηριστικά ενός εθελοντή.....	38
Μια αφίσα για το σχολείο.....	40
Εγώ στο μέλλον.....	41
Το δέντρο της τάξης μας.....	41
«Εμείς είμαστε που...».....	42
Ο εθελοντισμός και τα χαρακτηριστικά του.....	45
Ανακαλύπτοντας τα χαρακτηριστικά του εθελοντισμού.....	46
Συζητώντας τα χαρακτηριστικά στοιχεία του εθελοντισμού.....	50
Αλληλεγγύη – Προσεγγίζοντας την έννοια.....	51
Τα χαρακτηριστικά της αλληλεγγύης.....	52
Δράσεις αλληλεγγύης.....	55
Ιστορίες αλληλεγγύης: Φτιάξε κι εσύ μια ταινία.....	61
Με οδηγό τη λογοτεχνία.....	62
Ανθρωπιστική κρίση και διεθνής αλληλεγγύη.....	63
Αναπαριστώντας.....	64
Θα μπορούσε να μου συμβεί.....	64

Γνωριμία με οργανισμούς, φορείς, συλλογικότητες, δομές αλληλεγγύης	65
Γνωρίζοντας έναν φορέα.....	66
Παρουσιάζοντας έναν φορέα.....	75
Τομείς δράσης των φορέων αλληλεγγύης-εθελοντισμού.....	75
Η Τράπεζα Χρόνου.....	76
Σχέση εθελοντισμού-αλληλεγγύης και κράτους.....	79
Αποσαφήνιση εννοιών	81
Φιλανθρωπία και Δωρεά – Εθελοντισμός και Αλληλεγγύη – Ακτιβισμός.....	82
Δράσεις ακτιβισμού.....	89
Από τον Προμηθέα στον Σούπερμαν.....	93
Εθελοντισμός, Αλληλεγγύη, Φιλανθρωπία – παρεκκλίσεις.....	94
Τι θα έκανες αν.....	96
Πόση εθελοντική εργασία υπάρχει στην Ελλάδα;.....	96
Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση	97
Τι πιστεύουν οι άλλοι; Σχεδιάζοντας μια έρευνα.....	98
Σχεδιάζουμε ένα ενημερωτικό έντυπο ή μια αφίσα.....	98
Προετοιμάζοντας μια ομιλία για τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη.....	100
Απαντώντας σε ερωτήσεις για τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη.....	102
Προετοιμασία – σχεδιασμός	103
Ένα πρόγραμμα «κοινωνικής παρέμβασης».....	104
Μια «καμπάνια (εκστρατεία) ενημέρωσης».....	106
Μια «καμπάνια συγκέντρωσης χρημάτων ή ειδών ανάγκης».....	107
Ένα πρόγραμμα εθελοντικής εργασίας-αλληλεγγύης.....	109
Δράσεις εθελοντισμού και αλληλεγγύης	111
Ο «κάρτης της γειτονιάς μου»: αποτυπώνουμε, επιλέγουμε, υποστηρίζουμε.....	112
Σκέφτομαστε παγκόσμια, δρούμε τοπικά.....	113
Ξεκινάμε από τη γειτονιά.....	114
Σχεδιάζουμε μια καμπάνια προβολής/ενημέρωσης.....	117
Ζητάμε τη γνώμη των συμμαθητών μας.....	118
Ο εθελοντισμός και η αλληλεγγύη ως όψεις της ενεργού πολιτειότητας – Ο ενεργός πολίτης	119
Η παντομίμα.....	120
Η συνέντευξη.....	121
Να συμμετέχω στα κοινά;.....	122
«Βόμβες-Ασπίδες» και Ανθρώπινα Δικαιώματα.....	124
Παίρνω θέση – Συμμετέχω.....	126
Το δημόσιο χρήμα.....	128
Το μαθητικό συμβούλιο.....	129
Παράρτημα	131
Πηγές-Αναφορές	135

Νοιάζομαι και δω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Νοιάζομαι και δρω: εθελοντισμός αλληλεγγύη ενεργός πολίτης

Τι είναι

Το **Νοιάζομαι και δρω: εθελοντισμός – αλληλεγγύη – ενεργός πολίτης** είναι εκπαιδευτικό υλικό κατάλληλο για αξιοποίηση σε όλο το φάσμα της σχολικής εκπαίδευσης.

Σκοπός του υλικού αυτού είναι αφενός η κατανόηση των εννοιών και της σημασίας του εθελοντισμού και της αλληλεγγύης, καθώς και της στενής σύνδεσής τους με την ιδιότητα του ενεργού πολίτη, αφετέρου η καλλιέργεια στάσεων στην κατεύθυνση της μεγαλύτερης κοινωνικής συμμετοχής και της συνειδητής ανάληψης πρωτοβουλιών για συγκεκριμένες δράσεις, ώστε τα παιδιά να «νοιάζονται και να δρουν».

Οι δράσεις εθελοντισμού και αλληλεγγύης αντιμετωπίζονται ως εκφράσεις της ενεργού πολιτειότητας και όχι ως «καλές πράξεις».

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Τα μέρη

Το υλικό αποτελείται συνολικά από τρία τεύχη και έναν ιστότοπο:

- A) Τεύχος 1: *Νοιάζομαι και δρω: Εθελοντισμός – Αλληλεγγύη – Ενεργός Πολίτης Οδηγός για τον εκπαιδευτικό*
- B) Τεύχος 2: *Νοιάζομαι και δρω: Εθελοντισμός – Αλληλεγγύη – Ενεργός Πολίτης Δραστηριότητες – Ασκήσεις – Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό*
- Γ) Τεύχος 3: *Νοιάζομαι και δρω: Εθελοντισμός – Αλληλεγγύη – Ενεργός Πολίτης Βιβλίο για τον μαθητή*
- Δ) Ιστότοπος: www.noiazomaikaidrw.gr

Στο τεύχος **Οδηγός για τον εκπαιδευτικό** αποσαφηνίζονται εν συντομία οι βασικές έννοιες, δίνεται έμφαση στη σχέση του εθελοντισμού με την ενεργό πολιτειότητα και την αλληλεγγύη, αναφέρονται παρεκκλίσεις και παρεκτροπές, κωδικοποιούνται τα χαρακτηριστικά μιας εθελοντικής δράσης και ενός εθελοντή, παρουσιάζονται τομείς και δομές εθελοντισμού και αλληλεγγύης και προτείνονται τρόποι και στάδια επεξεργασίας ενός προγράμματος στην τάξη για την κατανόηση του εθελοντισμού και της αλληλεγγύης, αλλά και για τον σχεδιασμό δράσεων.

Στο τεύχος **Δραστηριότητες – Ασκήσεις – Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό** περιέχονται δραστηριότητες βιωματικού χαρακτήρα, που προτείνεται να υλοποιηθούν με τους μαθητές. Στόχος είναι η προσέγγιση των εννοιών του εθελοντισμού και της αλληλεγγύης, η κατανόησή τους, η επεξεργασία των χαρακτηριστικών τους και η διαφοροποίησή τους από άλλες, παρεμφερείς έννοιες, καθώς και η οργάνωση δράσεων κοινωνικής παρέμβασης. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων παρουσιάζονται ποικίλες δομές εθελοντισμού και αλληλεγγύης.

Ο **Οδηγός για τον εκπαιδευτικό και οι Δραστηριότητες – Ασκήσεις – Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό** συνοδεύονται από πηγές και βιβλιογραφία που αφορούν το σύνολο του υλικού.

Το **Βιβλίο για τον μαθητή** περιέχει δραστηριότητες για την κατανόηση και αποσαφήνιση των εννοιών. Μέσα από τις δραστηριότητες αυτές προκύπτουν τα βασικά χαρακτηριστικά κάθε έννοιας και οι μεταξύ τους διαφοροποιήσεις. Επίσης, περιγράφονται τα βήματα για τον σχεδιασμό μιας δράσης. Στη συνέχεια είναι συγκεντρωμένοι οι ορισμοί και τα χαρακτηριστικά των βασικών εννοιών που εξετάζονται στο σύνολο του εκπαιδευτικού υλικού.

Στον ιστότοπο www.noiazomaikaidrw.gr περιέχεται το σύνολο του υλικού, επιπλέον διαδραστικές δραστηριότητες για τους μαθητές, σύνδεσμοι για άλλα εκπαιδευτικά υλικά, τα οποία μπορεί να αξιοποιήσει ο εκπαιδευτικός, σύνδεσμοι για φορείς και δομές εθελοντισμού και αλληλεγγύης, καθώς και σχετικές δραστηριότητες, που υλοποιούνται από σχολικές ομάδες.

Πώς χρησιμοποιείται

Το εκπαιδευτικό υλικό είναι οργανωμένο με τρόπο ώστε να μπορεί ο εκπαιδευτικός να αντλεί ιδέες και στοιχεία για να σχεδιάζει ο ίδιος κάθε ενότητα ή τις δραστηριότητες. Δεν πρόκειται δηλαδή για ένα σχολικό εγχειρίδιο με γραμμική εξέλιξη, αλλά για ένα ευέλικτο υλικό, που μπορεί να το διαχειριστεί ο εκπαιδευτικός αξιοποιώντας όποιες και όσες ενότητες και δραστηριότητες επιλέγει, με όποια σειρά θεωρεί κατάλληλη, ανάλογα με τον χρόνο που διαθέτει, τα ενδιαφέροντα, τις εμπειρίες και την ηλικία των μαθητών του.

Κάθε τεύχος είναι αυτοτελές, αλλά και τα τέσσερα μέρη του εκπαιδευτικού υλικού αλληλοσυμπληρώνονται και έχουν οργανική σχέση μεταξύ τους. Στις ενότητες του πρώτου τεύχους αντιστοιχούν ενότητες του δεύτερου τεύχους με δραστηριότητες. Αντίστοιχες δραστηριότητες περιέχονται στο βιβλίο του μαθητή. Συμπληρωματικό υλικό μπορεί να αντληθεί από τον ιστότοπο. Καλό είναι ο εκπαιδευτικός, κατά τη διαπραγμάτευση κάθε ενότητας, να διατρέχει και τα τρία τεύχη, καθώς και τις παραπομπές στον ιστότοπο, ώστε να τα αξιοποιεί συνδυαστικά.

Οι πηγές και τα παραδείγματα

Ένα μέρος του υλικού σπηρίχτηκε σε ανάλογα εκπαιδευτικά υλικά από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Οι κύριες πηγές αναφέρονται στη βιβλιογραφία.

Οι φορείς και οι δομές που αναφέρονται στο υλικό έχουν επιλεγεί ενδεικτικά, για να αναδειχτεί η ποικιλομορφία των τομέων στους οποίους υλοποιούνται δράσεις εθελοντισμού και αλληλεγγύης. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει παραδείγματα φορέων και δομών που θα επιλέξει ο ίδιος, αλλά και να δώσει έμφαση σε τοπικές πρωτοβουλίες.

Στο παρόν υλικό η λέξη *μαθητής* αναφέρεται σε μαθητές και μαθήτριες και η λέξη *εκπαιδευτικός* σε εκπαιδευτικούς και των δύο φύλων. Το αρσενικό γραμματικό γένος χρησιμοποιείται αποκλειστικά για πρακτικούς λόγους

Η συγγραφική ομάδα
Μάρτιος 2015

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Πρόλογος

Το εκπαιδευτικό υλικό αυτού του τεύχους αποτελείται από δραστηριότητες βιωματικού χαρακτήρα, οι οποίες οδηγούν σε συζητήσεις όπου αναπτύσσονται επιχειρήματα από τους μαθητές. Στόχος των δραστηριοτήτων είναι η προσέγγιση των εννοιών του εθελοντισμού και της αλληλεγγύης, η κατανόησή τους, η επεξεργασία των χαρακτηριστικών τους, η διάκρισή τους από άλλες, παρεμφερείς έννοιες, η σύνδεσή τους με την ιδιότητα του ενεργού πολίτη. Μέσα από τη διαδοχική υλοποίησή τους, επιδιώκεται οι μαθητές να συνειδητοποιήσουν τα οφέλη για την κοινότητα και την κοινωνική συνοχή από τη συμμετοχή σε δράσεις αλληλεγγύης και εθελοντισμού, καθώς και να διαμορφώσουν θετική στάση για τη συνειδητή συμμετοχή τους.

Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην καλλιέργεια της συνεργασίας και της ομαδικότητας, καθώς και στην αποδοχή των ετεροτήτων.

Επιδιώκεται επίσης η γνωριμία με ποικίλους φορείς και δράσεις αλληλεγγύης και εθελοντισμού. Τα περισσότερα παραδείγματα που αναφέρονται στις δραστηριότητες έχουν αντληθεί από υλικό φορέων εθελοντισμού και αλληλεγγύης, δράσεις σχολείων και δημοσιεύματα.

Τέλος, προτείνεται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση σχετικών δράσεων.

Οι δραστηριότητες συνδυάζονται με τα κείμενα του *Οδηγού για τον εκπαιδευτικό* και έχουν ταξινομηθεί στις εξής ενότητες:

- Ομαδικότητα, συνεργασία, εμπιστοσύνη
- Προσεγγίζοντας την έννοια του εθελοντισμού
- Ποιος είμαι, για τι νοιάζομαι και τι ελπίζω
- Ο εθελοντισμός και τα χαρακτηριστικά του
- Αλληλεγγύη – Προσεγγίζοντας την έννοια
- Γνωριμία με οργανισμούς, φορείς, συλλογικότητες, δομές αλληλεγγύης
- Αποσαφήνιση εννοιών
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση
- Προετοιμασία – σχεδιασμός
- Δράσεις εθελοντισμού και αλληλεγγύης
- Ο εθελοντισμός και η αλληλεγγύη ως όψεις της ενεργού πολιτείας – ο ενεργός πολίτης

Ο εκπαιδευτικός, έχοντας στη διάθεσή του τις προτάσεις δραστηριοτήτων, μπορεί να τις προσαρμόσει στις ανάγκες της τάξης του. Μπορεί να επιλέξει ανάμεσα σε περισσότερες δραστηριότητες, διαφορετικής δυσκολίας, εκείνες που πιστεύει ότι ταιριάζουν στο μαθησιακό επίπεδο, στην ηλικία και στα ενδιαφέροντα των μαθητών του. Οι δραστηριότητες μπορούν να υλοποιηθούν με τη σειρά που επιλέγει ο εκπαιδευτικός, και όχι με τη σειρά που παρουσιάζονται· είναι δομημένες με αυτοτέλεια και υπάρχει η δυνατότητα να συνδυαστούν.

Στις προτεινόμενες δραστηριότητες και στο *Βιβλίο για τον μαθητή* εμφανίζονται κείμενα και γίνεται αναφορά σε διάφορους φορείς δομών αλληλεγγύης και εθελοντισμού. Τόσο τα κείμενα όσο και οι φορείς παρουσιάζονται μόνο ενδεικτικά, προκειμένου οι μαθητές να γνωρίσουν διαφορετικές δραστηριότητες και τη μεγάλη ποικιλία των τομέων δράσης τους. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιοποιούν επίσης ανάλογα κείμενα και υλικό φορέων της επιλογής τους. Στον ιστότοπο του προγράμματος μπορούν να βρουν συνδέσμους για περισσότερους φορείς.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τάξεις

2

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ομαδικότητα, συνεργασία, εμπιστοσύνη

Οι ασκήσεις και τα παιχνίδια συνεργασίας και εμπιστοσύνης είναι πολύ σημαντικά για τη ανάπτυξη και τη διατήρηση του ομαδικού πνεύματος, που είναι απαραίτητο σε δράσεις συνεργατικού εθελοντισμού και αλληλεγγύης.

Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να υλοποιηθούν είτε προκαταρκτικά για τη δημιουργία συνεργατικού κλίματος είτε κατά την ενασχόληση με τα χαρακτηριστικά του εθελοντισμού και της αλληλεγγύης, ώστε να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές την αναγκαιότητα και τα οφέλη της συνεργασίας. Επίσης, ο εκπαιδευτικός μπορεί να τις αξιοποιεί σταδιακά, ως εισαγωγή στις άλλες ενότητες του παρόντος υλικού.

Οι δραστηριότητες που ακολουθούν είναι ενδεικτικές, ο εκπαιδευτικός μπορεί εύκολα να βρει περισσότερες ή να σχεδιάσει δικές του.

Με τα μάτια του άλλου

Υλικά: λωρίδες υφάσματος, όσες ο μισός αριθμός των μαθητών (προαιρετικά)

- α) Η ομάδα χωρίζεται σε ζεύγη, τα μέλη κάθε ζεύγους ορίζονται ως Α και Β. Κάθε μέλος Α («οδηγός») δένει να μάτια του Β ώστε να μην μπορεί να δει. Εναλλακτικά, ο Β έχει τα μάτια κλειστά για όσο διάστημα διαρκεί η δραστηριότητα. Ορίζεται ένα ηχητικό σύνθημα (επιφώνημα, λέξη, ήχος κτλ.) για την έναρξη και τη λήξη της δράσης.
- β) Με το σύνθημα του εκπαιδευτικού, ο Α οδηγεί τον Β: Ο Α είναι πάντα πίσω από τον Β και με τα χέρια στην πλάτη του τον μετακινεί απαλά στο δωμάτιο. Μπορεί να συμφωνηθεί ότι κάποια αγγίγματα και κινήσεις δίνουν οδηγία για στροφή δεξιά, αριστερά, σταμάτημα κ.ο.κ. Εναλλακτικά, ο Α μπορεί να καθοδηγεί τον Β κρατώντας τον από το μπράτσο.
- γ) Όταν τα «τυφλά» παιδιά αισθανθούν ασφαλή και η κίνηση των ζευγαριών στον χώρο γίνεται με άνεση, ο εκπαιδευτικός μπορεί να δώσει σύνθημα να σταματήσουν και να ζητήσει από κάθε «οδηγό» να απομακρυνθεί μαλακά και να βρει ένα άλλο παιδί με κλειστά μάτια για να οδηγήσει. Η διαδικασία της αλλαγής «οδηγών» μπορεί να επαναληφθεί πολλές φορές.

Παραλλαγή: Ο εμπυκωτής καθορίζει έναν φανταστικό χώρο, π.χ., μια γέφυρα ή ένα δάσος, όπου θα κινηθεί ένα ζευγάρι. Ο Α έχει τα μάτια κλειστά και ο Β τον οδηγεί. Καθώς προχωρούν χέρι χέρι, ο Β περιγράφει τι βλέπει και ο Α συμπληρώνει με όσα ακούει, μυρίζει κτλ. Όλα αυτά τα περιγράφουν από τη φαντασία τους. Στη συνέχεια οι ρόλοι εναλλάσσονται.

Ενδεικτικές ερωτήσεις: Πώς αισθανθήκατε καθοδηγώντας τον άλλο; Πώς αισθανθήκατε όσο δεν βλέπατε; Θα μπορούσατε να κινηθείτε χωρίς οδηγό; Τι συνέβη όταν άλλαξε ο οδηγός σας; Θα θέλατε κάτι περισσότερο από τον οδηγό σας;

Πηγή: Γκόβας, Ν. (2001), *Για ένα δημιουργικό νεανικό θέατρο – ασκήσεις, παιχνίδια, τεχνικές*, Αθήνα: Μεταίχμιο

Ευαισθητοποίηση παιδιών στο θέμα της ανακύκλωσης, GloVo (Global Volunteers).

Άκουσε τον ήχο μου

Υλικά: λωρίδες υφάσματος όσος ο μισός αριθμός των μαθητών (προαιρετικά)
Μουσικά όργανα ή άλλα αντικείμενα που παράγουν ήχο (προαιρετικά)

- α) Οι μαθητές χωρίζονται σε ζευγάρια. Το ένα έχει κλειστά ή δεμένα τα μάτια, ενώ το άλλο κρατά στα χέρια του ένα μουσικό όργανο ή παράγει κάποιο ήχο με τα χέρια ή με το στόμα. Κάθε ζευγάρι θα πρέπει να έχει τον δικό του, διαφορετικό ήχο.
- β) Ο μαθητής με τα κλειστά μάτια, ακούγοντας τον ήχο, ακολουθεί τη διαδρομή που χαράζει το ζευγάρι του.

Το παιχνίδι παίζεται στην αρχή με ένα ζευγάρι και οι υπόλοιποι μαθητές κάθονται σε κύκλο. Μπαίνει ένα δεύτερο ζευγάρι και σταδιακά τα υπόλοιπα ζευγάρια.

Πηγή: Καμπέρη-Τζουριάδου, Ε. και Πανταζή, Στ. (2004), *Παιδαγωγικά παιχνίδια. Τεύχος Α: Παιχνίδια γνωριμίας, εμπιστοσύνης, συνεργασίας, Ι*, Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων <http://hdl.handle.net/10795/256>

Δυο δυο

Υλικά: σπάγκος ή κορδέλα

Οι μαθητές χωρίζονται σε ζευγάρια. Ο εκπαιδευτικός δίνει το δεξί χέρι του ενός με το αριστερό του άλλου. Στη συνέχεια τους δίνει οδηγίες για πράξεις που απαιτούν και τα δύο χέρια. Π.χ., «Δέστε τα κορδόνια σας», «Ξεφλουδίστε ένα πορτοκάλι» κ.ά. Οι μαθητές θα πρέπει να συνεργαστούν και να συντονίσουν τις κινήσεις τους.

Ομάδα Zumba παιδιών και νέων με νοητική υστέρηση.
Γέφυρα Ζωής ΑμεΑ Δυτικού Τομέα.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ομαδικότητα, συνεργασία, εμπιστοσύνη

Ας λύσουμε τον κόμπο

Η ομάδα σχηματίζει κύκλο. Όλοι κλείνουν τα μάτια, απλώνουν τα χέρια τους μπροστά και κινούνται ελαφρά προς το κέντρο, μέχρι να πιάσουν τα χέρια κάποιου άλλου. Κάθε χέρι πρέπει να κρατάει μόνο ένα χέρι. Κατόπιν ανοίγουν τα μάτια. Η ομάδα τώρα πρέπει να λύσει τον «κόμπο» στον οποίο έχει δεθεί χωρίς να λυθούν τα χέρια. Δεν επιτρέπονται οι συζητήσεις κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Η επικοινωνία πρέπει να γίνεται μόνο με τα μάτια και τα σώματα.

Ενδεικτικές ερωτήσεις: Πώς αισθανθήκατε κατά τη διάρκεια της προσπάθειας; Υπήρξαν προβλήματα συνεργασίας; Τι θα θέλατε να κάνουν οι άλλοι για σας;

Πηγή: Γκόβας, Ν. (2001), *Για ένα δημιουργικό νεανικό θέατρο – ασκήσεις, παιχνίδια, τεχνικές*, Αθήνα: Μεταίχμιο

Δημιουργική Ομάδα «Εικόνες και Ιδεογράμματα»,
Δίκτυο για τα δικαιώματα του Παιδιού.

Ανθρώπινο παζλ

Υλικά: ένα ντέφι ή ένα μουσικό cd

- α) Οι μαθητές σε ομάδες των τεσσάρων ή των πέντε γίνονται κομμάτια ενός παζλ. Ένας μαθητής ξαπλώνει στο πάτωμα με τα χέρια και τα πόδια σε όποια θέση θέλει. Οι υπόλοιποι συνεχίζουν να δημιουργούν το παζλ μπαίνοντας όπου υπάρχει χώρος, ακουμπώντας όμως σε κάποιο σημείο τους προηγούμενους μαθητές. Όταν πάρουν όλοι θέση, ο εκπαιδευτικός τους ζητά να θυμηθούν πού ακριβώς βρίσκονται στο παζλ. Στη συνέχεια, μόλις ακούσουν τη μουσική ή το ντέφι, σηκώνονται και κινούνται ελεύθερα στον χώρο.
- β) Μόλις σταματήσει ο ήχος, ο εκπαιδευτικός τους ζητά να ξαναφτιάξουν το παζλ μπαίνοντας ο καθένας ακριβώς στη θέση που είχε πριν. Στο τέλος κάθε ομάδα παρουσιάζει το δικό της παζλ στις υπόλοιπες, οι οποίες σχολιάζουν τι μπορεί να παριστάνει.

Πηγή: Καμπέρη-Τζουριάδου, Ε. και Πανταζή, Στ. (2004), *Παιδαγωγικά παιχνίδια, Τεύχος Α΄: Παιχνίδια γνωριμίας, εμπιστοσύνης, συνεργασίας Ι*. Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, <http://hdl.handle.net/10795/256>

Το παράξενο ζώο

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων με έξι. Κάθε ομάδα σχηματίζει ένα φανταστικό ζώο. Τα πόδια του ζώου που θα δημιουργήσουν πρέπει να είναι δύο περισσότερα από τα μέλη της ομάδας. Για παράδειγμα, αν η ομάδα έχει τέσσερα μέλη, τότε το παράξενο ζώο πρέπει να έχει έξι πόδια. Οι μαθητές, όλοι μαζί, σαν ένα σώμα, πρέπει να κινηθούν από τη μια άκρη της αίθουσας ή της αυλής στην άλλη. Όλα τα μέλη της ομάδας πρέπει να έχουν σημείο επαφής με τουλάχιστον άλλο ένα μέλος της ομάδας, για να κινούνται μαζί. Ο εκπαιδευτικός τους ζητά, πριν ξεκινήσουν τη διαδρομή τους, να σκεφτούν τη στρατηγική που θα ακολουθήσουν και το πώς θα ξεπεράσουν τα εμπόδια που μπορεί να συναντήσουν.

Ενδεικτικές ρωτήσεις: Με ποιο τρόπο θα πετύχουμε όλοι μαζί; Τι πρέπει να κάνουμε; Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίσαμε;

Πηγή: Ομάδα Αναλυτικών Προγραμμάτων Φυσικής Αγωγής (2014), *Παιχνίδια Συνεργασίας*, Κύπρος http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/fysiki_agogi/synedria_seminaria/2013_2014/paichnidia_synergasias.pdf

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ομαδικότητα, συνεργασία, εμπιστοσύνη

Βοήθα να περάσω

Πρόκειται για μια άσκηση συνεργασίας που παίζεται με τόσες καρέκλες όσοι και οι μαθητές. Ο εκπαιδευτικός βάζει τις καρέκλες σε κύκλο, τη μία πολύ κοντά, να ακουμπάει την άλλη. Κάθε μαθητής ανεβαίνει πάνω σε μία καρέκλα. Κατόπιν ο εκπαιδευτικός δίνει οδηγία να μπουν όλοι κατά αλφαβητική σειρά ονόματος, χωρίς να πατήσει κανείς στο έδαφος. Αν οι μαθητές είναι πολλοί, η δραστηριότητα πραγματοποιείται με τις καρέκλες σε δύο κύκλους.

Ενδεικτικές ερωτήσεις: Πόσες φορές χρειαστήκατε τη βοήθεια κάποιου άλλου για να βρείτε τη σειρά σας χωρίς να κατεβείτε από τις καρέκλες; Θα μπορούσατε να το πετύχετε χωρίς να συνεργαστείτε;

Βοήθεια!

Οι μαθητές σχηματίζουν έναν κύκλο και ο εκπαιδευτικός περιγράφει μια προβληματική κατάσταση όπου κάποιος χρειάζεται βοήθεια. Για παράδειγμα: «Σου χάλασε το αυτοκίνητο στη μέση του δρόμου», «Κάπκε το φαγητό που ετοιμάζες», «Τσακώθηκες με τον καλύτερο σου φίλο» κ.ο.κ. Κάποιος μαθητής μπαίνει στον κύκλο και αυτοσχεδιάζει, με ή χωρίς λόγο, σαν να είναι ο «παθών». Ο επόμενος μαθητής θα μπει για να προσφέρει βοήθεια, θα μείνει όσο κρατά ο αυτοσχεδιασμός και θα βγει για να μπει ένας άλλος μαθητής να προσφέρει βοήθεια κ.ο.κ. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ορίσει μέχρι τρεις μαθητές σε κάθε αυτοσχεδιασμό και να μεριμνήσει ώστε να συμμετέχουν όσο περισσότεροι γίνεται.

«Χορεύουμε με αφορμή ένα βιβλίο», Δίκτυο για τα δικαιώματα του Παιδιού.

Προσεγγίζοντας την έννοια του εθελοντισμού

Με τις δραστηριότητες της ενότητας αυτής οι μαθητές καλούνται:

- Να προσεγγίσουν την έννοια του εθελοντισμού και να κατανοήσουν τα δομικά στοιχεία του, την πρωτοβουλία και τη συμμετοχή.
- Να σκεφτούν τις αξίες και τη δομική σχέση τους με τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Να ανακαλύψουν τη σχέση της υπεράσπισης των ανθρώπινων δικαιωμάτων με πράξεις εθελοντισμού και αλληλεγγύης.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Προσεγγίζοντας την έννοια του εθελοντισμού

Εθελοντισμός και αξίες

Ο εκπαιδευτικός διαβάζει στους μαθητές τα παρακάτω κείμενα και τους ζητά να τα σχολιάσουν, να βρουν κοινά χαρακτηριστικά μεταξύ τους, να σκεφτούν τα θετικά ή τα αρνητικά στοιχεία των πράξεων που περιγράφονται, καθώς και τα πιθανά αποτελέσματά τους.

Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να σκεφτούν περιπτώσεις που πήραν οι ίδιοι μια πρωτοβουλία για να συνδράμουν στη λύση μιας δύσκολης κατάστασης, ενός προβλήματος. Τους ρωτά τι τους έκανε να πάρουν μέρος σε αυτή τη δράση, ποια ήταν τα αποτελέσματά της, τι ένιωσαν.

Τους ζητά να σκεφτούν περιπτώσεις που έμαθαν για μια τέτοια πρωτοβουλία και να θυμηθούν από πού είχαν την πληροφορία. Ο εκπαιδευτικός βοηθά τους μαθητές αναφέροντας κάποια πρωτοβουλία που πήραν ως τάξη ή κάποιο παράδειγμα από την επικαιρότητα.

Με αφορμή εθελοντική/ές δράση/εις στις οποίες συμμετείχαν ή που γνωρίζουν, καθώς και τα δύο κείμενα της επόμενης σελίδας, συζητούν και καταγράφουν τα χαρακτηριστικά του εθελοντισμού. Αν δεν προκύψει από τη συζήτηση, ο εκπαιδευτικός με τις κατάλληλες ερωτήσεις τους εφιστά την προσοχή στις έννοιες της πρωτοβουλίας, της δέσμευσης, της χωρίς χρηματική αμοιβή προσφοράς εργασίας.

Αφού έχουν αναφερθεί στα χαρακτηριστικά του εθελοντισμού, ο εκπαιδευτικός τους διαβάζει τον ορισμό. (Βλ. σχετικά στο τεύχος *Οδηγός για τον εκπαιδευτικό* και απλοποιημένη εκδοχή στο τεύχος *Βιβλίο για τον μαθητή*).

Η αυλή του σχολείου ήταν παραμελημένη και άχαρη. Οι μπασκέτες είχαν σπάσει. Το χώμα στα παρτέρια ήταν σκληρό και δεν φύτρωνε τίποτα.

Παιδιά, εκπαιδευτικοί και γονείς πήραν την πρωτοβουλία να σχεδιάσουν με χρώματα στην αυλή του σχολείου επιδαπέδια παιχνίδια. Οι γονείς αποφάσισαν να επιδιορθώσουν τα παγκάκια της αυλής και να τοποθετήσουν κι άλλα. Τοποθέτησαν επίσης καινούριες μπασκέτες. Συγκέντρωσαν χρήματα και αγόρασαν δίκτυ για βόλει. Έφεραν μικρά δέντρα, που φύτεψαν κοντά στα κάγκελα της αυλής.

Τα παιδιά περιποιήθηκαν τα παρτέρια και φύτεψαν λαχανικά. Δεσμεύτηκαν ότι θα περιποιούνται τα δέντρα και τα λαχανικά, θα τα ποτίζουν, θα τους βάζουν λίπασμα και θα σκαλίζουν το χώμα.

Όλοι μαζί αποφάσισαν και διαμόρφωσαν μια γωνιά της αυλής σε χώρο για την ανάγνωση βιβλίων. Οι γονείς δεσμεύτηκαν ότι θα ανοίγουν κάθε Τετάρτη απόγευμα και κάθε Σάββατο πρωί τη βιβλιοθήκη του σχολείου, για να μπορούν τα παιδιά να δανείζονται βιβλία και, αν θέλουν, να τα διαβάζουν στη γωνιά ανάγνωσης της αυλής. Όσα παιδιά ήθελαν, με την επίβλεψη ενός γονιού, παλιού αθλητή, που προσφέρθηκε εθελοντικά, μπορούσαν να μάθουν βόλει.

Η κυρία Ελένη πήρε την πρωτοβουλία δύο φορές τη βδομάδα να βοηθάει εθελοντικά στο Κέντρο Βρεφών ΜΗΤΕΡΑ, όπου ζουν εγκαταλειμμένα μικρά παιδιά. Έχει δεσμευτεί απέναντι στους ανθρώπους που εργάζονται στο ΜΗΤΕΡΑ ότι θα είναι συνεπής και αν κάτι της συμβεί και δεν μπορεί να πάει, να ειδοποιεί έγκαιρα.

Ανέλαβε να απασχολεί ένα απόγευμα τα παιδιά που μένουν εκεί κάνοντας μαζί τους δημιουργικό παιχνίδι. Μία φορά τη βδομάδα ανέλαβε να βγάζει βόλτα ένα από τα μεγαλύτερα παιδιά.

Αξίες και ανθρώπινα δικαιώματα

Υλικά: *μαρκαδόροι, μπαλόνια, περιοδικά, κόλλες, ψαλίδια, χαρτί A4, χαρτόνι*

A. Τα μπαλόνια και η «Χάρτα αξιών της τάξης»

- α) Οι μαθητές σκέφτονται ποιες είναι οι πιο σημαντικές έννοιες για τη ζωή τους, π.χ., *η φιλία, η αγάπη, η ειλικρίνεια, η δικαιοσύνη, η ελευθερία, η συνεργασία*. Ο εκπαιδευτικός τους παροτρύνει να εκφράσουν τις σκέψεις τους με παραδείγματα ή φράσεις. Είναι αυτές οι έννοιες σημαντικές για τους περισσότερους ανθρώπους; Συζητούν την έννοια της αξίας. Είναι έννοιες που μπορούμε να ονομάσουμε «αξίες»; Αν οι μαθητές δυσκολεύονται, ο εκπαιδευτικός τους δίνει παραδείγματα μιλώντας για τις δικές του αρχές ή για τις αρχές προσωπικοτήτων γνωστών στους μαθητές, ή ηρώων από βιβλία που έχουν διαβάσει.
- β) Χωρίζονται σε ομάδες των πέντε έξι μαθητών και κάθε ομάδα παίρνει πέντε μπαλόνια. Ο εκπαιδευτικός τους ζητά να συζητήσουν τις αξίες που έχουν ήδη σκεφτεί και στο τέλος να επιλέξουν πέντε και να γράψουν μία πάνω σε κάθε μπαλόνι.
- γ) Συζητώντας με ολόκληρη την τάξη, προσπαθούν να μειώσουν τον αριθμό των μπαλονιών, διαλέγοντας τις σημαντικότερες αξίες για όλους. Το ότι πρέπει να μειωθεί ο αριθμός των μπαλονιών δεν σημαίνει ότι τα μπαλόνια θα καταστραφούν χωρίς δεύτερη σκέψη: Πριν καταστρέψουν οποιοδήποτε μπαλόνι, η ολομέλεια πρέπει να καταλήξει σε ομόφωνη απόφαση, πείθοντας την ομάδα που δημιούργησε το μπαλόνι να το σκάσει.
- δ) Ο εκπαιδευτικός τοποθετεί στην αίθουσα διάσπαρτα μεγάλες κόλλες χαρτί. Σε κάθε χαρτί είναι γραμμένη μία αξία από αυτές που η ομάδα επέλεξε να κρατήσει. Οι μαθητές παίρνουν έναν μαρκαδόρο και τριγυρίζουν στην αίθουσα για λίγη ώρα κοιτώντας τις διάφορες αξίες. Όταν τους ελκύει μια αξία, μπορούν να γράψουν τις σκέψεις τους στο χαρτί. Αφού βεβαιωθεί ο εκπαιδευτικός ότι όλοι είχαν την ευκαιρία να γράψουν τη γνώμη τους, συζητούν με την ομάδα το περιεχόμενο κάθε χαρτιού.

Ενδεικτικές ερωτήσεις: Πόσο εύκολο είναι να ονοματίσουμε τις προσωπικές μας αξίες; Έχουμε τις ίδιες αξίες με τους υπόλοιπους συμμαθητές μας; Ακούσαμε κάποιο επιχείρημα από έναν συμμαθητή μας που μας έκανε να αλλάξουμε γνώμη για τα πιστεύω μας; Πώς θα ήταν η ζωή μας χωρίς αξίες; Υπάρχει ένα σύνολο αξιών που μπορούμε να μοιραστούμε ως τάξη;

- ε) Οι μαθητές γράφουν σε ένα χαρτόνι τις αξίες που αποφάσισαν να χαρακτηρίσουν ως αξίες της τάξης αναπτύσσοντας επιχειρήματα για τους λόγους που τις επέλεξαν. Κάθε μαθητής υπογράφει το χαρτόνι ως ένδειξη συμφωνίας για την τήρηση και την προώθηση αυτών των αξιών. Φτιάχνουν μια «Χάρτα αξιών της τάξης».
- στ) Ποιες αξίες θα κάνουν το μέλλον μας καλύτερο; Ο εκπαιδευτικός, αν δεν έχουν αναφερθεί από τους μαθητές, προσθέτει τις αξίες *ελευθερία, ισότητα, αλληλεγγύη, αξιοπρέπεια, ειρήνη, δικαιοσύνη*.

Ενδεικτικές ερωτήσεις: Αυτές οι αξίες, καθώς και όσες άλλες κατέγραψαν είναι σημαντικές για όλους τους ανθρώπους και γιατί; Γνωρίζουν περιπτώσεις που οι άνθρωποι δεν απολαμβάνουν τις αρχές που είναι σημαντικές για τη ζωή;

- ζ) Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να φτιάξουν σε ομάδες ένα κολάζ από περιοδικά, το οποίο θα δείχνει πώς φαντάζονται το μέλλον τους, με τις αξίες αυτές εξασφαλισμένες για όλους και ένα άλλο κολάζ χωρίς αυτές. Στη συνέχεια, οι ομάδες παρουσιάζουν τη δουλειά τους και μιλούν γι' αυτή.

Β. Η Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Με αναφορά στα κολάζ και στη «Χάρτα αξιών της τάξης», ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να σκεφτούν αν γνωρίζουν καταστάσεις όπου δεν γίνονται σεβαστές οι αξίες αυτές. Μπορεί να υποστηρίξει τη συζήτηση με σύντομα κείμενα και φωτογραφίες. (Ενδεικτικές φωτογραφίες: ΦΩΤΟΘΗΚΗ στον ιστότοπο www.noiazomaikaidrw.gr). Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αντλήσει κείμενα από τις εκδόσεις και τους ιστότοπους της UNICEF, της ActionAid, της Διεθνούς Αμνηστίας, της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (<http://www.unhcr.gr/1againstracism/category/> και <http://www.unhcr.gr/refugeestories>), καθώς και άλλων οργανισμών. Αναζητούν τις σημαντικές για τη ζωή έννοιες στην απλοποιημένη Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Βλ. Παράρτημα).

Ενδεικτικές ερωτήσεις: Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε για να απολαμβάνουν όλοι οι άνθρωποι τα δικαιώματά τους; Γνωρίζουν οι μαθητές ανθρώπους ή οργανισμούς που παλεύουν για να εξαλειφθούν οι συνθήκες οι οποίες στερούν από τους ανθρώπους τα δικαιώματά τους;

Ο εκπαιδευτικός τους προτείνει διευθύνσεις από το διαδίκτυο, τους δίνει φυλλάδια οργανισμών, δείχνει φωτογραφίες (ΦΩΤΟΘΗΚΗ στον ιστότοπο www.noiazomaikaidrw.gr).

Πηγή: Συμβίωση, Σχέδιο Δράσης για την προώθηση της ανεκτικότητας και την πρόληψη του ρατσισμού στο σχολείο. Δραστηριότητες βιωματικής μάθησης στα ανθρώπινα δικαιώματα και στα δικαιώματα των προσφύγων. (2014). Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο <http://www.unhcr.gr/ekpaideysi/ekpaideytika-programmata/symbiosis-schedio-drasis-gia-tin-proothisi-tis-anektikotitas-kai-tin-prolipsi-toy-ratsismoy-sto-scholeio-2013-2014.html>

Παραλλαγή των δραστηριοτήτων «Βιωματικές ασκήσεις σχετικές με τις αξίες» και «Ταυτότητα, πολυμορφία και κοινές αξίες».

Φιλιππίνες, δύο μήνες μετά τον τυφώνα Haiyan/Yolanda.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Προσεγγίζοντας την έννοια του εθελοντισμού

Με αφορμή ένα ποίημα

Τα παιδιά διαβάζουν τα αποσπάσματα από το «Ποίημα στους φίλους» του Χόρχε Λουίς Μπόρχες. Σκέφτονται και καταγράφουν λέξεις που τους εμπνέει το ποίημα αυτό. Σε ομάδες, συνθέτουν τη δική τους συνέχεια.

Ποίημα στους φίλους (αποσπάσματα)

Δεν μπορώ να σου δώσω λύσεις
για όλα τα προβλήματα της ζωής σου,
ούτε έχω απαντήσεις
για τις αμφιβολίες και τους φόβους σου
όμως μπορώ να σ' ακούσω
και να τα μοιραστώ μαζί σου.

Δεν μπορώ ν' αλλάξω
το παρελθόν ή το μέλλον σου.
Όμως όταν με χρειάζεσαι
θα είμαι εκεί μαζί σου.

Δεν μπορώ να αποτρέψω τα παραπατήματα σου.
Μόνο μπορώ να σου προσφέρω το χέρι μου
να κρατηθείς και να μη πέσεις.

Πηγή: Μπόρχες, Χ. Λ. (1995), *Ποιήματα*.
Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα και <http://digitalschool.minedu.gov.gr>

Χάρτης εθελοντισμού-αλληλεγγύης της τάξης

Υλικά: χαρτί του μέτρου, μαρκαδόροι, φυλλάδια, περιοδικά

Οι μαθητές αναρτούν στην τάξη ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί του μέτρου. Σε αυτό καταγράφουν σταδιακά δράσεις εθελοντισμού και αλληλεγγύης στις οποίες έχουν πάρει μέρος ή τις γνωρίζουν, καθώς και λέξεις που χαρακτηρίζουν τις έννοιες αυτές.

Κολλούν φωτογραφίες που βρίσκουν από φυλλάδια και άλλα έντυπα ή από το διαδίκτυο, σκίτσα, ζωγραφιές και κόμικς που δημιουργούν. Έτσι σχηματίζεται σιγά σιγά ένας πίνακας που δείχνει την εξέλιξη της ενασχόλησης της τάξης με το θέμα και τις διαστάσεις του.

Ποιος είμαι, για τι νοιάζομαι και τι ελπίζω

Είναι σημαντικό να διερευνηθεί, να αναδειχθεί και να συζητηθεί το για ποιους και τι *νοιάζονται* οι νέοι και θα ήταν διατεθειμένοι να φροντίσουν, σε τι *ελπίζουν* και για το πώς αυτή η *ελπίδα* και η *φροντίδα* επηρεάζει τη συμμετοχή τους στην πολιτική, οικονομική, πολιτιστική ζωή της τοπικής αλλά και της διεθνούς κοινότητας, καθώς οι νέοι συμμετέχουν ενεργά σε θέματα που τους αρέσουν, είναι διατεθειμένοι να τα υιοθετήσουν και να φροντίσουν, ειδικά όταν ελπίζουν ότι αυτή η προσφορά τους έχει αποτέλεσμα.

Οι δραστηριότητες έχουν ως στόχο να βοηθήσουν τους μαθητές:

- Να συνειδητοποιήσουν στοιχεία της ταυτότητάς τους, δεξιότητες και γνώσεις που έχουν.
- Να ανακαλύψουν κοινά στοιχεία και ενδιαφέροντα με τους άλλους ανθρώπους και να προσπαθήσουν να τα κατανοήσουν.
- Να διαμορφώσουν στάσεις σεβασμού και αποδοχής των άλλων.
- Να σκεφτούν πώς θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν τις δεξιότητες και τα ενδιαφέροντά τους για να στηρίξουν την κοινότητα, να δράσουν σε ένα πλαίσιο αλληλεγγύης, να συμβάλουν στην κοινωνική συνοχή.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

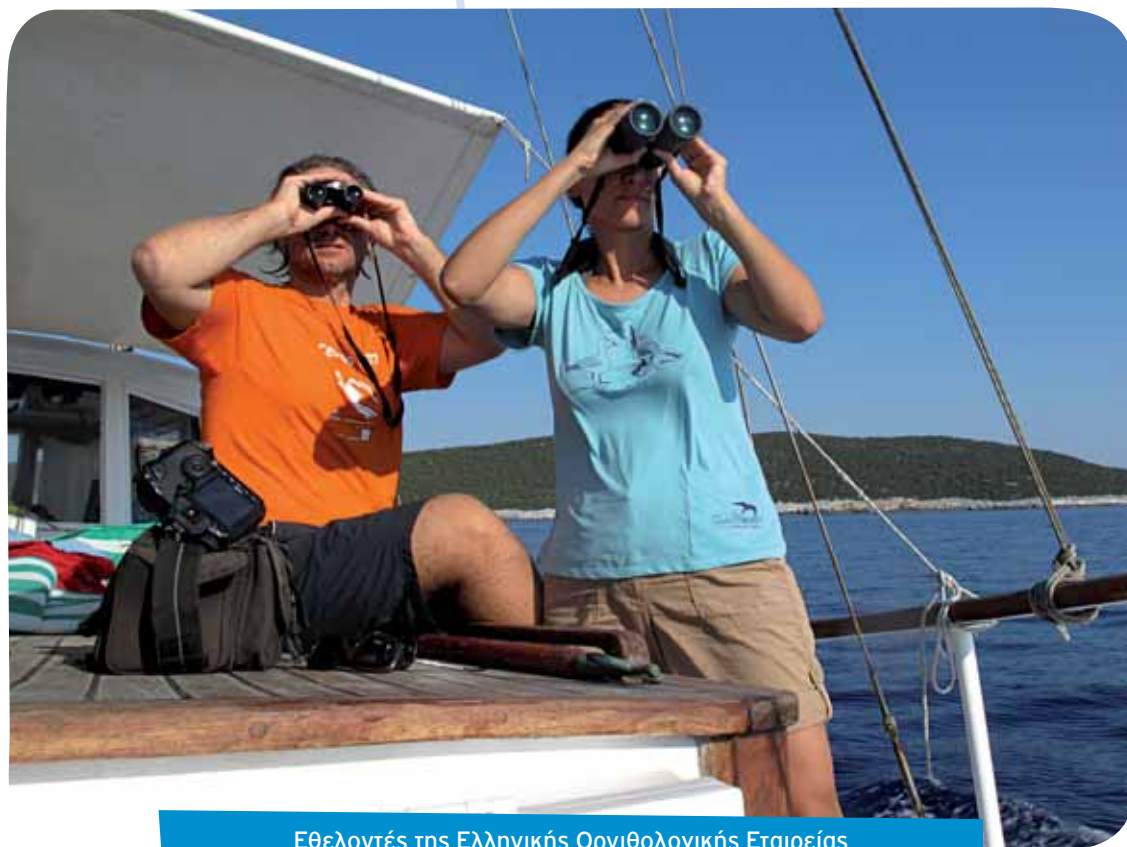
Τεύχος

2

Ποιος είμαι, για τι νοιάζομαι και τι ελπίζω

Δημιουργική απασχόληση παιδιών
από εξειδικευμένα στελέχη της ΜΚΟ Praksis.

Εθελοντές της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας
(φωτ. Δανάη Πορτόλου).

Όσα κουβαλώ... όσα μπορούν να με φέρουν κοντά στους άλλους

Υλικά: χαρτί του μέτρου (1,5-2 μέτρα για κάθε ομάδα), μαρκαδόροι, παλιά περιοδικά, εφημερίδες και φυλλάδια, κόλλες, ψαλίδια

Η δραστηριότητα αυτή βοηθά τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους για να τις αξιοποιήσουν σε δράσεις εθελοντισμού και αλληλεγγύης.

- Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Ένας μαθητής από κάθε ομάδα ξαπλώνει στο χαρτί του μέτρου και οι υπόλοιποι σχεδιάζουν το περίγραμμά του.
- Ο εκπαιδευτικός τους ζητά να σκεφτούν τι γνωρίζουν, τι μπορούν να κάνουν καλά, με τι τους ενδιαφέρει να ασχοληθούν. Να σκεφτούν ποιο μέρος του σώματος χρειάζεται για κάθε δεξιότητα. Συμπεριλαμβάνονται φυσικές-σωματικές δεξιότητες (π.χ., τραγούδι, ποδηλασία, ποδόσφαιρο), πνευματικές (π.χ., μαθηματικά, σκάκι) και προσωπικές ικανότητες (π.χ., να είσαι καλός φίλος, να κρατάς μυστικά, να μη θυμώνεις εύκολα).
- Οι μαθητές καταγράφουν στην ανθρώπινη φιγούρα τις δεξιότητές τους ζωγραφίζοντας, σχεδιάζοντας, γράφοντας ή φτιάχνοντας κολλάζ στο μέρος του σώματος που χρησιμοποιούν σε κάθε περίπτωση. Αν πρόκειται για κάποιο γενικότερο ενδιαφέρον, το δηλώνουν περιμετρικά της φιγούρας. Για παράδειγμα, αν κάποιος είναι καλός στο ποδόσφαιρο, κολλούν μια μπάλα στο πόδι της φιγούρας. Αν ενδιαφέρεται για τα ζώα, σχεδιάζουν το αγαπημένο του ζώο κοντά στη φιγούρα. Οι μαθητές προσθέτουν στοιχεία μέχρι να καλυφθεί η φιγούρα και η περιοχή γύρω από αυτή.
- Οι ομάδες στήνουν στον τοίχο τις φιγούρες τους. Κάθε ομάδα παρουσιάζει τις δεξιότητες και τα ενδιαφέροντα που έχει καταγράψει.
- Συζητούν ποιες από αυτές τις δεξιότητες, τις γνώσεις, καθώς και ποια ενδιαφέροντά τους θα μπορούσαν και θα ήθελαν να μοιραστούν με άλλους, να τα αξιοποιήσουν για να βοηθήσουν να αντιμετωπιστούν προβληματικές καταστάσεις. Για παράδειγμα, ο μαθητής που παίζει καλά ποδόσφαιρο μπορεί να αναλάβει εθελοντικά να προπονήσει τα παιδιά ενός Κέντρου Μέριμνας. Ο μαθητής που αγαπά ιδιαίτερα τα ζώα να αναλάβει να βάζει τροφή σε φωλιές πουλιών.

Πηγή: *Compasito. Manual on Human Rights Education for Children.2007. Council of Europe/Μικρή Πυξίδα: Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για παιδιά, Συμβούλιο της Ευρώπης, μετ. και επιμ. ελληνικής έκδοσης Κέντρο Στήριξης Μη Κυβερνητικών Οργανισμών (2012), Κύπρος <http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/All/E139A2CD27BCB462C2257AF3002ACD10?OpenDocument>*

Παραλλαγή της δραστηριότητας «Ένα σώμα γνώσης».

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ποιος είμαι, για τι νοιάζομαι και τι ελπίζω

Τι μου αρέσει να κάνω – Τι με δυσκολεύει

Υλικά: χαρτί Α3 ή χαρτί του μέτρου, μολύβια, λεπτοί μαρκαδόροι

- Ο εκπαιδευτικός ζητάει από κάθε μαθητή να σχεδιάσει σε ένα μεγάλο χαρτί το περίγραμμα ενός ατόμου. Κατόπιν ζητάει να γράψει μέσα στο περίγραμμα όλες τις δραστηριότητες που του αρέσει να κάνει μόνος ή με την παρέα του στο σχολείο ή στη γειτονιά.
- Όταν όλοι έχουν συμπληρώσει τα διαγράμματά τους, τα συζητούν σε ομάδες των τεσσάρων και μετά στην ολομέλεια. Τι δραστηριότητες αρέσουν περισσότερο στην ομάδα;
- Κατόπιν αναζητούν τρόπους ώστε οι δραστηριότητες που τους αρέσουν να φανούν χρήσιμες και σε άλλους, στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, π.χ., μέσω εθελοντικών οργανώσεων ή απλών πρωτοβουλιών.
- Στην ολομέλεια οι μαθητές συζητούν τι μπορεί να δυσκολεύει ή να αποτρέπει κάποιον νέο από το να γίνει εθελοντής σε κάποιον από τους τομείς που του αρέσουν.

Το «αστέρι της ταυτότητάς μου»

Υλικά: χαρτί, λεπτοί μαρκαδόροι

- Ο εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ζευγάρια και τους λέει ότι θα προσποιηθούν πως δεν γνωρίζονται και πως πρέπει να συστηθούν. Τους ζητάει να σκεφτούν τι είναι ενδιαφέρον ή σημαντικό να ξέρουν για κάποιον που μόλις γνώρισαν – να σκεφτούν γενικές κατηγορίες πληροφοριών. Για παράδειγμα, όνομα, ηλικία, φύλο, καταγωγή, ρόλο στην οικογένεια, θρήσκευμα, αγαπημένο χρώμα, αγαπημένη μουσική, χόμπι, αθλήματα, γενικότερα πράγματα που του αρέσουν ή δεν του αρέσουν.
- Οι μαθητές καλούνται να σχεδιάσουν σε χαρτί μια απεικόνιση της ταυτότητάς τους: Σχεδιάζουν ένα αστέρι, σκέφτονται γύρω στα 10 χαρακτηριστικά της ταυτότητάς τους (από τις κατηγορίες που όρισαν προηγουμένως) και τα σημειώνουν ως ακτίνες του αστεριού τους. Κατόπιν συγκρίνουν το αστέρι τους με τα αστέρια άλλων εντοπίζοντας τις κοινές ακτίνες τους. Για παράδειγμα, ο Α βρίσκει ότι με τον Β έχει το ίδιο αγαπημένο χρώμα και τον ίδιο αριθμό αδελφών, με την Γ το ίδιο αγαπημένο φαγητό, με τον Δ υποστηρίζουν την ίδια ομάδα και ακούνε το ίδιο είδος μουσικής κ.ο.κ.
- Στην ολομέλεια οι μαθητές συζητούν ποιες πλευρές της ταυτότητας ήταν κοινές σε πολλούς και ποιες ήταν μοναδικές, πόσο ίδιοι και πόσο διαφορετικοί είναι οι άνθρωποι σε μια ομάδα, αν οι άνθρωποι έχουν περισσότερα κοινά ή διαφορετικά στοιχεία μεταξύ τους. Συζητούν ομαδικά τις πλευρές της ταυτότητας που επιλέγουμε και αυτές με τις οποίες γεννιόμαστε. Δημιουργούν δύο λίστες αντίστοιχα σε έναν πίνακα και τις ταξινομούν.
- Ο εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές την απλοποιημένη μορφή της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Παράρτημα Ι) και τους ζητά να σκεφτούν ποια στοιχεία της ταυτότητας, όπως σημειώθηκαν παραπάνω, συνδέονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ενδεικτικές ερωτήσεις: Τι μάθατε για τον εαυτό σας; Ήταν δύσκολο να αποφασίσετε ποιες ήταν οι πιο σημαντικές πλευρές της ταυτότητάς σας; Ποια στοιχεία θα βάζατε στην ταυτότητά σας; Εκπλαγήκατε με τα αποτελέσματα όταν συγκρίνατε τα αστέρια σας; Έχετε περισσότερα ή λιγότερα κοινά μεταξύ σας απ' όσα περιμένατε; Πώς νιώσατε για τη διαφορετικότητα που υπάρχει στην τάξη σας; Πώς δημιουργείται η ταυτότητα; Ποιες πλευρές είναι κοινωνικές κατασκευές (τις αποκτούμε μετά τη γέννησή μας και συνδέονται με τον τρόπο που ζούμε, τις συνήθειες της οικογένειάς μας, τον τρόπο που μεγαλώνουμε) και ποιες έχουν κληρονομηθεί (τις έχουμε με τη γέννησή μας); Σε σχέση με το φύλο ποιες πλευρές είναι κοινωνικά κατασκευασμένες και ποιες έχουν κληρονομηθεί; Κατά πόσο κρίνονται οι άνθρωποι από την ταυτότητά τους και κατά πόσο από την ομάδα στην οποία ανήκουν; Πώς νιώσατε για την ελευθερία που είχατε να επιλέξετε εσείς τα στοιχεία που αποτελούν τη δική σας ταυτότητα; Ποιες είναι οι συνέπειες αυτής της ελευθερίας σ' εσάς και στην κοινωνία, και ειδικότερα όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα της ισότητας και του σεβασμού;

Σχόλιο 1: Ο εκπαιδευτικός απλοποιεί ή αλλάζει τα ερωτήματα ανάλογα με την ηλικία των μαθητών με στόχο πάντα την κατανόηση των πολλαπλών ταυτοτήτων καθενός μας και της διαφορετικότητας.

Σχόλιο 2: Τα παραπάνω ερωτήματα μπορεί να δοθούν σε χαρτί σε ομάδες μαθητών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και να ζητηθεί να καταγραφούν τα αποτελέσματα της συζήτησης.

Πηγή: *Compass, Ένα Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους/νέες*, © Συμβούλιο της Ευρώπης, μετ. και επιμ. ελληνικής έκδοσης: Άρσις-Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων, 2010, Θεσσαλονίκη. Προσαρμογή Νάσια Χολέβα για την έκδοση *Δραστηριότητες βιωματικής μάθησης στα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των προσφύγων της Υπάτης Αρμοστείας ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες*.

Οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Ασκληπείου φροντίζουν το σχολείο τους και βάφουν τους τοίχους για την Εβδομάδα Εθελοντισμού του Let's do it Greece.

Ποιος είμαι – από «το ποτάμι της ζωής μου» στη «συλλογική ιστορία»

Υλικά: μεγάλα χαρτιά και μαρκαδόροι (ή άλλα υλικά κατάλληλα για ζωγραφική σε χαρτί)

α) Ο εκπαιδευτικός μοιράζει μεγάλα χαρτιά και μαρκαδόρους (ή άλλα υλικά κατάλληλα για ζωγραφική σε χαρτί). Εξηγεί στους μαθητές ότι καθένας πρέπει να δημιουργήσει τον προσωπικό *χάρτη της ζωής του*, δηλαδή ένα σχέδιο που θα αναπαριστά σημαντικούς σταθμούς της ζωής του, στιγμές δικαιοσύνης ή αδικίας, όνειρα, αποφάσεις που έπρεπε να πάρει, εμπειρίες που χαρακτηρίστηκαν από το αίσθημα της δύναμης ή της καταπίεσης, το ταξίδι μέσα και γύρω από γεγονότα που συνέβησαν στη ζωή του. Σε αυτό το ταξίδι υπάρχει μια αρχή, καθώς και τα μονοπάτια που πήρε η ζωή του μέχρι σήμερα. Θα μπορούσε να παραλληλιστεί με ένα *ποτάμι* που ξεκινάει από κάπου και δημιουργεί την κοίτη του μέσα από εμπόδια και παρεκκλίσεις μέχρι να καταλήξει στη θάλασσα. Η θάλασσα είναι το σημείο που βρισκόμαστε σήμερα. Για να βοηθήσει τους μαθητές να αποφασίσουν ποια στοιχεία θα συμπεριλάβουν στον *χάρτη της ζωής τους*, μπορεί να θέσει τις εξής ερωτήσεις (σταθμίζοντας την ηλικία και την ωριμότητα των μαθητών): Ποιος είσαι; Ποια είναι η ιστορία σου; Ποια είναι τα πιο σημαντικά γεγονότα στη ζωή σου; Υπάρχουν γεγονότα που άλλαξαν τον τρόπο που βλέπεις τον κόσμο και ποια είναι αυτά; Σε έχει κάνει κάποιος να σωπάσεις και να μην εκφράσεις τη γνώμη σου, και σε ποια περίπτωση; Ποιες ήταν οι στιγμές που αισθάνθηκες καταπίεση, αδικία ή αδυναμία; Ποιες ήταν οι στιγμές που σε δικαίωσαν και σε έκαναν να νιώσεις πιο δυνατός; Ποια πράγματα κατάφερες και ποια όνειρά σου πραγματοποιήθηκαν;

Κατά τη διάρκεια της άσκησης αυτής ο εκπαιδευτικός μπορεί να βάλει μια απαλή μουσική.

β) Οι μαθητές δημιουργούν ζευγάρια και ανταλλάσσουν αφηγήσεις για τους *χάρτες ζωής* που έχουν δημιουργήσει. Μιλούν για τα σημαντικότερα σημεία τους και ακούν προσεκτικά την αντίστοιχη αφήγηση του συμμαθητή τους. Μπορούν, αν θέλουν, να ζητήσουν περισσότερες πληροφορίες για κάποια σημεία, αλλά δεν είναι υποχρεωμένοι να μιλήσουν για κάτι αν δεν αισθάνονται έτοιμοι, ακόμα και αν το έχουν αποτυπώσει στον *χάρτη τους*.

γ) Δύο ή τρία ζευγάρια σχηματίζουν μικρές ομάδες και παρουσιάζουν τους *χάρτες* με τον εξής τρόπο: Καθένας παρουσιάζει τον *χάρτη* που άκουσε από τον συμμαθητή του, αλλά σε πρώτο πρόσωπο, σαν να ήταν ο δικός του. Προσπαθεί να μείνει πιστός σε αυτά που άκουσε και με τον τρόπο που τα άκουσε. Ο πραγματικός δημιουργός του *χάρτη* δεν επιτρέπεται να αντιδράσει κατά τη διάρκεια της αφήγησης, ούτε να προσθέσει ούτε να διορθώσει οτιδήποτε.

Κατά τη διάρκεια της φάσης αυτής ο εκπαιδευτικός μπορεί να ρωτήσει τους μαθητές πώς αισθάνθηκαν ακούγοντας την αφήγηση της ζωής τους με τη φωνή κάποιου άλλου.

δ) Οι ομάδες δημιουργούν μια λίστα με έννοιες-κλειδιά ή ζητήματα που έχουν προκύψει από τους *χάρτες τους*. Στη συνέχεια, αποφασίζουν ποιες έννοιες-κλειδιά είναι κοινές μεταξύ τους ή θεωρούνται πιο σημαντικές, καταλήγοντας σε δύο ή τρεις.

- ε) Οι ομάδες δημιουργούν μια κοινή ιστορία και μια σύντομη παρουσίαση με βάση ένα κοινωνικό ζήτημα που έχει προκύψει από τη συζήτηση σε σχέση με τους χάρτες. Η παρουσίαση μπορεί να έχει τη μορφή σύντομου αυτοσχεδιασμού με κίνηση, λόγο, ήχο ή να γίνει μέσα από ακίνητες εικόνες. Κάθε ομάδα παρουσιάζει το δημιούργημά της στην ολομέλεια.
- στ) Η ολομέλεια καλείται να εντοπίσει τις έννοιες-κλειδιά που απασχόλησαν την ομάδα μέσα από την ιστορία που παρουσιάστηκε. Σε αυτή τη διαδικασία μπορούν να χρησιμοποιηθούν τεχνικές από το εκπαιδευτικό θέατρο (ανίχνευση σκέψης, καρέκλα της συνέντευξης ή τεχνικές θεάτρου της αγοράς, όπως η αντικατάσταση του πρωταγωνιστή από κάποιον ενεργό θεατή που καλείται να δοκιμάσει τη δική του εκδοχή της ιστορίας όσο του επιτρέπουν οι συνθήκες κτλ.), προκειμένου να διερευνηθούν σε μεγαλύτερο βάθος τα θέματα που έχουν προκύψει, αλλά και να βελτιωθούν οι μικρές παρουσιάσεις όσον αφορά τη φόρμα, αλλά κυρίως το περιεχόμενό τους.

Παραλλαγή: Αντί να δημιουργήσουν τον «χάρτη της ζωής», ο εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές να φέρουν ένα *ξεχωριστό αντικείμενο* που έχει παίξει σημαντικό ρόλο στη ζωή τους και να μιλήσουν γι' αυτό (π.χ., το δώρο ενός φίλου ή μιας φίλης, μια φωτογραφία ενός αγαπημένου προσώπου ή από μια σημαντική εκδήλωση, ένα γούρι κτλ.).

Παρατήρηση: Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις θεατρικές τεχνικές που αναφέρονται, βλ. στο Χολέβα, Ν. (2010), *Εσύ όπως κι Εγώ – Εξερευνώντας τη διαφορετικότητα μέσα από το θέατρο*, Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, στο Γκόβας, Ν., Ζώνιου, Χ. (επιμ.), (2010), *Θεατροπαιδαγωγικά προγράμματα με τεχνικές θεάτρου φόρουμ για την πρόληψη και την κοινωνική ενσωμάτωση*, Αθήνα: Όσμωση & Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση και στο Γκόβας, Ν. (2001), *Για ένα νεανικό δημιουργικό θέατρο – ασκήσεις, παιχνίδια, τεχνικές*, Αθήνα: Μεταίχιμο. Επίσης στην ιστοσελίδα www.theatroedu.gr υπάρχουν πολλές άλλες χρήσιμες τεχνικές και ασκήσεις με ελεύθερη πρόσβαση.

Πηγή: Mavrocordatos, A., *mPPACT manifest, Methodology for a Pupil and Performing Arts-Centered Teaching*, μετ./απόδ. Νάσια Χολέβα για την έκδοση *Δραστηριότητες βιωματικής μάθησης στα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των προσφύγων* της Υπάτης Αρμοστείας ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ποιος είμαι, για τι νοιάζομαι και τι ελπίζω

Συμμετοχή εθελοντών της ΜΚΟ PRAKSIS σε θεματική εκδήλωση.

Ζητούνται εθελοντές

- α) Ο εκπαιδευτικός διαβάζει στους μαθητές το παρακάτω κείμενο:
Στον Δήμο Θερμαϊκού (Θεσσαλονίκη) με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου ιδρύθηκε γραφείο εθελοντισμού και ζητήθηκε από όσους δημότες θα ήθελαν να συμμετέχουν να το δηλώσουν συμπληρώνοντας μια αίτηση.
- β) Κατόπιν μοιράζει την αίτηση (βλέπε διπλανή σελίδα) και ζητάει από τους μαθητές να τη διαβάσουν και να συζητήσουν σε μικρές ομάδες:
- Για ποιους λόγους νομίζουν ότι ζητούνται αυτές οι προσωπικές πληροφορίες;
  - Ποιες πληροφορίες πιστεύουν ότι είναι πιο σημαντικές και γιατί;
  - Αφού διαβάσουν προσεκτικά τις «Περιοχές Ενδιαφερόντων», να συζητήσουν ποια θέματα θα συμπλήρωναν.

Πηγή: Ιστοσελίδα του Δήμου Θερμαϊκού (εκτενές απόσπασμα της αίτησης) <http://www.thermaikos.gr/default.aspx?lang=el-GR&loc=1&page=2384&menu=673>

Σημείωση: Κατά την επιλογή εθελοντικής δραστηριότητας (βλ. ενότητα *Δράσεις Εθελοντισμού και Αλληλεγγύης*) ζητάμε από τους μαθητές να ετοιμάσουν φόρμα δήλωσης εθελοντή παίρνοντας ιδέες από την αίτηση αυτή.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να προτείνει να δουν οι μαθητές άλλες φόρμες αίτησης για εθελοντική εργασία. Για παράδειγμα:

Αρχέλων Σύλλογος για την Προστασία της θαλάσσιας χελώνας <http://www.archelon.gr>

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία <http://www.ornithologiki.gr>

Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός <http://www.samarites.gr>

**ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ - ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Δημ. Ενότητα Ν.Μηχ/vas: τηλ. 23923 30359

Δημ. Ενότητα Επανομής: τηλ. 23923 30104

Δημ. Ενότητα Θεσσαλονίκης: τηλ. 23923 30022

ΔΗΛΩΣΗ/ΑΙΤΗΣΗ ΕΘΕΛΟΝΤΗ-ΝΤΡΙΑΣ

ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Όνομα: .....

Επώνυμο: .....

Όνομα πατέρα: .....

Όνομα μητέρας: .....

Α.Δ.Τ: .....

Φύλο: Άρρεν Θήλυ

Ημερομηνία γέννησης: .....

Διεύθυνση κατοικίας: .....

Τ.Κ: .....

Πόλη: .....

Οικογενειακή κατάσταση: Άγαμος Έγγαμος

Τηλέφωνο : Οικίας: .....

Εργασίας: .....

Κινητό τηλέφωνο : .....

E-mail: .....

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Επίπεδο σπουδών:

Δημοτικό

Γυμνάσιο

Λύκειο

Τεχνικό Λύκειο/ Επαγγελματική σχολή:

Ειδικότητα: .....

Φοιτητής-τρια ΑΕΙ/ΤΕΙ:

Σχολή/ Τμήμα: .....

Πτυχιούχος ΑΕΙ/ΤΕΙ

Σχολή/Τμήμα: .....

Μεταπτυχιακές σπουδές: .....

Ξένες Γλώσσες

	<i>Βασικό επίπεδο</i>	<i>Καλό επίπεδο</i>	<i>Πολύ καλό επίπεδο</i>
<i>Αγγλικά</i>			
<i>Γαλλικά</i>			
<i>Ιταλικά</i>			
<i>Γερμανικά</i>			
<i>Άλλη:</i>			

Άλλες πληροφορίες

Χειρίζεστε Η/Υ;   ΝΑΙ   ΟΧΙ

Έχετε άδεια οδήγησης: ΝΑΙ   ΟΧΙ

Δικόκλου

Αυτοκινήτου

Υπάρχει κάποια επιπλέον/δεξιότητα/ικανότητα ή ενασχόληση που θα θέλατε να δηλώσετε;

.....

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Άνεργος-η   ΝΑΙ   ΟΧΙ

Εργαζόμενος-η

Επάγγελμα που ασκείτε: .....

Συνταξιούχος

Επάγγελμα που ασκούσατε: .....

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ

Πόσο συχνά εκτιμάτε ότι μπορείτε να συνεισφέρετε εθελοντικά:

1-2 φορές την εβδομάδα

1-2 φορές το δεκαπενθήμερο

1-2 φορές τον μήνα

Μπορώ να προσφέρω υπηρεσίες:

Τα πρωινά

Τα απογεύματα

Τα Σαββατοκύριακα

ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Ανήκατε ή ανήκατε σε κάποιες εθελοντικές οργανώσεις:

ΝΑΙ

Για πόσο χρονικό διάστημα: .....

Αντικείμενο εθελοντικής οργάνωσης: .....

ΟΧΙ

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΩΝ

Παρακαλώ δηλώστε τις θεματικές ενότητες που σας ενδιαφέρει περισσότερο να συμμετέχετε ως εθελοντής-ντριά:

- Διοικητική υποστήριξη (καταγραφή και δικτύωση εθελοντών)
- Πολιτισμός (Φεστιβάλ, παραστάσεις, εκδηλώσεις κτλ.)
- Τουρισμός (ξενάγηση, προστασία μνημείων κτλ.)
- Περιβάλλον (καθαρισμός ακτών, πλατειών, δενδροφυτεύσεις, υιοθεσία και προστασία δημοσίων χώρων κτλ.)
- Αθλητικές διοργανώσεις (τουρνουά, αγώνες, πρωταθλήματα)
- Υποστήριξη ειδικών κοινωνικών ομάδων (βοήθεια σε πληγέντες, άστεγους, άπορους, πρόσφυγες, χρόνια πάσχοντες, βοήθεια στο πρόγραμμα σίτισης του Δήμου κ.ά.)
- Προστασία ζώων (περισυλλογή και φροντίδα αδέσποτων κ.ά.)
- Παροχή ιατρικών συμβουλών/υπηρεσιών
- Παροχή νομικής στήριξης (για άπορους και θέματα μεταναστών)
- Προβολή εθελοντικού πνεύματος (δράσεις ευαισθητοποίησης της κοινωνίας για την εθελοντική δράση)
- Παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών (φροντιστήρια σε παιδιά απόρων, εκμάθηση ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες, παροχή εκπαίδευσης σε Ρομά κ.ά.)
- Παροχή φροντίδας ως εθελοντής γείτονας
- Αιμοδοσία

Άλλο: .....

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

Υπάρχει κάτι που χρειάζεται να δηλωθεί σε σχέση με την υγεία σας (φαρμακευτική αγωγή, χρόνια νοσήματα, εγχειρήσεις, κινητικά προβλήματα) τα οποία πιθανότατα θα επηρέαζαν το έργο σας ως εθελοντή;

.....
.....

Δηλώνω ότι αποδέχομαι το δικαίωμα χρήσης των δηλωθέντων στοιχείων από το Γραφείο Εθελοντισμού Δήμου Θερμαϊκού.

Ημερομηνία ...../...../.....

Ο δηλών/Η δηλούσα

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ποιος είμαι, για τι νοιάζομαι και τι ελπίζω

Όταν νοιάζεσαι...

Οι μαθητές παρακολουθούν το βίντεο του οργανισμού Life Vest Inside «Kindness Boomerang – One Day» (διάρκεια 5´.44´´), στο <https://www.youtube.com/watch?v=nwAYpLVyeFU> ή στο <https://vimeo.com/36789712>

Συζητούν σε ομάδες μικρές καθημερινές πράξεις που μπορούν να κάνουν, βοηθώντας τους γύρω τους.

Πλοκή: Πρόσωπα που συναντιούνται τυχαία βοηθούν και φέρονται με ευγένεια το ένα στο άλλο, σχηματίζοντας μια αλυσίδα ανθρώπων που νοιάζονται για τους άλλους.

Πυρκαγιές Αττικής, 2007.
Τομέας Σαμαρειτών, Διασωστών και Ναυαγοσωστών.

Τα χαρακτηριστικά ενός εθελοντή

- Οι μαθητές παρακολουθούν τα βίντεο με τις συνεντεύξεις των εθελοντών στον ιστότοπο www.noiazomaikaidrw.gr.
- Ο εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές ότι ομαδικά θα «χτίσουν τα χαρακτηριστικά ενός εθελοντή». Μοιράζει σε όλους από ένα φύλλο χαρτί με τα εξής πεδία: όνομα, χόμπι, γράψε μια εθελοντική δραστηριότητα που κάνεις ή που έχεις κάνει, πόσο συχνά κάνεις αυτή τη δραστηριότητα, σε τι νομίζεις ότι ωφελεί τους ανθρώπους ή το περιβάλλον, τι σε ωθεί να κάνεις αυτή τη δραστηριότητα, τι αισθάνεσαι όταν ασχολείσαι με αυτή τη δραστηριότητα (βλ. πίνακα στη διπλανή σελίδα).
- Οι μαθητές κάθονται σε κύκλο και συμπληρώνουν όλοι το πρώτο πεδίο. Κατόπιν δίνουν το φύλλο τους στον συμμαθητή τους που κάθεται αριστερά και τώρα όλοι συμπληρώνουν το δεύτερο πεδίο κ.ο.κ. Σημειώνεται ότι κάθε φορά οι μαθητές πρέπει να διαβάζουν τα προηγούμενα πεδία πριν συμπληρώσουν το επόμενο.
- Μόλις ολοκληρωθεί ο κύκλος των απαντήσεων, τις διαβάζουν. Καταγράφουν στον πίνακα τα κίνητρα των δραστηριοτήτων (τις απαντήσεις στην ερώτηση *Τι σε ωθεί να κάνεις αυτή τη δραστηριότητα;*) και τα συζητούν.

Τα χαρακτηριστικά ενός εθελοντή

Όνομα:	
Χόμπι:	
Γράψε μια εθελοντική δραστηριότητα που κάνεις ή που έχεις κάνει:	
Πόσο συχνά κάνεις αυτή τη δραστηριότητα;	
Σε τι νομίζεις ότι ωφελεί τους ανθρώπους ή το περιβάλλον;	
Τι σε ωθεί να κάνεις αυτή τη δραστηριότητα;	
Τι αισθάνεσαι όταν ασχολείσαι με αυτή τη δραστηριότητα;	

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ποιος είμαι, για τι νοιάζομαι και τι ελπίζω

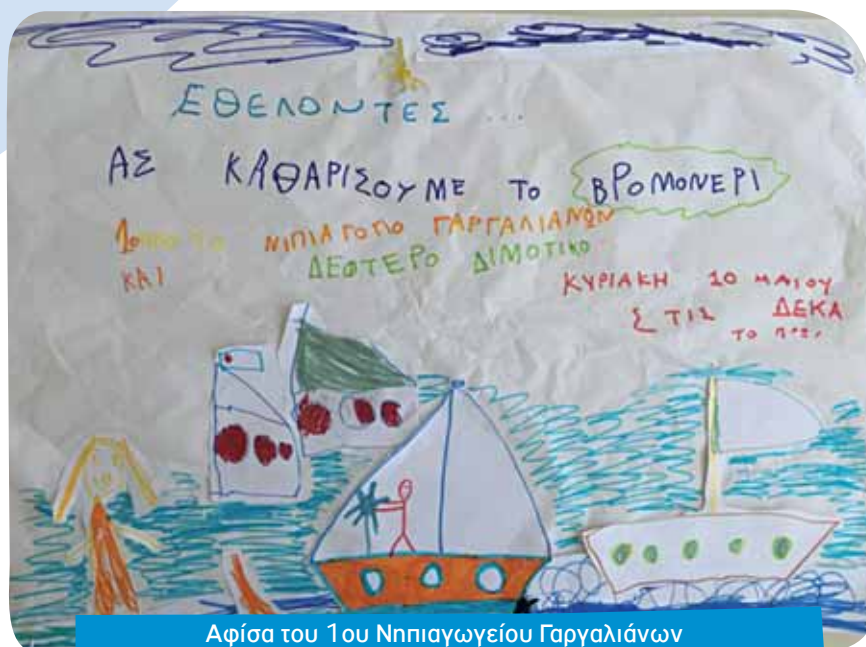
Μια αφίσα για το σχολείο

Υλικά: χαρτί μεγάλων διαστάσεων, μαρκαδόροι ή άλλα υλικά ζωγραφικής, μολύβια, περιοδικά για κολάζ, κόλλα, ψαλίδια

Οι μαθητές καλούνται να φτιάξουν μια αφίσα που να προωθεί ένα συγκεκριμένο έργο και να ζητάει εθελοντές για την υλοποίησή του.

- α) Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των 4-5 ατόμων και συζητούν το ερώτημα «Γιατί θα γινόμουν εθελοντής;». Ο εκπαιδευτικός ζητάει από κάθε ομάδα να συμφωνήσει σε τρεις απαντήσεις-κίνητρα (π.χ., για να βρω φίλους, γιατί νιώθω χρήσιμος, για να μάθω κάτι νέο κ.ο.κ.).
- β) Ο εκπαιδευτικός μοιράζει στις ομάδες από μία κάρτα με συγκεκριμένη δράση, διαφορετική σε κάθε ομάδα, για την οποία υπάρχει ανάγκη εθελοντικού έργου (π.χ., ζητούνται εθελοντές για να στολίσουν την πόλη για έναν εορτασμό, για τις Απόκριες, για να ταΐσουν τα αδέσποτα της περιοχής, για να ποτίζουν τα παρτέρια του σχολείου κτλ.).
- γ) Κάθε ομάδα καλείται να σχεδιάσει μια αφίσα που να είναι ελκυστική και να ζητάει εθελοντές για τη συγκεκριμένη δράση. Συζητούν τα κίνητρα στα οποία κατέληξαν σε σχέση με το συγκεκριμένο έργο που έχουν να υλοποιήσουν. Πώς θα μπορούσαν να εκφραστούν στην αφίσα ώστε να παρακινήσουν τους υποψήφιους εθελοντές;
- δ) Οι ομάδες παρουσιάζουν τις αφίσες τους στην ολομέλεια, καθώς και τις απαντήσεις στις οποίες κατέληξαν συζητώντας το ερώτημα: «Γιατί θα γινόμουν εθελοντής;» Η ολομέλεια αποφασίζει αν η αφίσα είναι ελκυστική και εστιάζει στα κίνητρα και στο έργο που είναι ζητούμενο της ομάδας.

Σχόλιο: Ο εκπαιδευτικός μπορεί να τονίσει τη σημασία των κινήτρων για τους εθελοντές σε σχέση με τις εθελοντικές δράσεις στις οποίες θα μπορούσαν να αφιερώσουν τον χρόνο τους, άρα και τη σημασία του τρόπου της αντίστοιχης διαφήμισης.

Αφίσα του 1ου Νηπιαγωγείου Γαργαλιάνων με θέμα τον εθελοντικό καθαρισμό ακτής.

Εγώ στο μέλλον...

Ο εκπαιδευτικός εξηγεί ότι θα παίξουν ένα παιχνίδι φαντασίας, καθώς θα πρέπει να σκεφτούν τον εαυτό τους σε 10 ή σε 20 χρόνια (ανάλογα με τη σημερινή τους ηλικία).

- α) Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες 4-5 ατόμων. Ένας μαθητής από κάθε ομάδα γράφει σε ένα χαρτί τι φαντάζεται ότι θα είναι σε 10 ή σε 20 χρόνια από τώρα. Τονίζεται ότι στο παιχνίδι δεν υπάρχει περιορισμός, μπορεί π.χ. να δηλώσει ότι θα είναι ηθοποιός, αεροσυνοδός, επιστήμονας σε διαστημικό σταθμό, δασκάλα, ποδοσφαιριστής κ.ά.
- β) Ο εκπαιδευτικός εξηγεί ότι ο ρόλος των υπολοίπων στην ομάδα είναι να βοηθήσουν τον συμμαθητή τους να πετύχει τον στόχο του δίνοντάς του συμβουλές για τους τομείς με τους οποίους πρέπει να ασχοληθεί, με τον εξής περιορισμό: Οι τομείς πρέπει να είναι 5 και από αυτούς οι 2 να αφορούν εθελοντική εργασία. Οι τομείς μπορεί να περιλαμβάνουν εκπαίδευση, μαθητεία, σχέσεις, ταξίδια κτλ. Οι προτάσεις σε κάθε έναν από τους τομείς πρέπει να είναι όσο πιο συγκεκριμένες γίνεται. Καταγράφονται ανά τομέα και τις παίρνει ο ενδιαφερόμενος. Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί στην αιτιολογημένη επιλογή των εθελοντικών δράσεων.
- γ) Στην ολομέλεια οι μαθητές συζητούν τους στόχους που τέθηκαν και τις προτάσεις που καταγράφηκαν. Εστιάζουν στη σχέση στόχων-στρατηγικής, καθώς και στα κίνητρα.

Το δέντρο της τάξης μας

Υλικά: χαρτί του μέτρου, μολύβια, χαρτάκια *post-it* ή άλλα χρωματιστά χαρτάκια και χαρτοταινία

Η δραστηριότητα αυτή αποτελεί προέκταση της δραστηριότητας **ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΜΟΥ**, που βρίσκεται στο φυλλάδιο του μαθητή.

Οι μαθητές σχεδιάζουν σε ένα μεγάλο χαρτί ένα δέντρο με ρίζες και κλαδιά. Κατόπιν σκέφτονται:

- α) Τι παίρνουν, τι όφελος έχουν από τη συμμετοχή τους σε κάποια εθελοντική δράση και
- β) Τι προσφέρουν στους άλλους (άτομα ή περιβάλλον) με αυτή τη συμμετοχή τους.

Σημειώνουν σε χαρτάκια, ένα για κάθε περίπτωση, διάφορες διατυπώσεις, καθώς και συγκεκριμένα στοιχεία από πραγματικές εμπειρίες, και κολλάνε τα μεν πρώτα στις ρίζες του δέντρου, τα δε δεύτερα στα κλαδιά του. Στο τέλος προκύπτει το «δέντρο του εθελοντή της τάξης».

Σχόλιο: Το δέντρο, τα κλαδιά, οι ρίζες, καθώς και τα χαρτάκια που θα κολληθούν μπορεί να χρωματιστούν ώστε το τελικό αποτέλεσμα να είναι ένα ιδιαίτερο εικαστικό έργο.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ποιος είμαι, για τι νοιάζομαι και τι ελπίζω

«Εμείς είμαστε που...»

- α) Ο εκπαιδευτικός μοιράζει στους μαθητές τον πίνακα που ακολουθεί και τους ζητάει να τον συμπληρώσουν.
- β) Ο εκπαιδευτικός φτιάχνει στον πίνακα της τάξης έναν μεγάλο κύκλο. Ζητάει από έναν μαθητή να γράψει το όνομά του μέσα σ' αυτόν και στη συνέχεια να διαβάσει δυνατά τις πληροφορίες που έχει συμπληρώσει για τον εαυτό του. Ολοκληρώνει λέγοντας τη φράση «Στην τάξη μας είναι επίσης ο/η...» αναφέροντας το όνομα ενός άλλου μαθητή και γράφει το όνομά του στον κύκλο. Ο μαθητής που έχει ακούσει το όνομά του ανεβαίνει με τη σειρά του στον πίνακα και εξηγεί στην τάξη τις πληροφορίες που έχει γράψει για τον εαυτό του. Η άσκηση ολοκληρώνεται όταν στον κύκλο έχουν συμπεριληφθεί όλα τα ονόματα των μαθητών.
- γ) Η τάξη συζητά για τα κοινά χαρακτηριστικά που προέκυψαν, όπως και άλλα που αποτελούν ιδιαίτερα στοιχεία για λίγα άτομα ή και για κάποιους μεμονωμένα. Κατόπιν οι μαθητές δημιουργούν με την τεχνική του καταιγισμού ιδεών μια λίστα στον πίνακα, όπου συνειρμικά συμπληρώνουν τη φράση: «Εμείς είμαστε που...» Με τον τρόπο αυτό αναζητούνται τα κοινά χαρακτηριστικά όσων είναι σε αυτή την τάξη-ομάδα, τι είναι αυτό που τους κάνει να συμμετέχουν σε αυτή και τι την κάνει να ξεχωρίζει από άλλες ομάδες στις οποίες μπορεί να ανήκουν άλλες ώρες της ημέρας.
- δ) Η τάξη συζητά πάνω στα ερωτήματα: Είναι δυνατόν να είμαστε ομάδα χωρίς να ακυρώνονται οι ατομικές μας ταυτότητες (και να κρατάμε ο καθένας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του); Πόσα διαφορετικά στοιχεία μάς ενώνουν, παρά τις επιμέρους ατομικές μας διαφορές; Είναι δυνατόν να βρούμε/να έχουμε συλλογικούς στόχους (στόχους κοινούς για όλους μας); Ο εκπαιδευτικός φροντίζει να γίνουν σε όλους κατανοητά τα ερωτήματα και να εκφράσουν όλοι την άποψή τους.
- ε) Ο εκπαιδευτικός μοιράζει στους μαθητές το απόσπασμα του λόγου του Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ «I have a dream» («Έχω ένα όνειρο») που ακολουθεί.

Για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Ο εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές των Ε' και Στ' τάξεων του δημοτικού ποιος ήταν ο Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ και διαβάζει στην τάξη μία φράση που θα επιλέξει από το απόσπασμα που ακολουθεί, για την οποία συζητούν. Ενδεικτικές ερωτήσεις: Τι όνειρο είχε ο Μάρτιν Λούθερ Κίνγκ; Με ποιους μπορεί να το μοιραζόταν; Νομίζουν ότι έγινε πραγματικότητα; Τι έχει αλλάξει από τότε που έγινε η ομιλία; Τι δεν έχει αλλάξει;

Για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: Ο εκπαιδευτικός εξηγεί ότι το απόσπασμα που έχει επιλεγεί εξετάζεται ως εμβληματικό παράδειγμα διατύπωσης οραματισμών και συλλογικών στόχων μιας κοινότητας και όχι ως μνημείο αντιρατσιστικού λόγου, το οποίο δεν είναι το θέμα αυτής της δραστηριότητας. Οι μαθητές μπορούν να το επεξεργαστούν στο σπίτι. Καλούνται να βρουν περισσότερες πληροφορίες γι' αυτό τον λόγο.

στ) Ο εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να σκεφτούν σε ομάδες, με αφορμή αυτό τον λόγο, ένα δικό τους συλλογικό όνειρο-σχέδιο-πρόταση-όραμα-επιθυμία για την τάξη τους. Οι ιδέες μπορούν να κατατεθούν στην ολομέλεια και η τάξη να τις επεξεργαστεί και, αν μπορεί, να τις υλοποιήσει.

Πηγή: Πρόγραμμα «Δημοκρατία και Εκπαίδευση», Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, http://foundation.parliament.gr/VoulhFoundation/VoulhFoundationPortal/images/site_content/voulhFoundation/file/Ekpaideytika%20New/Koinotites/2_2koinotites.pdf. Προσαρμογή στο εγχειρίδιο *Δραστηριότητες βιωματικής μάθησης στα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των προσφύγων* (2014), Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

Όνομα	
Με τι μου αρέσει να ασχολούμαι τον ελεύθερο χρόνο μου	
Τι μου αρέσει στην τάξη μας	
Τι με προβληματίζει ορισμένες φορές στην τάξη μας	

Έχω ένα όνειρο

«... Θεωρούμε αυτές τις αλήθειες αυταπόδεικτες:
ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν δημιουργηθεί για να 'ναι ίσοι.

»Έχω ένα όνειρο, ότι μια μέρα στους κόκκινους λόφους της Γεωργίας
οι γιοι των πρώην σκλάβων και οι γιοι των πρώην δουλοκτητών
θα μπορούν να κάθονται όλοι μαζί στο τραπέζι της αδελφότητας.
Έχω ένα όνειρο, ότι κάποια μέρα ακόμα και η πολιτεία του Μισισιπή,
που φλέγεται από την αδικία και την καταπίεση, θα μεταμορφωθεί
σε μια όαση ελευθερίας και δικαιοσύνης.

Έχω ένα όνειρο, ότι τα τέσσερα παιδιά μου θα ζουν μια μέρα
σε ένα έθνος όπου δεν θα κρίνονται από το χρώμα του δέρματός τους
αλλά από τον χαρακτήρα τους.

»Έχω ένα όνειρο σήμερα.

»Έχω ένα όνειρο ότι μια μέρα η πολιτεία της Αλαμπάμα [...]
θα μεταμορφωθεί σε μια πολιτεία όπου τα μικρά μαύρα αγόρια και κορίτσια
θα μπορέσουν να πιαστούν χέρι με χέρι με τα μικρά λευκά αγόρια και κορίτσια
και να περπατήσουν μαζί σαν αδελφές και αδελφοί.

»Έχω ένα όνειρο σήμερα.

»Έχω ένα όνειρο ότι μια μέρα κάθε κοιλάδα θα υψωθεί,
κάθε λόφος και βουνό θα χαμηλώσει, οι ανώμαλοι τόποι
θα γίνουν ομαλοί και οι γκρεμοί θα γίνουν πεδιάδες [...]».

Απόσπασμα από την ομιλία «Έχω ένα όνειρο» που εκφωνήθηκε στην πορεία της Ουάσινγκτον για Εργασία και Ελευθερία, Μνημείο Λίνκολν, Ουάσινγκτον, 28 Αυγούστου 1963 (Προσαρμογή της συγγραφικής ομάδας).

Η ομιλία με ελληνικούς υπότιτλους στο <https://vimeo.com/14316320>

Πρόκειται για ομιλία στο πλαίσιο της διεκδίκησης πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, ελευθερίας και ισονομίας από τους μαύρους στις ΗΠΑ. Οι πολιτείες Τζόρτζια, Μισισιπή και Αλαμπάμα ανήκουν στις ΗΠΑ και εκεί οι μαύροι δεν είχαν ελευθερία.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ο εθελοντισμός και τα χαρακτηριστικά του

Οι μαθητές καλούνται να γνωρίσουν τις αρχές,
τα χαρακτηριστικά και τις διαστάσεις του εθελοντισμού
μέσα από παραδείγματα.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ο εθελοντισμός και τα χαρακτηριστικά του

Πορτοκαλομάζεμα 2013 (Δεσμός).

Ανακαλύπτοντας τα χαρακτηριστικά του εθελοντισμού

Υλικά: χαρτί του μέτρου, μαρκαδόροι

α) Οι μαθητές διαβάζουν τα κείμενα που ακολουθούν. Ο εκπαιδευτικός βεβαιώνεται ότι όλοι έχουν καταλάβει τα πιο δύσκολα σημεία των κειμένων αυτών. Στη συνέχεια τους ζητά να εντοπίσουν τα χαρακτηριστικά του εθελοντισμού, απομονώνοντας και υπογραμμίζοντας κάποιες λέξεις αυτών των κειμένων.

Τα κείμενα είναι ενδεικτικά: Ο εκπαιδευτικός μπορεί να προσθέσει κείμενα ή να επιλέξει άλλα.

β) Τι σημαίνει *είμαι εθελοντής*; Ο εκπαιδευτικός χωρίζει στη μέση με μία κάθετη γραμμή ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί του μέτρου. Ζητά από τους μαθητές να γράψουν στη μία στήλη ρήματα και φράσεις που σχετίζονται με την έννοια του εθελοντισμού αξιοποιώντας τα κείμενα. Στην άλλη στήλη να γράψουν ρήματα και φράσεις που δεν ταιριάζουν με τον εθελοντισμό.

Π.χ.

Προσφέρω.

Υποστηρίζω.

Συνεργάζομαι.

Αποκτώ νέες εμπειρίες.

Συμμετέχω.

Γνωρίζω άλλους ανθρώπους.

Αισθάνομαι χρήσιμος.

Συμβάλλω σε μια πιο δίκαιη κοινωνία.

Αδιαφορώ.

Κάνω κάτι μόνο

με οικονομικό όφελος για μένα.

Δεν είναι δική μου δουλειά.

Τι θα μου δώσεις για αντάλλαγμα;

Αξιοποιώντας το πλεόνασμα

Ο «Δεσμός» δημιουργήθηκε από μια ομάδα νέων ανθρώπων, τους οποίους συνδέει το όραμα για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης που βιώνει η χώρα μας.

Ο «Δεσμός» έχει στόχο την αξιοποίηση κάθε είδους πλεονάσματος, δηλαδή των περισσευούμενων αγαθών που έχουν είτε επιχειρήσεις είτε ατομικά ο καθένας μας, π.χ., φαγητά που έμειναν έπειτα από ένα γλέντι γάμου, ψωμί που περισσεύει στο τέλος της μέρας σε κάποιο φούρνο, το καρότσι ενός μωρού που μεγάλωσε, ρούχα κτλ.

Με ένα τηλεφώνημα ή ένα email στον «Δεσμό», κοινοποιώντας την προσφορά ή την ανάγκη σας, μπαίνετε σε ένα δυναμικό δίκτυο. Ο «Δεσμός» φέρνει άμεσα σε επαφή όσους διαθέτουν τα περισσεύματα με φορείς και ομάδες που τα δίνουν σε εκείνους που τα έχουν ανάγκη. Επίσης, παρέχει δωρεάν υπηρεσίες για την αντιμετώπιση διαπιστωμένων ανθρωπιστικών και κοινωνικών αναγκών.

Ένα μεγάλο κομμάτι του έργου του «Δεσμού» στηρίζεται σε εθελοντές, που προσφέρουν τον χρόνο τους είτε ατομικά είτε στο πλαίσιο μιας δράσης. Ενδεικτικά, οι εθελοντές προσφέρουν βοήθεια κατά τη διάρκεια παραλαβής και παράδοσης βαρέων αντικειμένων (π.χ., κρεβάτι, ψυγείο), διαλογή και οργάνωση της αποθήκης, δουλειά στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, γραμματειακή υποστήριξη κ.ά.

.....

Και όμως, μαζί μπορούμε να κάνουμε τον ουρανό να βρέξει πορτοκάλια! Έτσι νιώσαμε σε αυτή τη συναρπαστική δράση που πραγματοποιήθηκε στο Κοκκώνι Κορινθίας. Με τη βοήθεια του κύριου Παναγιώτη, ο οποίος μας διέθεσε το κτήμα του με πορτοκαλιές, μπορέσαμε μαζί με τους εθελοντές μας να συγκεντρώσουμε πάρα πολλά πορτοκάλια. Ο κόπος μας ανταμείφθηκε γιατί καταφέραμε να μαζέψουμε 840 κιλά ζουμερά και ολόφρεσκα πορτοκάλια.

Τα πορτοκάλια δόθηκαν σε οργανισμούς οι οποίοι τα μοίρασαν σε ανθρώπους που τα είχαν ανάγκη.

Πηγή: Δεσμός, <http://desmos.org>

Η επιθυμία να βοηθήσω

Βρέθηκα στην Praksis καθώς ένιωσα ότι θα έχω τη χαρά να συνεργαστώ με ανθρώπους που μοιράζονται μαζί μου τον ίδιο τρόπο σκέψης: ότι οι άνθρωποι δεν χρειάζονται αστερίσκους. Επιθυμία να βοηθήσω ανθρώπους που πλήττονται από τη μακροχρόνια κρίση [...] αξιοποιώντας την αγάπη και την εμπειρία μου στους υπολογιστές. Η Praksis αγκάλιασε την ιδέα. [...] Δημιουργήσαμε τάξεις με μαθήματα υπολογιστών που αφορούν την πρακτική χρήση του υπολογιστή για τη διευκόλυνση εύρεσης εργασίας. Στα μαθήματα συμμετέχουν άνθρωποι που, παρά τις μεγάλες δυσκολίες που περνούν, έχουν την ψυχική δύναμη να προχωρήσουν, να μάθουν νέα πράγματα, να εξελιχθούν. Και είναι μεγάλη χαρά να νιώθεις ότι με τις πράξεις σου συμβάλλεις στο να μπορούν να βλέπουν το μέλλον πιο αισιόδοξα. (Κώστας, εθελοντής)

Πηγή: Praksis <http://www.praksis.gr/el/> Διασκευή

Εθελοντική εργασία

Μια κύρια δραστηριότητα της «Ελιξ» είναι η αποστολή εθελοντών από την Ελλάδα και την Κύπρο σε εθελοντικές δράσεις σε ολόκληρο τον κόσμο.

Εδώ και δεκαετίες χιλιάδες νέες και νέοι έχουν γίνει παγκόσμιοι πολίτες, έχουν αφήσει ένα κομμάτι του εαυτού τους στις πιο μακρινές γωνιές του πλανήτη και έχουν γίνει φορείς πολιτισμών, ιδεών και αξιών πρωτόγνωρων και εμπειριών μοναδικών.

Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί λόγοι για να γίνει κάποιος εθελοντής, όπως:

- Να νιώσεις την ικανοποίηση της εθελοντικής προσφοράς.
- Να γνωρίσεις νέους ανθρώπους από διαφορετικές χώρες.
- Να βελτιώσεις το επίπεδό των αγγλικών, ισπανικών, ιταλικών ή ό,τι άλλο θέλεις.
- Να γνωρίσεις της συνήθειες άλλων λαών.
- Να αποκτήσεις νέους φίλους από όλο τον κόσμο.
- Να ανακαλύψεις νέες πτυχές και δυνατότητες του εαυτού σου.
- Να διασκεδάσεις.

[...]

Μερικές από τις εθελοντικές δράσεις που έχει προτείνει η «Ελιξ»: συμμετοχή σε φεστιβάλ οικολογικού χαρακτήρα στη Γαλλία, εργασίες αναπαλαίωσης κτιρίων στην Πολωνία, εκπαιδευτικές δραστηριότητες με παιδιά στην Ινδία, βοήθεια σε φάρμα με ζώα στην Εσθονία, συμμετοχή στην προετοιμασία φεστιβάλ κρασιού στη Σερβία, βοήθεια στην ανακαίνιση πύργου σε χωριό της Γαλλίας για νέους 14-17 ετών, περιποίηση και φύτευση πάρκου στην Τουρκία, «Μαθήματα Αλληλεγγύης» που αφορούν δημιουργική απασχόληση παιδιών 6-18 ετών στο ίδρυμα Χατζηκώνστα στο Μαρούσι Αττικής κ.ά.

Πηγή: Έλιξ, Προγράμματα Εθελοντικής Εργασίας, <http://www.elix.org.gr/index.php/el/>

Μαζί σου γινόμαστε περισσότεροι

Στο ελληνικό γραφείο της ActionAid, 150 περίπου εθελοντές βρίσκεστε δίπλα μας και στηρίζετε το έργο μας σε διαφορετικά προγράμματα:

Εθελοντές γραφείου: Προσφέρετε πολύτιμη βοήθεια σε απλές διοικητικές εργασίες, όπως η αρχειοθέτηση και η προετοιμασία του ταχυδρομείου.

Εκπαιδευτική ομάδα: Υποστηρίζετε τη λειτουργία του εκπαιδευτικού κέντρου «Ένας Κόσμος Άνω Κάτω», το οποίο υποδέχεται σχολεία και οικογένειες.

Activista: Οργανώνετε δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού και είστε μέρος της διεθνούς ομάδας νέων της ActionAid. [...]

Εάν είσαι μαθητής Γυμνασίου ή Λυκείου, μπορείς να γίνεις μέλος των Actionteens και να αναλάβεις δημιουργικές δράσεις με συνομήλικούς σου από όλο τον κόσμο.

Πηγή: ActionAid, <http://www.actionaid.gr/upostirixe-mas/ethelontismos>

Στηρίζοντας τα παιδιά με νεοπλασματική ασθένεια

Οι εθελοντές μας είναι μια δραστήρια και δυναμική ομάδα που στηρίζει με πάθος, ζήλο και ανιδιοτέλεια το έργο της «Φλόγας», συμμετέχοντας ενεργά στις δράσεις της, προβάλλοντας και προωθώντας το έργο της. Αφιερώνουν στον σύλλογό μας τον προσωπικό τους χρόνο, προσφέροντας ανάλογα με τις γνώσεις, τις εμπειρίες και τις ικανότητές τους. Η προσφορά τους είναι πολύτιμη.

Εθελοντές μας –επαγγελματίες από διάφορους χώρους (π.χ., γιατροί, αρχιτέκτονες, δικηγόροι, μαραγκοί, ζωγράφοι, φωτογράφοι κ.ά.)– προσφέρουν τις υπηρεσίες τους αφιλοκερδώς όποτε παραστεί ανάγκη.

Οι εθελοντές μας φροντίζουν για τη δημιουργική απασχόληση των παιδιών του Ξενώνα, με παιχνίδι, κουκλοθέατρο, κατασκευές, διάβασμα παραμυθιών κτλ.

Ειδικά για την απασχόληση στον Ξενώνα απαιτείται δέσμευση για σταθερή παρουσία για τις ημέρες και ώρες που συμφωνούνται εκ των προτέρων.

Πηγή: Φλόγα-Σύλλογος Γονιών Παιδιών με Νεοπλασματική Ασθένεια, <http://www.floga.org.gr>

Συζητώντας τα χαρακτηριστικά στοιχεία του εθελοντισμού

Ο εκπαιδευτικός μοιράζει ή παρουσιάζει στους μαθητές διάφορους ορισμούς που δίνονται για την έννοια του εθελοντισμού και τις αρχές του. Κατόπιν προσκαλεί τους μαθητές, σε ομάδες ή ολομέλεια, να συζητήσουν ένα προς ένα τα χαρακτηριστικά των ορισμών και να εξετάσουν αν είναι απαραίτητα ή όχι. Βεβαιώνεται ότι οι μαθητές έχουν κατανοήσει τις χαρακτηριστικές λέξεις των κειμένων. Αν θεωρεί ότι θα δυσκολευτούν, απλοποιεί τις προτάσεις και χρησιμοποιεί παραδείγματα.

Ορισμοί και αρχές του εθελοντισμού

Ορισμός του επίσημου εθελοντισμού

Α. Ο επίσημος εθελοντισμός είναι μια δραστηριότητα που πραγματοποιείται μέσω μη κερδοσκοπικών οργανώσεων ή προγραμμάτων:

- προς όφελος της κοινότητας και του εθελοντή
- με την ελεύθερη βούληση του ίδιου του εθελοντή και χωρίς καταναγκασμό
- χωρίς οικονομική αμοιβή και
- μόνο σε θέσεις που προορίζονται για εθελοντές.

(Πηγή: Volunteering Australia Inc.)

Β. Σύμφωνα με την Ελληνική Ομοσπονδία Μη Κυβερνητικών Οργανισμών, «εθελοντισμός είναι η πρόθυμη δέσμευση ενός ατόμου να εργαστεί χωρίς αμοιβή για ένα καθορισμένο ή αόριστο χρονικό διάστημα για το γενικό καλό της κοινωνίας».

(Πηγή: Εγχειρίδιο «Διδάσκοντας τον Εθελοντισμό», Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, 2012, σελ. 18.)

Σημείωση: Ο εκπαιδευτικός μπορεί να βρει στο *Βιβλίο για τον μαθητή* περιγραφικό ορισμό του εθελοντισμού (1η ενότητα), καθώς και μια πιο απλή εκδοχή στην ενότητα «Τι εννοούμε».

Αρχές του εθελοντισμού

- Ο εθελοντισμός ωφελεί την κοινωνία και τον εθελοντή.
- Η εθελοντική εργασία δεν αμείβεται.
- Ο εθελοντισμός είναι πάντα θέμα επιλογής.
- Ο εθελοντισμός δεν είναι υποχρεωτικός.
- Ο εθελοντισμός είναι ένας νόμιμος τρόπος με τον οποίο οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν στις δραστηριότητες της κοινότητάς τους.
- Ο εθελοντισμός είναι ένας τρόπος για να αντιμετωπίζουν τα άτομα ή οι ομάδες τις ανθρωπίνες, περιβαλλοντικές και κοινωνικές ανάγκες.
- Ο εθελοντισμός είναι μια δραστηριότητα που εκτελείται μόνο σε μη κερδοσκοπικούς τομείς.
- Ο εθελοντισμός δεν υποκαθιστά την αμειβόμενη εργασία.
- Οι εθελοντές δεν παίρνουν τη θέση υπαλλήλων που αμείβονται, ούτε αποτελούν απειλή για την ασφάλεια της εργασίας αμειβόμενων υπαλλήλων.
- Ο εθελοντισμός σέβεται τα δικαιώματα, την αξιοπρέπεια και τον πολιτισμό των άλλων.
- Ο εθελοντισμός προωθεί τα ανθρωπίνια δικαιώματα και την ισότητα.

Σημείωση: Η δραστηριότητα αυτή προτείνεται κυρίως για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να βρει στο *Βιβλίο για τον μαθητή* (1η ενότητα) παραδείγματα μέσα από τα οποία οι μαθητές καλούνται να συνάγουν τις αρχές του εθελοντισμού.

Αλληλεγγύη Προσεγγίζοντας την έννοια

Στόχοι της ενότητας είναι οι μαθητές:

- Να κατανοήσουν την αξία της συνεργασίας, της συμμετοχής, της πρωτοβουλίας.
- Να συνειδητοποιήσουν τη δύναμη της οργανωμένης δράσης των πολιτών.
- Να γνωρίσουν διαφορετικές εκδηλώσεις της αλληλεγγύης ως απάντηση σε κοινωνικά προβλήματα.
- Να ανακαλύψουν τη στενή σχέση αλληλεγγύης και εθελοντισμού.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Αλληλεγγύη – Προσεγγίζοντας την έννοια

Τα χαρακτηριστικά της αλληλεγγύης

Αξιοποιώντας το ποίημα *Την πόρτα ανοίγω το βράδυ*, την ταινία animation *Μια ανθρώπινη οικογένεια – Τροφή για όλους*, το πόστερ *Τα χέρια* και το απόσπασμα από άρθρο εφημερίδας «Η αλληλεγγύη που έσωσε ένα μικρό παιδί» (βλ. επόμενες σελίδες), οι μαθητές καταγράφουν τα χαρακτηριστικά της αλληλεγγύης. Στη συνέχεια, συζητούν για τη σχέση αλληλεγγύης και εθελοντισμού.

Σημειώσεις:

1. Ο εκπαιδευτικός βοηθά τους μαθητές να προσεγγίσουν ετυμολογικά τη λέξη αλληλεγγύη.
2. Επιπλέον, ο εκπαιδευτικός δείχνει στους μαθητές το σκίτσο που βρίσκεται στο <http://www.educartoon.gr/wp-content/uploads/2012/08/dendra-223x300.jpg> (educartoon.gr – Η γελοιογραφία στην Εκπαίδευση), καθώς και στο <http://www.mobypicture.com/user/EresLoQueLees/view/16695769>. Σκέφτονται ανάλογες περιπτώσεις και τις παρουσιάζουν σε σκίτσα ή κόμικς.

Την πόρτα ανοίγω το βράδυ

Την πόρτα ανοίγω το βράδυ,
τη λάμπα κρατώ ψηλά,
να δούνε της γης οι θλιμμένοι,
να 'ρθούνε, να βρουν συντροφιά.

Να βρούνε στρωμένο τραπέζι,
σταμνί για να πιει ο καμós
κι ανάμεσά μας θα στέκει
ο πόνος, του κόσμου αδερφός.

Να βρούνε γωνιά ν' ακουμπήσουν,
σκαμνί για να κάτσει ο τυφλός
κι εκεί καθώς θα μιλάμε
θα 'ρθει συντροφιά κι ο Χριστός.

Τάσος Λειβαδίτης, 1978

Από το μουσικό έργο του Μίκη Θεοδωράκη *Τα λυρικά*

<https://www.youtube.com/watch?v=BfyrN9uWEpA>

και <http://www.mikistheodorakis.gr/el/music/listen/1000songs/?comp=38>

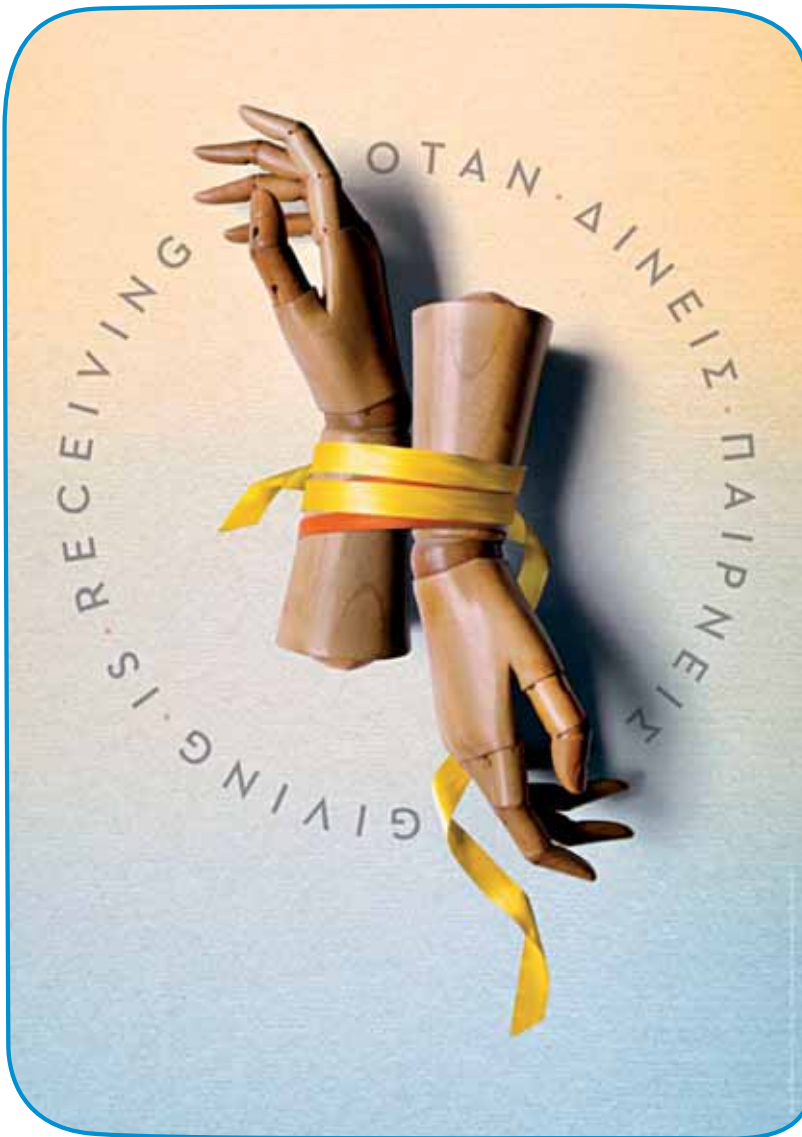
Μια ανθρώπινη οικογένεια – Τροφή για όλους (ταινία animation)

Οι μαθητές παρακολουθούν τη σύντομη ταινία (1') της καμπάνιας της οργάνωσης Caritas *Μια ανθρώπινη οικογένεια – Τροφή για όλους*. Στηρίζεται σε ένα αλληγορικό παραμύθι για τη συνεργασία και την αλληλεγγύη που απαντάται σε πολλές περιοχές του κόσμου. Στη συνέχεια, συζητούν για το περιεχόμενό της.

https://www.youtube.com/watch?v=uw7ol_n3hJs

Πλοκή: Οι άνθρωποι καταφέρνουν να τραφούν μόνο όταν καταλαβαίνουν ότι πρέπει να αλληλοβοηθούνται.

Τα χέρια

Έργο του Viktor Koen στο πλαίσιο του The Philanthropy Poster Project, «Λέξεις και Εικόνες Προσφοράς από το School of Visual Arts της Νέας Υόρκης», Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. 3ο Ετήσιο Διεθνές Συνέδριο για την Κοινωνική Δράση.

Η αλληλεγγύη που έσωσε ένα μικρό παιδί

του Θανάση Τσιγγάνα

(Καθημερινή, 7.6.2012, απόσπασμα)

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

[...] Η περίπτωση του 13χρονου Ηλία Ντεμίρι, μαθητή σήμερα του 1ου Γυμνασίου Ευκαρπίας Θεσσαλονίκης, αποτελεί βάλσαμο στις δύσκολες ημέρες που ζούμε και η αλληλεγγύη είναι μέγα ζητούμενο. Όχι μόνο γιατί ο Ηλίας κινδύνεψε και σώθηκε από τους συμμαθητές, τους δασκάλους, την εκπαιδευτική και μαθητική κοινότητα της Θεσσαλονίκης, τους επώνυμους και ανώνυμους που πρόσφεραν συνολικά 120.000 ευρώ για να χειρουργηθεί σε ειδικό κέντρο στο Παρίσι, αλλά επειδή στις δύσκολες ώρες φαίνεται «ως χαρίες άνθρωπος εάν άνθρωπος» (Ηράκλειτος: Τι ωραίο πράγμα είναι ο άνθρωπος όταν είναι Άνθρωπος). «Ήταν Νοέμβριος του 2008», λέει ο διευθυντής του σχολείου Αλέξανδρος Φιλιππίδης. «Ο Ηλίας, Ε΄ τάξη, 11 χρονών, έπαιζε μπάλα κι έσπασε το πόδι του. Του το 'βαλαν στον γύψο, αλλά όταν τον έβγαλε, κούτσαινε και τίποτα δεν πήγαινε καλά. Ξαναπήγαν στο νοσοκομείο, αλλά όταν βγήκαν από το "Γ. Γεννηματάς", η διάγνωση δεν άφηνε περιθώρια. Οστεοσάρκωμα. Από τις περιπτώσεις που οι γιατροί χαμηλώνουν το κεφάλι, ψελλίζουν περί θαυμάτων και αφήνουν αόριστα μια χαραμάδα για "κάποιο εξειδικευμένο κέντρο στην Αμερική, στη Γαλλία"». Οι γονείς του Ηλία γονείς του μεροκάματου.

[...] «Πήγαινε να σώσεις το παιδί σου κι εμείς θα βοηθήσουμε», είπε ο δάσκαλος.

[...] Οι γονείς και ο Ηλίας έφυγαν για τη Γαλλία και πίσω οι συμμαθητές και οι φίλοι του, ο διευθυντής, οι δάσκαλοι του 1ου Δημοτικού, μια διαχειριστική επιτροπή που συγκροτήθηκε, ο διευθυντής της τράπεζας, ο παπάς της ενορίας, ένας τραπεζικός λογαριασμός που δεχόταν σπασμένους κουμπαράδες παιδιών, τα χαρτζιλίκια τους, χρήματα από το δημοτικό συμβούλιο Ευκαρπίας, τα όμορα (κοντινά) σχολεία και ύστερα άλλα σχολεία του νομού Θεσσαλονίκης. Τον Φεβρουάριο του 2009 είχαν συγκεντρωθεί 80.000 ευρώ για την εγχείρηση και τα νοσήλια, αλλά πάλι έμεινε χώρος προσφοράς. Όσο ο Ηλίας επί 18 μήνες έδινε τον αγώνα της ζωής στη Γαλλία, «ο κύκλος άνοιγε, η αγκαλιά, οι προσφορές μεγάλωναν. Κυρίως ανώνυμοι

[...] 22.000 ένας, 20.000 μια αρχοντοκυρά της Θεσσαλονίκης που δεν θέλει να γίνει γνωστό τ' όνομά της, 10.000 ο δήμος.

[...] Κι ο Ηλίας γύρισε μια μέρα και πήρε τη θέση του στο θρανίο για να καλύψει την ΣΤ΄ τάξη που έχασε. Τα φιλαράκια του στο σχολείο τον περίμεναν χαμογελαστά, όπως πάντα στην αυλή, για ποδόσφαιρο. Κι όταν είδαν ότι δεν μπορούσε να τρέξει όπως πρώτα, λόγω του τεχνητού μέλους, τον έκαναν τερματοφύλακα κι αρχηγό. Τώρα συναγωνίζεται μαζί τους στα μαθήματα της Α΄ Γυμνασίου κι όσοι τον στήριξαν στις δύσκολες ώρες είναι πάλι στο πλευρό του. [...]

Πηγή: Καθημερινή, <http://www.kathimerini.gr/459342/article/epikairothta/ellada/h-allhleggyh-roy-eswse-ena-mikro-paidi>

Δράσεις αλληλεγγύης

Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να διαβάσουν τα παρακάτω κείμενα και να τα σχολιάσουν ως προς τα χαρακτηριστικά της αλληλεγγύης και του εθελοντισμού.

Δωρεάν φαγητό

Οι κάτοικοι μιας γειτονιάς της Θεσσαλονίκης πήραν την απόφαση να οργανώσουν δράσεις αλληλεγγύης σε οικογένειες της περιοχής τους που αντιμετωπίζουν μεγάλα οικονομικά προβλήματα. Προσέγγισαν ταβέρνες και σουβλατζίδικα της περιοχής και ρώτησαν αν θα μπορούσαν να ετοιμάζουν φαγητό δωρεάν για κάποιες οικογένειες. Όσα καταστήματα συμφώνησαν μαγειρεύουν κάθε μέρα για συγκεκριμένο αριθμό οικογενειών.

Πελίτι

Ο Παναγιώτης Σαϊνατούδης είχε την ιδέα να ξεκινήσει τη συλλογή και τη διατήρηση ντόπιων σπόρων για λαχανικά, όσπρια, δημητριακά και να προχωρήσει στη διάδοσή τους στους αγρότες. Πρόκειται για σπόρους που από τα αρχαία χρόνια φύτευναν στον ελλαδικό χώρο. Γι' αυτό ίδρυσε μια μη κερδοσκοπική εταιρεία, το «Πελίτι». Πελίτ στα ποντιακά σημαίνει *βελανιδιά*. Η έμπνευση για το όνομα αυτό ήταν η μεγάλη βελανιδιά που βρίσκεται στον νομό Δράμας. Στόχος του «Πελίτι» είναι η ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών χωρίς τη μεσολάβηση χρήματος. Από το 1995 ως σήμερα έχει μοιράσει δωρεάν σε περισσότερους από 100.000 καλλιεργητές πάνω από 2.000 ποικιλίες λαχανικών, σιτηρών κτλ. Στη διάρκεια του χρόνου πραγματοποιούνται εξερευνητικές αποστολές σε όλη την Ελλάδα, για να βρεθούν και να διασωθούν σπόροι, οι οποίοι στη συνέχεια φυτεύονται και πολλαπλασιάζονται για να μοιραστούν.

Πηγή: Πελίτι, www.peliti.gr

Κοινωνικό θεατροπωλείο

Θέατρο Αλληλεγγύης από τους ηθοποιούς του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος (ΚΘΒΕ).

Όταν κάποιος δεν μπορεί να πάει θέατρο, τότε το θέατρο πάει σε αυτόν. Το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος επισκέπτεται ανθρώπους με κινητικά προβλήματα, ηλικιωμένους και άλλους, που η κατάστασή τους δεν τους επιτρέπει να πάνε στο θέατρο, φέρνοντας σπίτι τους δωρεάν τη θεατρική δράση, συντροφεύοντάς τους με θεατρικά κείμενα και παραμύθια. Η δράση λέγεται Θέατρο «Κατ' Οίκων». Παράλληλα ξεκίνησε το Κοινωνικό Θεατροπωλείο. Ηθοποιοί του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος σκηνοθετούν και ερμηνεύουν θεατρικά έργα και οι θεατές των παραστάσεων καλούνται να φέρουν, αντί εισιτηρίου, τρόφιμα μακράς διάρκειας, τα οποία δίνονται σε κοινωνικά ιδρύματα, όπως «Το Χαμόγελο του Παιδιού», το «Ελληνικό Παιδικό Χωριό», το Ίδρυμα Ορφανοτροφείο Θηλέων «Η Μέλισσα» κ.ά.

Πηγή: Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, <http://www.ntng.gr>

Δεξαμενή

Η «Δεξαμενή» είναι ένας ανοιχτός κοινωνικός χώρος αλληλεγγύης και πολιτισμού, που δημιουργήθηκε από τον πολιτιστικό σύλλογο «Δεξαμενής». Στεγάζεται στο κτίριο της παλαιάς Δεξαμενής (στον Πύργο του νομού Ηλείας), αφού καθαρίστηκε, επισκευάστηκε, βάφτηκε και εξοπλίστηκε από τα μέλη του συλλόγου.

Η προσπάθεια αυτή έχει ως στόχο:

1. Τη δημιουργία μιας κυψέλης πολιτισμού σε μια γειτονιά του Πύργου παραμελημένη, που έχει οδηγηθεί στην υποβάθμιση. Ήδη από τις πρώτες βδομάδες λειτουργίας αυτού του χώρου [...] δεκάδες άτομα συμμετείχαν στις εκδηλώσεις. Ιδιαίτερως, φάνηκε η ανάγκη των παιδιών και της νεολαίας να συμμετέχουν στα πολιτιστικά δρώμενα. Η πραγματοποίηση εκδηλώσεων, όπως θέατρο Σκιών, παιδικό ΣΙΝΕΜΑ, συναυλία με νεανικές μπάντες, σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς, έδωσε διέξοδο σε δεκάδες παιδιά. Αυτή είναι μόνο η αρχή. Εκείνο που θέλουμε είναι ο χώρος αυτός να απλώσει το χέρι σε όλες τις ηλικίες και τις ομάδες δημιουργίας και ελεύθερης έκφρασης. [...]
2. Τη δημιουργία σχέσεων αλληλεπίδρασης και αμοιβαιότητας, που βασίζονται στην ανθρωπιά, στην αλληλοβοήθεια και την αλληλοπροσφορά. Στη δύσκολη περίοδο που διανύουμε, η αλληλεγγύη μεταξύ των ανθρώπων, η επιστροφή στις αξίες της συλλογικότητας και της κοινής δράσης θα κάνουν τη γειτονιά έναν ζωντανό χώρο, που θα οδηγήσει στη σύσφιξη των σχέσεων και θα σπάσει την αποξένωση και τον ατομισμό. Μόνο αν μείνουμε ενωμένοι, θα σπάσουμε την απογοήτευση και τον φόβο, θα νιώσουμε δυνατοί και θα αντιμετωπίσουμε καλύτερα τις δυσκολίες. [...]

Πηγή: Δεξαμενή, Κοινωνικός Πολυχώρος, <https://dexamenipyrgoy.wordpress.com>

Λειτουργία δημοτικού λαχανόκηπου

Η κοινωφελής επιχείρηση «Ηλιακίδα» με τη σύμπραξη του δήμου Λέσβου δημιουργεί δομές άμεσης καταπολέμησης της φτώχειας λειτουργώντας δημοτικό λαχανόκηπο. Η «Ηλιακίδα» είναι κοινωνικός φορέας της Λέσβου με σκοπό την απασχόληση και υποστήριξη των Ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) και των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού.

Από τη λειτουργία του λαχανόκηπου ωφελούνται 100 άπορες οικογένειες. Σε κάθε οικογένεια έχουν δοθεί 50 τ.μ. γης να τα καλλιεργήσει, για να καλύψει τις ανάγκες της σε λαχανικά. Από την παραγωγή τους προσφέρουν ποσοστό 10% στο Κοινωνικό Παντοπωλείο, μια δομή η οποία δίνει τρόφιμα σε ανθρώπους που τα έχουν ανάγκη.

Πηγή: Αυτοδιοίκηση, <http://www.aftodioikisi.gr/dimoi/lesvos-leitourgia-dimotikou-laxanokipou> και [lesvosnews.net](http://www.lesvosnews.net), <http://www.lesvosnews.net/articles/news-categories/koinonia/ta-kaloydia-toy-dimotikoy-lahanokipoy-lesvoy-fotografies> (Διασκευή)

Το κίνημα της μαρμελάδας

Τη σχολική χρονιά 2011-12 είχαμε τα σημάδια της κρίσης στα σχολεία. Παιδιά που υποσιτίζονταν, που λιποθυμούσαν, που δεν είχαν χρήματα ούτε για ένα κουλούρι. Πολλοί μας κατηγορούσαν ότι υπερβάλλουμε και δεν είναι η κατάσταση τόσο τραγική. Στο σχολείο μου, το 49ο Αθηνών, συζητούσαμε και παρακολουθούσαμε στενά ποια είναι η εικόνα των μαθητών μας και των οικογενειών τους. Έφερναν έστω ένα κουλούρι στο σχολείο; Και στο ολόημερο ποια ήταν η κατάσταση; Διαπιστώσαμε πολύ γρήγορα ότι όλοι σχεδόν οι μαθητές για κολατσιό έφερναν στο σχολείο ένα κρουασάν. Αυτά που πωλούνταν στις μεγάλες αλυσίδες σουπερμάρκετ σε οικονομικές συσκευασίες και κυρίως πολύ φθηνά! Ακόμα και με 30 λεπτά μπορούσε κάποιος να τα αγοράσει. Αυτό ήταν το πρώτο καμπανάκι για να κάνουμε τη δική μας παρέμβαση. Ξεκινήσαμε λοιπόν τάξη τάξη 10 λεπτά πριν από το πρώτο διάλειμμα να φτιάχνουμε στην τάξη φέτες ψωμιού με μαρμελάδα. Οι δάσκαλοι φέρναμε το ψωμί και τις μαρμελάδες. Τρώγαμε όλοι μαζί στην τάξη. Στην αρχή φτιάχναμε φέτες για όλα τα παιδιά. Μετά για όσα ήθελαν. Πολύ γρήγορα καταλάβαμε ότι όλα ήθελαν. Οι ανάγκες μεγάλωναν κι έτσι έπρεπε να βρούμε «προμηθευτές» ψωμιού και μαρμελάδας. Για το ψωμί απευθυνθήκαμε στον Δήμο Αθηναίων, που πράγματι ανταποκρίθηκε φέρνοντας ψωμί. Για τις μαρμελάδες στην αρχή στους φίλους μας, στους συγγενείς μας και στη συνέχεια αυτοί στους δικούς τους φίλους και τους δικούς τους συγγενείς. Το γεγονός έγινε πολύ γρήγορα γνωστό και στο σχολείο έφταναν καθημερινά τα βαζάκια με τις σπιτικές μαρμελάδες. Από πολλές γειτονιές της Αθήνας έφταναν μαρμελάδες με γεύση πορτοκάλι, δαμάσκηνo, μήλο κτλ. Τα παιδιά ήταν πολύ χαρούμενα και μάλιστα γίνονταν κριτές γεύσεων! Το κίνημα της μαρμελάδας ήταν γεγονός! Ακόμα και από σχολές μαγειρικής μάς έφερναν μαρμελάδες. Συγχρόνως, απευθυνθήκαμε στο Δημοτικό Βρεφοκομείο της Αθήνας και ζητήσαμε φαγητό. Το αίτημά μας ικανοποιήθηκε γρήγορα. Οργανωθήκαμε πώς θα μοιράζουμε το φαγητό, σε ποια παιδιά, τι ώρα κτλ.

[...] Στο σχολείο μας φοιτούν παιδιά μεταναστών και προσφύγων. Πολλά από αυτά ζουν σε ξενώνες.

[...]. Οι ανάγκες στο σχολείο εκτός του φαγητού ήταν και σε άλλα είδη. Από τσάντες, τετράδια και μολύβια μέχρι ρούχα και σαμπουάν, αλλά και τρόφιμα μακράς διάρκειας. Κάποια σχολεία.

[...] έφεραν και μας φέρνουν γραφική ύλη και τσάντες και ρούχα.

Πηγή: Βάσω Νικολάου, δασκάλα, στην ιστοσελίδα «Εκπαιδευτική Λέσχη».
<http://www.e-lesxi.gr/#!49athens/c1412>

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Δράσεις αλληλεγγύης στα σχολεία

Αφορμή γι' αυτό το κείμενο αποτελεί το 1ο Διασχολικό Ανταλλακτικό Παζάρι που διοργάνωσαν την Κυριακή 16 Φεβρουαρίου στα Άνω Πατήσια η Ένωση Γονέων της 5ης Δημοτικής Κοινότητας και οι Σύλλογοι Γονέων τεσσάρων σχολείων (τα δημοτικά 142ο, 101ο, 65ο και 113ο). Όπως λένε στην ανακοίνωσή τους οι διοργανωτές, 5.500 αντικείμενα (ρούχα, βιβλία, CD, DVD, παιχνίδια, σχολικά είδη, αποκριάτικες στολές) άλλαξαν χέρια και εκατοντάδες γονείς, παιδιά και γείτονες προσήλθαν στο 142ο Δημοτικό Σχολείο Αθήνας για να συμμετέχουν στη δράση.

[...] Η ενεργοποίηση σε όλη αυτή τη διαδικασία των ανθρώπων οι οποίοι συμμετέχουν, εκτός από την εξασφάλιση των ειδών πρώτης ανάγκης, τους γεμίζει σε πρώτο στάδιο με χαρά και ικανοποίηση, γιατί συμμετέχουν οι ίδιοι στη λήψη των αποφάσεων και την υλοποίησή τους και συγχρόνως σιγά σιγά συνειδητοποιούν ότι μόνο οι ίδιοι με την ενεργοποίησή τους μπορούν να αλλάξουν τη ζωή τους.

Πηγή: *Αυγή*, 23.2.2014 (απόσπασμα)

Κοινωνικό φροντιστήριο

Στην Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου Χανίων (Κρήτη) φτάνουν πολλά αιτήματα για διδακτική στήριξη μαθητών αλλά και βοήθεια, ώστε να μην αναγκαστούν να διακόψουν την παρακολούθηση μαθημάτων ξένων γλωσσών. Συνταξιούχοι και αδιόριστοι εκπαιδευτικοί, αλλά και εκπαιδευτικοί μετά το τέλος της δουλειάς τους στα σχολεία ή στα φροντιστήρια προσφέρουν μαθήματα χωρίς να πληρώνονται. Τα μαθήματα ξεκίνησαν σε παιδιά που φιλοξενούνται στο Κέντρο Παιδικής Μέριμνας και σε μαθητές από οικογένειες που πλήττονται από την οικονομική κρίση. Επειδή τα αιτήματα για βοήθεια αυξάνονταν συνεχώς, η Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου Χανίων με τη βοήθεια εκπαιδευτικών αλλά και όσων πολιτών θέλησαν να βοηθήσουν ίδρυσε Κοινωνικό Φροντιστήριο. Κατά το σχολικό έτος 2012-2013 παρακολούθησαν δωρεάν φροντιστηριακά μαθήματα και μαθήματα ξένων γλωσσών 124 παιδιά οικογενειών με μεγάλες οικονομικές δυσκολίες.

Πηγή: Δήμος Χανίων, <http://www.chania.gr/city/domes-pronoia-frondistirio/frontistirio.html>

Κοινωνικοί λειτουργοί στο δρόμο (Social Street Workers) προσεγγίζουν έναν άστεγο συνάνθρωπό μας για να τον ενημερώσουν για δομές και υπηρεσίες. Emfasis.

Ένας ψαράς από τη Λέσβο

Ο Στρατής Βαλιαμός, ψαράς από τη Λέσβο, μπορεί να μην θυμάται ακριβώς πόσους μετανάστες έχει σώσει από πνιγμό, όμως στην ψυχή του και στη μνήμη του παραμένουν βαθειά χαραγμένες οι εικόνες από όλα τα ναυάγια που έχει ζήσει από πρώτο χέρι την τελευταία δεκαετία.

Επαναλαμβάνει σε κάθε ευκαιρία ότι δεν πρόκειται για πράξεις άξιες θαυμασμού, αλλά αυτονόητες, αφού στο νησί του, κάθε μέρα κι από ένας ψαράς έσωσε κόσμο τα τελευταία χρόνια. Παραδέχεται πως «σε κάθε διάσωση φοβάσαι και για σένα, αλλά και γι αυτούς», όμως κανένας φόβος δεν στάθηκε μέχρι τώρα ικανός να τον σταματήσει από το να βουτήξει στα νερά και να προσπαθήσει να σώσει «μωρά, γυναίκες... Δεν μπορείς να μη βουτήξεις. Τι να κάνεις, να τους αγνοήσεις και να φύγεις; [...] Μόλις πατήσουν με ασφάλεια το πόδι τους στη στεριά» σε αγκαλιάζουν, σε ευχαριστούν, σε φιλάνε, σε κρατάνε απ' το χέρι».

Ακόμα θυμάται τη διάσωση, πριν από χρόνια, ενός μωρού εννέα μηνών, που μάλιστα είχε την ευκαιρία να ξανασυναντήσει πέρυσι, όταν το μικρό παιδί με την οικογένειά του επέστρεψαν στη Λέσβο για να τον συναντήσουν.

Πηγή: Απόσπασμα – διασκευή από το άρθρο «Νόμπελ Ειρήνης: Ποιος είναι ο ψαράς από τη Σκάλα Συκαμνιάς που το διεκδικεί», της Γεωργίας Κουρουπάκη, CNN Greece, 3/2/2016, στο <http://www.cnn.gr/news/ellada/story/20444/nompel-eirinis-ποιος-einai-o-psaras-απο-ti-skala-syakamnias-poy-to-diekdikEI#ixzz49c8KHΥp>

Άφιξη προσφύγων στη Λέσβο

Νύχτα, κρύο, άφιξη προσφύγων με βάρκα φουσκωτή στη Σκάλα Συκαμνιάς της Λέσβου. Προσφορά βοήθειας από εθελοντές στις δομές «Κάτω από τον Πλάτανο». Μερικές φορές αυτό που χρειάζονται πιο πολύ από το φαγητό ή το ρούχο είναι μια ζεστή αγκαλιά.

Βέρα Κωφοπούλου
Χρήστος Χατζηλιάς

Η γιαγιά από τη Συκαμνιά

Η Αιμιλία Καμβύση είναι 85 χρονών. Παιδί Μικρασιατών προσφύγων έζησε όλη της τη ζωή στο ψαροχώρι της Σκάλας Συκαμνιάς της Λέσβου. Μαζί με άλλες δυο φίλες της την 89χρονη Ευστρατία Μαυραπίδου και την 85χρονη Μαρίτσα Μαυραπίδου, κατεβαίνουν κάθε μέρα στην ακτή και, μαζί με άλλους αλληλέγγυους στους πρόσφυγες πολίτες, συμπαραστέκονται με όποιον τρόπο μπορούν στους εκατοντάδες ανθρώπους που καθημερινά φτάνουν από τις απέναντι τουρκικές ακτές. Η φωτογραφία που τις δείχνει να περιποιούνται ένα βρέφος, παιδί μιας γυναίκας πρόσφυγα από τη Συρία, που μόλις είχε αποβιβασθεί στην ακτή, έκανε τον γύρο του κόσμου. Όταν τον περασμένο Νοέμβριο επισκέφθηκε τη Συκαμνιά ο πρόεδρος της Δημοκρατίας και τη συνάντησε για να την συγχαρεί για ό,τι έκανε, αυτή με τις άλλες δυο φίλες της απάντησε στον Πρόεδρο «Γιατί μου λες μπράβο γιέ μου; Τι έκανα;». Το ίδιο επιμένει να λέει οπότε τη ρωτάν για το γιατί βοηθάει τους πρόσφυγες. «Καλά παιδιά είναι λέει. Μερικές φορές κουρασμένα από το ταξίδι με βοηθάνε να κουβαλήσουμε τα ξύλα για τη σόμπα μου».

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να βρει τη φωτογραφία που έκανε το γύρο του κόσμου στο http://www.iefimerida.gr/sites/default/files/soo_1_0.jpg

Πηγή: απόσπασμα - διασκευή από το άρθρο «Για Νόμπελ Ειρήνης: Η 85χρονη γιαγιά από τη Συκαμνιά, ο 40χρονος ψαράς και η Σούζαν Σάραντον», [iefimerida.gr](http://www.iefimerida.gr), 01|02|2016, <http://www.iefimerida.gr/news/248555/gia-nompel-eirinis-i-85hroni-giagia-apo-ti-sykamnia-o-40hronos-psaras-kai-i-soyzan>

Ένα πιάτο φαγητό

Η Παναγιώτα Βασιλειάδου, 82 ετών, μένει μόνη σε ένα μικρό σπίτι στην Ειδομένη, στα βόρεια σύνορα της Ελλάδας. Η κυρία Παναγιώτα, κόρη προσφύγων από τη Μικρά Ασία η ίδια, κάνει ό,τι μπορεί για να βοηθήσει πρόσφυγες που ζουν σε σκηνές λίγο έξω από τη μικρή της πόλη, κι ως είναι το μόνο της έσοδο η μικρή της σύνταξη των 450 ευρώ. Στην αρχή πρόσφερε φαγητό, καθαρά ρούχα και τη δυνατότητα να πλυθούν σε μια οικογένεια από το Ιράκ. Αργότερα αποφάσισε να φιλοξενήσει μια οικογένεια με 5 μέλη και εξακολουθεί να ανοίγει το σπίτι της καθημερινά για οικογένειες που χρειάζονται να πλυθούν και να φάνε.

Η Παναγιώτα Βασιλειάδου τρώει με μια οικογένεια προσφύγων από το Ιράκ που την επισκέπτονται, μερικές φορές τη βδομάδα για να πλυθούν και να φάνε. Ειδομένη, 24/03/2016.

Φωτογραφία, κείμενο του Αχιλλέα Ζαβάλλη.

Ιστορίες αλληλεγγύης: Φτιάξε κι εσύ μια ταινία

Υλικό: Μαθητικές ταινίες μικρού μήκους (η 1η και 2η από τον πανελλήνιο ετήσιο διαγωνισμό «Ένας πλανήτης... μια ευκαιρία», που συνδιοργανώνουν η Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Σερρών, το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους της Δράμας και η Διεύθυνση Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης του Υπουργείου Παιδείας και ένα ντοκιμαντέρ της Λουκίας Ρικάκη.

α) Οι μαθητές παρακολουθούν τις ακόλουθες ταινίες μικρού μήκους και συζητούν την πλοκή τους. Εντοπίζουν τις πράξεις αλληλεγγύης και τα χαρακτηριστικά τους στοιχεία.

Ταινίες με σύντομη περίληψη:

1. Η ζωή μια ρόδα (55ο Δημοτικό Σχολείο Πάτρας, 2013)

<https://www.youtube.com/watch?v=ceWRNyKQOjA>

(Για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση)

Πλοκή: Το όνειρο του κεντρικού ήρωα της ταινίας είναι ένα ποδήλατο. Όμως οι οικονομικές δυσκολίες της οικογένειάς του δεν επιτρέπουν την αγορά του. Οι συμμαθητές του αποφασίζουν να κάνουν μια παράσταση και ένα παζάρι, ώστε να συγκεντρώσουν το απαραίτητο ποσό για να έχει ο φίλος τους το δικό του ποδήλατο στις εξομήσεις τους. Όταν του δίνουν τα χρήματα, ο ήρωας προτιμά να τα διαθέσει σε φάρμακα για τον άρρωστο γείτονα.

2. Δώσε μου λίγο ουρανό (ΕΠΑΛ Φαρκαδόνας Τρικάλων, 3ο βραβείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στον 4ο πανελλήνιο διαγωνισμό, 2014)

<https://www.youtube.com/watch?v=tiOCkxOamzg>

(Για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση)

Πλοκή: Η οικογένεια του κεντρικού ήρωα της ταινίας, κινδυνεύει να χάσει το σπίτι της. Δεν έχουν πια ρεύμα, δεν έχουν τα απαραίτητα για τη διατροφή τους. Ο μαθητής, που τρώει ό,τι/αν βρει, λιποθυμά από την πείνα. Οι συμμαθητές του κάνουν ταμείο αλληλοβοήθειας και ψάχνουν δουλειά για τον πατέρα του.

3. Fortress Europe (Κινηματογραφική Ομάδα του Εσπερινού Γυμνασίου-Λυκείου Κω, 2015)

https://www.youtube.com/watch?v=5B_1xDILKNw

Πλοκή: Η ταινία «Fortress Europe» δείχνει εικόνες προσφυγιάς και αλληλεγγύης από το νησί της Κω, εισάγοντας τον θεατή με τον μύθο που συνδέεται με την ήπειρο, η οποία έχει καταλήξει από μόνη της «μύθος».

4. Όνειρα σε άλλη γλώσσα, ντοκιμαντέρ της Λουκίας Ρικάκη

<http://www.luciarikaki.gr/index.php?p=works&section=2>

300 όνειρα, καθένα στη γλώσσα του καθενός από τους 300 μαθητές του Σχολείου Φανερωμένης, που βρίσκεται 500 μέτρα από την Πράσινη Γραμμή στη Λευκωσία.

Ελεύθερη ανάκτηση για μη εμπορική χρήση. Η ταινία προσφέρεται για την προσέγγιση της έννοιας της αλληλεγγύης από την πλευρά της αρμονικής συμβίωσης των ανθρώπων στο σχολείο, στη δουλειά, στην κοινότητα της αλληλεγγύης ανάμεσα σε διαφορετικούς λαούς και κοινωνικές ομάδες.

β) Οι μαθητές, μετά τη συζήτηση, ετοιμάζουν το σενάριο και τους διαλόγους για μια δική τους ταινία με αντίστοιχο περιεχόμενο. Μπορούν να αντλήσουν ιδέες από τις ιστορίες αλληλεγγύης που διάβασαν σε προηγούμενη ενότητα.

Επέκταση: Εφόσον υπάρχει ο κατάλληλος εξοπλισμός, προτείνεται τα παιδιά να προχωρήσουν στην υλοποίηση της δικής τους ταινίας. Οδηγίες για τη σύνθεση μιας μαθητικής ταινίας:

- στο www.karposontheweb.org (Καρπός, κέντρο εκπαιδευτικών δράσεων και διαπολιτισμικής επικοινωνίας),
- στο <http://www.i-create.gr> (Εκπαιδευτική Τηλεόραση, i-create)

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Αλληλεγγύη – Προσεγγίζοντας την έννοια

Με οδηγό τη λογοτεχνία

Αρκετά είναι τα βιβλία για παιδιά και έφηβους που περιέχουν πράξεις αλληλεγγύης. Προτείνεται δανεισμός από τη σχολική ή τη δημοτική/δημόσια βιβλιοθήκη της περιοχής και η παρουσίασή τους στην τάξη. Αυτοτελή αποσπάσματα ή και ολόκληρα τα βιβλία θα μπορούσαν να διαβαστούν στην τάξη, παράλληλα με τα κείμενα προηγούμενων δραστηριοτήτων. Προτείνεται η παρουσίαση κάθε κειμένου να γίνει με διαφορετικό τρόπο: κόμικς, δραματοποιημένη αφήγηση, «συνέντευξη» από τους ήρωες κ.ά.

Βιβλία ενδεικτικά:

Ζέη, Άλκη (2011), *Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου*, Αθήνα: Μεταίχμιο

Πριοβόλου, Ελένη (2010), *Τσόκο Μπλοκ*, Αθήνα: Καστανιώτης

Παπαθεοδώρου, Βασίλης (2013), *Σχολική παράσταση*, Αθήνα: Καστανιώτης

Καλιότσος, Παντελής (1996), *Ένα σακί μαλλιά*, Αθήνα: Πατάκης

Αλεξάνδρου, Γιώτα (2013), *Χάρης και Φάρις*, Αθήνα: Βιβλιόφωνο

(για λιγότερο έμπειρους αναγνώστες)

Brumbeau, Jeff (2002), *Το δώρο της παπλωματούς* Αθήνα: Άγκυρα

(εικονογραφημένο, για λιγότερο έμπειρους αναγνώστες)

Duquennoy, Jacques (1999), *Ένα τσοτσά ψαράκι, ένα τιποτάκι*, Αθήνα: Άγρα

(εικονογραφημένο, για λιγότερο έμπειρους αναγνώστες)

Αδαμοπούλου, Δήμητρα, Πέτρου, Θανάσης και Γιώργος Τραγάκης (2016)

Το πιο κρύο καλοκαίρι. Τρεις πραγματικές ιστορίες προσφύγων εικονογραφημένες.

Ίδρυμα Ρόζα Λούξεμπουργκ, Παράρτημα Ελλάδα (για εφήβους, διανέμεται δωρεάν). Υπάρχει και στο <http://rosalux.gr/publication/pio-kryo-kalokairi>)

Yusafzai, Malala και Patricia McCormi (2013), *Με λένε Μαλάλα*. Αθήνα: Πατάκης

(για εφήβους)

Χωρεάνθη, Ελένη (2006) *Ένας ξένος στην οικογένειά μας*. Αθήνα: Παπαδόπουλος

Φραγκεσκάκη, Χριστίνα (2011), *Η Ορτανσία φυλάει τα μυστικά*. Αθήνα: Κέδρος

(για παιδιά Δημοτικού)

Επίσης διαβάστε το ποίημα του Γιώργου Σεφέρη «Αλληλεγγύη»

στο *Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα*

<http://www.greek-language.gr/digitalResources/>

ΔΙΚΤΥΟ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ

2^ο ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΠΑΖΑΡΙ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ & ΣΑΒΒΑΤΟ 6 & 7 ΜΑΡΤΙΟΥ

10 πρωί - 8 απόγευμα

ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ

ΑΝΤΑΛΛΑΣΟΥΜΕ

ΒΙΒΛΙΑ ΜΕ ΤΑΛΑ ΚΑΤΑΦΟΡΕ

Δικτύο Αλληλεγγύης Καισαριανής – 2ο Ανταλλακτικό Παζάρι
(Η αφίσα σχεδιάστηκε από τον κ. Παντελή Πεταλά).

Ανθρωπιστική κρίση και διεθνής αλληλεγγύη

α) Ο εκπαιδευτικός δείχνει στους μαθητές σύντομα άρθρα και φωτογραφίες από καταστάσεις ανθρωπιστικής κρίσης.

Αξιοποιεί υλικό από εφημερίδες ή ιστοσελίδες διεθνών οργανισμών, όπως η Διεθνής Αμνηστία, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα κ.ο.κ., καθώς και φωτογραφίες από το <https://www.flickr.com/photos/>, Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (EU Humanitarian Aid and Civil Protection–ECHO). Συζητούν το περιεχόμενό τους και ανατρέχουν στην παγκόσμια Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Παράρτημα Ι, απλοποιημένη εκδοχή).

Ενδεικτικές ερωτήσεις: Τι μπορεί να έχει συμβεί; Ποια ανθρώπινα δικαιώματα καταπατώνται; Ποιες δράσεις θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν για να υπάρξει ανακούφιση στη δύσκολη κατάσταση;

β) Ο εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές τους όρους *ανθρωπιστική κρίση* και *διεθνής αλληλεγγύη*. Μπορεί να αξιοποιήσει τους παρακάτω ορισμούς:

«Όταν σε μια χώρα βρίσκεται σε κίνδυνο η ζωή ή η υγεία μεγάλου αριθμού ανθρώπων, λέμε ότι υπάρχει ανθρωπιστική κρίση. Η αιτία μπορεί να είναι είτε φυσική καταστροφή (σεισμός, ξηρασία, πλημμύρα, επιδημία μιας θανατηφόρας ασθένειας κ.ά.) είτε γεγονότα που προκαλούνται από ανθρώπινες ενέργειες (πόλεμος, συγκρούσεις κ.ά.). Μεγάλος αριθμός ανθρώπων ή και ολόκληρος ο πληθυσμός μιας περιοχής μιας χώρας μπορεί να υποφέρει από πείνα, έλλειψη στέγης, έλλειψη περίθαλψης. Μπορεί να έχουν καταστραφεί τα σπίτια τους ή ολόκληρες περιοχές, που δεν μπορούν πια να καλλιεργηθούν. Μπορεί να υπάρξει αναγκαστική μετακίνηση πολλών ανθρώπων, χωρίς να εξασφαλίζονται τα αναγκαία για τη ζωή τους. Σε πολλές περιπτώσεις, η χώρα στην οποία συμβαίνει η ανθρωπιστική κρίση δεν έχει τη δυνατότητα να την αντιμετωπίσει άμεσα, με τα δικά της μέσα. Τότε ενεργοποιείται η διεθνής αλληλεγγύη: άλλες χώρες και διεθνείς οργανισμοί προσφέρουν βοήθεια».

Προτείνεται η παράλληλη αξιοποίηση του ηλεκτρονικού εντύπου «Τι να είναι η αλληλεγγύη; Σημειωματάριο για την ανθρωπιστική βοήθεια» της Γενικής Διεύθυνσης Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής Βοήθειας <http://ec.europa.eu/echo>. Διαθέσιμο δωρεάν στο <http://bookshop.europa.eu/el/>

γ) Οι μαθητές συζητούν για ανθρωπιστικές κρίσεις που πιθανώς γνωρίζουν και για καταστάσεις που θα μπορούσαν να τις προκαλέσουν. Στη συνέχεια αναζητούν από εφημερίδες ή το διαδίκτυο στοιχεία για ανθρωπιστικές κρίσεις και διεθνή αλληλεγγύη. Σκέφτονται και καταγράφουν τρόπους που θα μπορούσαν να συνεισφέρουν τα ίδια. Απαντούν στο ερώτημα: Τι θα μπορούσε να γίνει για να αντιμετωπιστεί ριζικά το θέμα;

Πρόεκταση: Προσκαλούν στο σχολείο εκπρόσωπο κάποιου οργανισμού ή φορέα που έχει παρέμβει σε περιπτώσεις εκτάκτων καταστάσεων ή ανθρωπιστικής κρίσης και συζητούν για την εμπειρία του. (Π.χ., Γιατροί του Κόσμου, Γιατροί χωρίς Σύνορα, Actionaid, Καραβάνι Αλληλεγγύης, Σώμα Εθελοντών Σαμαρειτών, Διασωστών και Ναυαγοσωστών του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, Σύλλογοι Εκπαιδευτικών κ.ά.).

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Αλληλεγγύη – Προσεγγίζοντας την έννοια

Αναπαριστώντας

Υλικά: 4-5 φωτογραφίες από περιστάσεις ανθρωπιστικών κρίσεων

Οι φωτογραφίες μπορούν να αντληθούν από ιστοσελίδες Διεθνών Οργανισμών, καθώς και από τον ιστότοπο της Γενικής Διεύθυνσης Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (EU Humanitarian Aid and Civil Protection–ECHO), <https://www.flickr.com/photos/69583224@N05/albums>

Οι μαθητές χωρίζονται σε 4-5 ομάδες. Σε κάθε ομάδα ο εκπαιδευτικός δίνει από μία φωτογραφία και ζητά να μην τη δουν οι υπόλοιπες ομάδες. Κάθε ομάδα έχει 10΄ για να παρουσιάσει τη φωτογραφία σαν παγωμένο στιγμιότυπο, χωρίς τη χρήση λόγου. Οι άλλες ομάδες περιγράφουν αυτό που νομίζουν ότι αναπαριστούν οι συμμαθητές τους και δίνουν τίτλο.

Κάθε ομάδα έχει 15΄ να σκεφτεί τι συνέβη πριν και τι έπειτα από τη στιγμή της φωτογραφίας της. Καλό είναι το *πριν* και το *έπειτα* να απέχουν χρονικά από τη στιγμή της φωτογραφίας. Οι μαθητές σκηνοθετούν τα τρία στιγμιότυπα και τα παρουσιάζουν με χρονική σειρά στις υπόλοιπες ομάδες, παγωμένα, χωρίς να χρησιμοποιούν λόγο. Οι άλλες ομάδες περιγράφουν την ιστορία όπως την αντιλαμβάνονται.

Παρουσιάζουν τις φωτογραφίες η μία ομάδα στην άλλη και εξηγούν το σενάριό τους. Τέλος, ο εκπαιδευτικός τους αποκαλύπτει το πραγματικό γεγονός που κρύβεται πίσω από κάθε φωτογραφία.

Θα μπορούσε να μου συμβεί

- α) Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να σκεφτούν περιστάσεις όπου έχουν βρεθεί σε δύσκολη θέση και χρειάστηκαν τη βοήθεια κάποιου άλλου. Πώς αισθάνθηκαν στις περιπτώσεις όπου κάποιος τους πρόσφερε υποστήριξη; Στις περιπτώσεις που οι άλλοι αδιαφόρησαν;
- β) Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες. Κάθε ομάδα θα πρέπει να συμπληρώσει τη φράση «Τι θα συνέβαινε αν...» με μια κατάσταση που θα έφερνε ανατροπές στη συνηθισμένη καθημερινότητα τους. Π.χ., Τι θα συνέβαινε αν πήγα να ζήσω σε άλλη χώρα και δεν καταλάβαινα τη γλώσσα; Τι θα συνέβαινε αν οι γονείς μου έχαναν τη δουλειά τους; Τι θα συνέβαινε αν έπειτα από μια πλημμύρα αναγκαζόμασταν να φύγουμε από τα σπίτια μας;

Οι μαθητές παρουσιάζουν σε ολομέλεια τις προτάσεις τους και συζητούν.

Σημείωση: Ιδιαίτερος στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να κατανοήσουν οι μαθητές ότι όλοι μπορεί να βρεθούμε σε θέση που θα χρειαστούμε την αλληλεγγύη των άλλων.

Γνωριμία με οργανισμούς, φορείς, συλλογικότητες, δομές αλληλεγγύης

Στόχοι των παρακάτω δραστηριοτήτων είναι:

- Η γνωριμία των μαθητών με φορείς που προσφέρουν διαφορετικές μορφές εθελοντικής-αλληλέγγυας εργασίας.
- Η συνειδητοποίηση της ευρείας ποικιλίας των τομέων δραστηριοποίησης των φορέων αυτών.
- Ο εντοπισμός των τομέων δραστηριοποίησής τους.
- Η σύνδεση της δράσης των φορέων αυτών με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την πρόσπυσή τους (έννοια του ενεργού πολίτη).

Οι φορείς που παρουσιάζονται αναλυτικότερα έχουν επιλεγεί ενδεικτικά με μόνο κριτήριο τη δραστηριοποίησή τους σε διαφορετικούς τομείς, ώστε οι μαθητές να γνωρίσουν το εύρος της εθελοντικής-αλληλέγγυας εργασίας. Προφανώς, ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει να παρουσιάσει άλλες ανάλογες δράσεις, οργανώσεις ή συλλογικότητες, καθώς και τοπικούς φορείς.

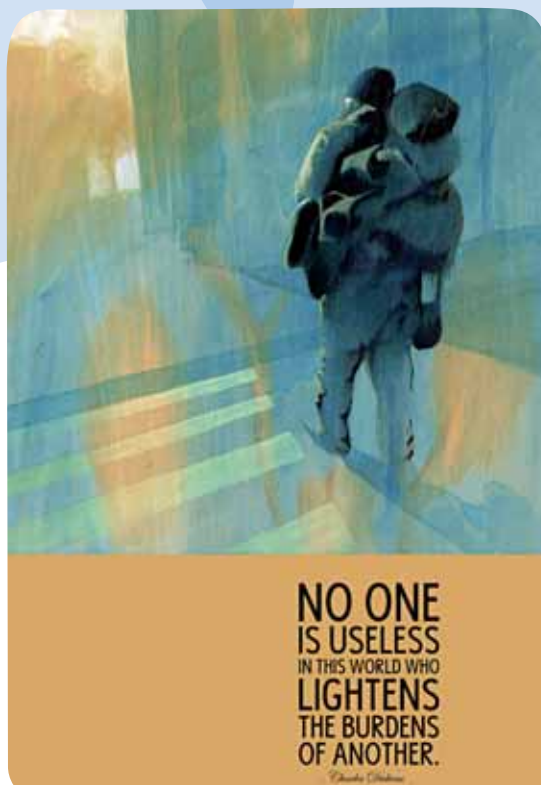
Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Γνωριμία με οργανισμούς, φορείς,
συλλογικότητες, δομές αλληλεγγύης

Έργο της Amanda Moeckel (2013 ακρυλικό σε ξύλο)
στο πλαίσιο του The Philanthropy Poster Project, «Λέξεις και Εικόνες Προσφοράς
από το School of Visual Arts της Νέας Υόρκης», Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.
3ο Ετήσιο Διεθνές Συνέδριο για την Κοινωνική Δράση.

Γνωρίζοντας έναν φορέα

A) Ο εκπαιδευτικός και τα παιδιά διαβάζουν τα κείμενα παρουσίασης που ακολουθούν και συζητούν για:

- την προσφορά των φορέων αυτών,
- γιατί είναι σημαντικό το έργο τους,
- τι υπηρεσίες προσφέρουν οι εθελοντές σε αυτές τις οργανώσεις ή τις δομές,
- αν ζητούν χρηματική βοήθεια και από ποιους ή αν δεν ζητούν γιατί δεν το κάνουν,
- αν γνωρίζουν άλλους φορείς ή δομές αλληλεγγύης με παρόμοιο έργο (στην περιοχή τους ή αλλού),
- με ποια ανθρώπινα δικαιώματα συνδέεται η δράση τους.

B) Οι μαθητές αναζητούν προβληματικές καταστάσεις στη δική τους περιοχή. Σκέφτονται λύσεις και παρεμβάσεις που θα μπορούσαν να γίνουν.

Ενδεικτικές ερωτήσεις: Έχεις υπόψη σου παρόμοια προβλήματα στην περιοχή σου; Ποιες νομίζεις ότι είναι οι αιτίες τους; Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε εμείς γι' αυτό; (Δημοσιοποίηση του θέματος, συγκέντρωση υλικών, εθελοντική δράση κ.ά.) Πώς μπορούμε να ζητήσουμε από κρατικούς φορείς να παρέμβουν;

Γιατροί του Κόσμου Ελλάδας

Οι Γιατροί του Κόσμου Ελλάδας ιδρύθηκαν το 1990. Είναι μια ιατρική, ανθρωπιστική Μη Κυβερνητική Οργάνωση, μέλος του Διεθνούς Δικτύου των Γιατρών του Κόσμου. Το Δίκτυο αυτό αποτελείται από 15 αντιπροσωπείες (Αργεντινή, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Ελλάδα, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιαπωνία, Ισπανία, Καναδάς, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία και Σουηδία).

Αρχή της οργάνωσης είναι ότι κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα στην ανθρωπιστική βοήθεια, ανεξαρτήτως φύλου, καταγωγής, θρησκείας, ιδεολογίας. Μιλούν ανοιχτά για την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όταν οι ίδιοι γίνονται αυτόπτες μάρτυρες.

Από την αρχή της δράσης τους, οι Γιατροί του Κόσμου Ελλάδας έχουν δημιουργήσει πλήθος προγραμμάτων στο εσωτερικό της χώρας αλλά και στο εξωτερικό, με στόχο να παρέχουν ιατρικές και άλλες υπηρεσίες σε ανθρώπους που δεν έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και χρειάζονται ιατρική περίθαλψη. Στόχος των Γιατρών του Κόσμου είναι να κάνουν την υγεία βασικό ανθρώπινο δικαίωμα.

Μερικά από τα προγράμματά τους είναι:

- Εμβολιασμός παιδιών.
- Οδοντιατρική περίθαλψη οικογενειών που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να την καλύψουν.
- Ιατρικός έλεγχος και παροχή περίθαλψης και φροντίδας, παροχή κουβερτών, ρούχων, παπουτσιών και ειδών ατομικής υγιεινής σε πρόσφυγες και μετανάστες που μόλις έχουν φτάσει στη χώρα μας, στα νησιά Λέσβος και Χίος.
- Παιδιατρική και Οδοντιατρική κινητή μονάδα για παιδιά που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές της Ελλάδας και αντιμετωπίζουν δυσκολία πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας για οικονομικούς ή κοινωνικούς λόγους.
- Στην Ουγκάντα (Αφρική) παρέχουν ιατρική υποστήριξη στους κατοίκους μιας περιοχής: έχουν αναλάβει να βρίσκουν κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό για το ιατρείο, να το εξοπλίζουν με ιατρικά μηχανήματα, να το εφοδιάζουν με όλα τα απαραίτητα φάρμακα. Εθελοντές γιατροί ταξιδεύουν στην Ουγκάντα και πραγματοποιούν εξειδικευμένες ιατρικές εξετάσεις, καθώς και εκπαιδευτικά προγράμματα για το προσωπικό της κλινικής.

Οδοντιατρικός έλεγχος στην κινητή μονάδα των Γιατρών του Κόσμου. Αρχείο ΓτΚ.

Πηγή: Γιατροί του Κόσμου, Ελλάδα <http://mdmgreece.gr/our-mission/>

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία

Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία είναι περιβαλλοντική μη κερδοσκοπική οργάνωση με αντικείμενο την προστασία των άγριων πουλιών και των βιοτόπων τους στην Ελλάδα, θεωρώντας τα ως βασικά στοιχεία της ελληνικής φύσης. Από το 1982 εργάζεται ώστε να διασφαλίσει ένα βιώσιμο περιβάλλον για τα πουλιά αλλά και για τον άνθρωπο. Λειτουργεί ένα δίκτυο περισσότερων από 60 εκπαιδευμένων εθελοντών για τις καταγραφές πουλιών, ενώ παράλληλα συμμετέχουν πάνω από 1.000 άτομα κάθε χρόνο σε εθελοντικές δράσεις.

Στόχοι της οργάνωσης είναι:

- Η προστασία των πουλιών και των βιοτόπων τους μέσα από καταγραφές, έρευνα και μελέτη των άγριων πουλιών, όπως και την ανάδειξη, διαχείριση και προστασία προστατευόμενων περιοχών.
- Η ενημέρωση των πολιτών για το φυσικό περιβάλλον και τα άγρια πουλιά μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και δράσεων ευαισθητοποίησης.
- Δράσεις προστασίας και διατήρησης σε περισσότερες από 60 σημαντικές περιοχές σε όλη την Ελλάδα.
- Μελέτη και παρακολούθηση 196 σημαντικών περιοχών για τα πουλιά σε όλη την Ελλάδα.

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία
(Φωτ. Χρήστος Μπαρμπούτης).

Πηγή: Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία http://www.ornithologiki.gr/page_cn.php?aID=312

Emfasis

Η Emfasis ιδρύθηκε για να δώσει άμεσες και αποτελεσματικές λύσεις στις συνολικές ανάγκες ευάλωτων και κοινωνικά αποκλεισμένων συνανθρώπων μας (αστέγων, ανέργων, κάτω από το όριο φτώχειας, με προβλήματα διαφόρων ειδών εξαρτήσεων, μετακινούμενων παιδιών στον δρόμο κ.ά.), που ζουν κυρίως σε κατάσταση δρόμου ή υπάρχει μεγάλος κίνδυνος να μείνουν άστεγοι και οι οποίοι αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα επιβίωσης. Λειτουργεί με τις αρχές της *Κοινωνικής Εργασίας στον Δρόμο* (Social Street Work): προσεγγίζει, στηρίζει και ανακουφίζει με τα κλιμάκια των εθελοντών της (street workers), δίνοντας καθημερινά το παρών στους δρόμους της Αθήνας, παρέχοντας ανθρωπιστική, συμβουλευτική και οικογενειακή στήριξη.

Κοινωνικοί λειτουργοί στο δρόμο (Social Street Workers) προσεγγίζουν άπορο συνάνθρωπό μας για να του παρέχουν ψυχολογική στήριξη. Emfasis.

Πηγή: Emfasis, <http://www.emfasisfoundation.org/el/about/what-is-emfasis>

Δράσεις της Εκκλησίας

Σε ολόκληρη τη χώρα οι Μητροπόλεις αναπτύσσουν πλούσιο έργο και δίνουν βοήθεια σε εκείνους που έχουν ανάγκη. Στη συνέχεια παρατίθενται μερικά παραδείγματα.

Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος και Αλμυρού

Κάποιες από τις δράσεις που πραγματοποιούνται από την Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος και Αλμυρού (βρίσκεται στον νομό Μαγνησίας):

Κοινωνικό Φαρμακείο: μοιράζει δωρεάν φάρμακα σε όσους έχουν ανάγκη, ενώ ανακυκλώνει τα ήδη ληγμένα. Τα φάρμακα συγκεντρώνονται από προσφορά φαρμακοποιών και πολιτών.

Συσσίτιο: Καθημερινά προσφέρονται σε διαφορετικά σημεία της πόλης του Βόλου συνολικά 2.000 μερίδες φαγητού σε απόρους, ανέργους και αστέγους. Τα συσσίτια αυτά πραγματοποιούνται με την εθελοντική εργασία 300 γυναικών.

Σταθμός Πρώτων Κοινωνικών Βοηθειών: οι πολίτες προσφέρουν ρούχα, παπούτσια, κουβέρτες, κατεψυγμένα τρόφιμα, κονσέρβες, παιδικές τροφές μακράς διάρκειας. Τα είδη αυτά δίνονται σε ανθρώπους που τα έχουν ανάγκη.

Προγράμματα Ιατρικής Παρέμβασης - Γιατροί της Αγάπης: Γιατροί, φαρμακοποιοί, νοσηλευτές, οδοντίατροι προσφέρουν εθελοντικά υπηρεσίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, σε κάθε άνθρωπο, ανεξάρτητα από φυλή, εθνικότητα, θρησκεία. Εξετάζουν και υποστηρίζουν ανθρώπους που δεν έχουν τη δυνατότητα να πάνε στον γιατρό ή στο νοσοκομείο.

Συμβουλευτικός Σταθμός Υποστήριξης Πολιτών: Εθελοντές δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, λογιστές παρέχουν δωρεάν συμβουλές σε απόρους, ανέργους, ανασφάλιστους, μετανάστες. Συνεργάζονται κοινωνικοί φορείς του Βόλου, όπως ο Δικηγορικός Σύλλογος, ο Συμβολαιογραφικός Σύλλογος, ο Σύλλογος Φοροτεχνικών και Οικονομολόγων Λογιστών, ο Οδοντιατρικός και Φαρμακευτικός Σύλλογος.

Ίδρυμα Ηλικιωμένων: φιλοξενεί 25 άτομα τρίτης ηλικίας και λειτουργεί από δωρεές πολιτών. Στην φροντίδα των γερόντων βοηθούν εθελοντικά γυναίκες τις περιοχής.

Πηγή: Αποσπάσματα – διασκευή από κείμενα του ιστοτόπου της Ιεράς Μητρόπολης Δημητριάδος και Αλμυρού <http://imd.gr/site/mainpage> και από ενημερωτικό υλικό της Μητρόπολης.

Αποστολή, Φιλανθρωπικός οργανισμός της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών

Με σύνθημα «Κανένας συνάνθρωπος μας χωρίς φαγητό, στέγη, γιατρό και φάρμακα» η Αποστολή πραγματοποιεί ποικίλες δράσεις ενάντια στην φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Μερικές από αυτές είναι:

Πρόγραμμα «Η Εκκλησία στους Δρόμους»

Η Αποστολή μοιράζει δωρεάν 10.000 μερίδες φαγητού καθημερινά, 365 ημέρες τον χρόνο σε άστεγους, αλλοδαπούς και γενικότερα άπορους, χωρίς καμιά φυλετική ή οποιαδήποτε άλλη διάκριση.

Η δράση πραγματοποιείται σε κεντρικό σημείο της Αθήνας, ευαισθητοποιώντας ταυτόχρονα τους πολίτες και υποστηρίζοντας τον εθελοντισμό. Πάνω από 2.000 εθελοντές, ανεξάρτητα από θρησκεία και εθνικότητα, συμμετέχουν εθελοντικά στην δράση.

Πρόγραμμα «Η Αποστολή στους Αστέγους»

Συνεργάτες της Αποστολής προσφέρουν από βραδύς μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες φαγητό, χυμούς φρούτων και νερό σε περιφερόμενους αστέγους και άπορους, ενώ και γιατροί προσφέρουν ιατροφαρμακευτική κάλυψη.

Πρόγραμμα «Η Εκκλησία στο Σπίτι»

Το πρόγραμμα αφορά στη διανομή δεμάτων με τρόφιμα. Τα δέματα, τα οποία αποτελούνται από τρόφιμα καθημερινής ανάγκης και κατανάλωσης (αλεύρι, όσπρια, ζάχαρη, ζυμαρικά, γάλα εβαπορέ, κ.α.), μοιράζονται κάθε μήνα [...] σε ελληνικές οικογένειες που ζουν στα όρια της φτώχειας.

Πηγή: Αποσπάσματα - διασκευή από κείμενα του ιστότοπου της ΜΚΟ Αποστολή, Φιλανθρωπικός οργανισμός της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, <http://www.mkoapostoli.com>

Κοινωνικό Πολιτιστικό Κέντρο στη Λαμψηδόνα

Το Κοινωνικό Πολιτιστικό Κέντρο στη Λαμψηδόνα άνοιξε για πολίτες και φορείς του Βύρωνα Αττικής και των γύρω περιοχών για τους εργαζόμενους και τους άνεργους, τους μαθητές και τους φοιτητές, τους συνταξιούχους και τη νεολαία για τους πολιτιστικούς συλλόγους και τις ομάδες. Είναι ένας ανοιχτός δημόσιος χώρος συνάντησης, συζήτησης, οργάνωσης των αναγκών, δημιουργικότητας, που βάζει τις ανθρώπινες ανάγκες πάνω από το χρήμα. Στη συνέλευση του Κοινωνικού Κέντρου Βύρωνα συμμετέχουν όλες και όλοι ισότιμα, αποφασίζοντας τις δράσεις του μέσα από τον διάλογο. Βασική αρχή είναι οι αξίες της ισότητας, της ελευθερίας, της δικαιοσύνης, της αλληλεγγύης και της αξιοπρέπειας να γίνουν πράξη για κάθε άνθρωπο.

Οι δημιουργικές δράσεις του Κοινωνικού Πολιτιστικού Κέντρου περιλαμβάνουν φεστιβάλ, προβολές ταινιών, συναυλίες, κουκλοθέατρο, καθαρισμούς του άλσους, δημιουργική απασχόληση παιδιών, θεατρικό παιχνίδι, κουζίνα αλληλεγγύης, συζητήσεις, δημιουργία βιβλιοθήκης και αναγνωστηρίου, μαθήματα ζωγραφικής, χορού, ξένων γλωσσών, ανοιχτά μαθήματα ιστορίας και φιλοσοφίας, μουσικές ομάδες. Το πρόγραμμα του Κοινωνικού Πολιτιστικού Κέντρου συνεχίζει να διαμορφώνεται ανάλογα με την εθελοντική προσφορά όσων συμμετέχουν να κάνουν μαθήματα, να οργανώσουν δραστηριότητες κ.ά.

Ανοικτή Συζήτηση

με τα κινήματα, τους θεσμικούς φορείς, τους εργαζομένους και την κοινωνία του Βύρωνα για τη:

Διαχείριση των Απορριμμάτων

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ
ΠΡΟΣΩΠΑ,
Επιτροπή Γενικού Φορέα,
Επιτροπή Κοινωνίας-Λαοφίλων,
Επιτροπή Γραμμοφίλων,
Οργανισμός Στρατός Απορίας για τη Διαχείριση των Απορριμμάτων
Πρόεδρος του Συλλόγου Ιεραρχικών & Βικονομ. Κρ. Παναγιωτόπουλος

Με τον πολίτη συμμετέχο και ενεργό, προς όφελος της κοινωνίας και ΟΧΙ των ιδιωτικών συμφερόντων.

Παρασκευή 20 Φλεβάρη

Ώρα: 19.00

Λαμψηδόνα Άλσος Αγ.Τριάδας

<http://politistikokentrovirona.blogspot.gr/>

Πηγή: Κοινωνικό Πολιτιστικό Κέντρο Βύρωνα (<http://politistikokentrovirona.blogspot.gr>)

Μαζί για το Παιδί

Η ένωση «Μαζί για το Παιδί» είναι μια ομπρέλα δέκα κοινωφελών σωματείων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που ξεκίνησε να λειτουργεί το 1996 με σκοπό να ενώσει ισότιμα τις προσπάθειες αυτών των σωματείων για τα παιδιά που βρίσκονται σε ανάγκη. Τα δέκα σωματεία μαζί προσφέρουν κάθε χρόνο τη δυνατότητα για ένα καλύτερο μέλλον σε περισσότερα από 10.000 παιδιά στην Ελλάδα. Σκοπός της ένωσης είναι, σε συνεργασία με εξειδικευμένους φορείς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, η ανακούφιση κάθε παιδιού που έχει ανάγκη. Μερικοί από τους στόχους της οργάνωσης είναι:

- Παροχή υλικής, πνευματικής, ιατρικής υποστήριξης σε βρέφη, παιδιά, έφηβους και νέους.
- Στήριξη οικογενειών.
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου για το παιδί που βρίσκεται σε ανάγκη.
- Διάδοση των αρχών και των μεθόδων του εθελοντισμού.
- Συνεργασία με οργανώσεις για το παιδί και τον έφηβο.
- Εξεύρεση πόρων (οικονομικών και υλικών) για τη συνέχιση και την ανάπτυξη του έργου των μελών και των συνεργατών της ένωσης.

Παραδείγματα δράσεων:

- Η υπηρεσία «Προσφέρω γιατί Νοιάζομαι» με στόχο τη συγκέντρωση ειδών πρώτης ανάγκης και τον εφοδιασμό ιδρυμάτων που εξυπηρετούν παιδιά στον νομό Αττικής. Συγκεντρώνονται και διανέμονται τρόφιμα, είδη ατομικής υγιεινής (χαρτί υγιείας, χαρτομάντιλα, οινόπνευμα, σαμπουάν, οδοντόκρεμες, πάνες για μωρά κ.ά.), είδη καθαριότητας χώρου και απορρυπαντικά, σχολικά είδη και παιχνίδια, φάρμακα.
- Το πρόγραμμα «Είναι σημαντικό να προσφέρεις», που αποσκοπεί στη βοήθεια άπορων οικογενειών.
- Η τηλεφωνική γραμμή βοήθειας «115 25 Γραμμή Μαζί για το Παιδί», που απευθύνεται σε παιδιά, έφηβους, γονείς και εκπαιδευτικούς και έχει στόχο την αντιμετώπιση προβλημάτων τους. Προσφέρει τη δυνατότητα στο άτομο που αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα να μιλήσει γι' αυτό με κάποιον ειδικό και να πάρει συμβουλές [...]. Όλες οι συνομιλίες είναι απολύτως εμπιστευτικές, με σεβασμό στην ιδιαιτερότητα κάθε ατόμου. Τα προβλήματα μπορεί να είναι άσκηση βίας μέσα στην οικογένεια, παιδιά που βρίσκονται σε κίνδυνο, καταγγελίες για κακοποίηση παιδιών, ψυχική υγεία κ.ά.

Πηγή: Μαζί για το παιδί, <http://mazigiatopaidi.gr/el/categories/static-pages/contents/philosophy-vision-goals>

Το Μητροπολιτικό Κοινωνικό Ιατρείο Ελληνικού

Σκοπός του Μητροπολιτικού Κοινωνικού Ιατρείου Ελληνικού είναι να προσφέρει χωρίς καμία διάκριση δωρεάν ιατρική φροντίδα και φάρμακα σε όλους τους ανασφάλιστους, άπορους και άνεργους ασθενείς. Στόχος του ιατρείου είναι να υπηρετεί τον άνθρωπο που είναι αποκλεισμένος από τις υπηρεσίες υγείας. «Δεν επιθυμούμε να υποκαταστήσουμε το δημόσιο σύστημα υγείας. Παλεύουμε να είναι ανοιχτό σε όλους και να παρέχει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες».

Το ιατρείο είναι μια αυτο-οργανωμένη εθελοντική αλληλέγγυα δομή υγείας. Ανώτατο όργανο είναι η συνέλευση των εθελοντών. Η συνέλευση παίρνει τις αποφάσεις ύστερα από συζήτηση.

Από τους 240 εθελοντές οι 100 είναι γιατροί και θεραπευτές. Οι υπόλοιποι προσφέρουν υπηρεσίες:

- στην ομάδα φαρμακείου,
- στην ομάδα οργάνωσης, που είναι υπεύθυνη για την ομαλή λειτουργία του ιατρείου (καρτέλες ασθενών, βάψιμο χώρων κ.ά.),
- στην ομάδα επικοινωνίας,
- στην ομάδα διαχείρισης υλικού (διαχειρίζεται τα υλικά και είτε τα τοποθετεί στην αποθήκη είτε τα προωθεί σε άλλες οργανώσεις ή και σε δημόσια νοσοκομεία ή ιδρύματα που τα έχουν ανάγκη).

Το ιατρείο δεν δέχεται χρηματικές δωρεές. Δεν διαφημίζει κανέναν για όποια δωρεά κάνει σε είδος:

«Θέλουμε να γίνουν οι πολίτες κοινωνοί στο πρόβλημα. Να ενεργοποιηθούν και να αγοράσουν οι ίδιοι το φάρμακο και να το φέρουν. Έτσι γνωρίζουν από κοντά το Μητροπολιτικό Κοινωνικό Ιατρείο. Αυτός ο δρόμος είναι πιο δύσκολος και χρονοβόρος και μπορεί να χάσουμε δωρητές, αλλά μας εξασφαλίζει διαφάνεια και ενεργοποιεί τον πολίτη, γι' αυτό τον επιλέξαμε».

Περισσότερα: Μητροπολιτικό Ιατρείο Ελληνικού, <http://www.mkielliniku.org> και Μεσογειακό Γραφείο Πληροφόρησης http://www.medies.net/_uploaded_files/desd_citizenship_2013/b_03_mki_argyroupolis.pdf

Σημείωση: Ο εκπαιδευτικός, μετά την ανάγνωση του κειμένου για το *Μητροπολιτικό Κοινωνικό Ιατρείο Ελληνικού*, ζητά από τους μαθητές να σκεφτούν και να συζητήσουν α] για ποιους λόγους ο φορέας αυτός δεν δέχεται χρηματικές δωρεές, β] πώς παίρνονται οι αποφάσεις, γ] αν γνωρίζουν να λειτουργεί στην περιοχή τους κοινωνικό ιατρείο.

Άλλες πηγές για κοινωνικά ιατρεία:

<http://antallaktiki.gr/index.php/koinonika-iatreia/item/koinoniko-iatreio-farmakeio-irakleio-kriti.html>

<http://antallaktiki.gr/index.php/koinonika-iatreia.html>

Παρουσιάζοντας έναν φορέα

α) Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες. Κάθε ομάδα διαλέγει έναν φορέα και τον παρουσιάζει στην τάξη. Αντλεί πληροφορίες από φυλλάδια ή από την ιστοσελίδα του. (Για συνδέσμους με φορείς και δομές εθελοντισμού και αλληλεγγύης βλ., www.noiazomaikaidro.gr.)

Στην παρουσίασή τους οι ομάδες θα πρέπει:

- Να αναδεικνύουν το πρόβλημα το οποίο προσπαθεί να αντιμετωπίσει ο φορέας. Καλό είναι να αξιοποιούν φωτογραφίες, μαρτυρίες, στατιστικά στοιχεία, έργα τέχνης κτλ. που φωτίζουν πλευρές του ζητήματος.

Παράδειγμα: Επιλέγουν να παρουσιάσουν τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα. Ενισχύουν την παρουσίασή τους με φωτογραφίες από καταυλισμούς περιοχών όπου δραστηριοποιείται ο φορέας, στοιχεία για τη θνησιμότητα ή τις σοβαρές βλάβες στην υγεία λόγω έλλειψης ιατρικής βοήθειας κ.ο.κ.

- Να παρουσιάζουν τις δράσεις του φορέα που διάλεξαν. Μπορούν να επιλέξουν ποικίλες μορφές παρουσίασης: πόστερ, κόμικς, φωτογραφίες, φωτο-ιστορίες, συνέντευξη (τα μέλη της ομάδας παίρνουν τον ρόλο των εθελοντών και οι υπόλοιποι μαθητές τους θέτουν ερωτήσεις) κ.ά.

β) Σε χαρτί του μέτρου κάνουν έναν κατάλογο με τις δράσεις των φορέων που παρουσίασαν. Συζητούν για το αν αυτές οι δράσεις είναι απαραίτητες. Ανατρέχουν στην Παγκόσμια Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και αναζητούν τα δικαιώματα τα οποία προασπίζεται η δράση κάθε φορέα. (Παγκόσμια Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου *Παράρτημα Ι*).

Σημείωση 1: Ο εκπαιδευτικός προτείνει στις ομάδες διαφορετικούς τρόπους παρουσιάσεων, προκειμένου να υπάρξει ποικιλία και να κρατηθεί ενεργό το ενδιαφέρον των μαθητών.

Σημείωση 2: Οι φορείς έχουν στις ηλεκτρονικές σελίδες τους αρκετό υλικό που μπορεί να αξιοποιηθεί στις παρουσιάσεις. Επίσης, μπορούν να αξιοποιηθούν φυλλάδια των φορέων, παρουσιάσεις στον Τύπο, καθώς και αναφορές που υπάρχουν στα σχολικά βιβλία.

Τομείς δράσης των φορέων αλληλεγγύης-εθελοντισμού

α) Τα παιδιά ετοιμάζουν μια λίστα με τους φορείς αλληλεγγύης και εθελοντισμού οι οποίοι αναφέρονται στο παρόν υλικό, καθώς και άλλους που γνωρίζουν. Δίπλα σε κάθε φορέα σημειώνουν τον τομέα ή τους τομείς στους οποίους πιστεύουν ότι δραστηριοποιείται. Π.χ., υγεία, περιβάλλον κ.ά.

Επισκέπτονται ιστοσελίδες φορέων που προσφέρουν διαφορετικές μορφές εθελοντικής-αλληλεγγύας εργασίας. (Για συνδέσμους με φορείς και δομές εθελοντισμού και αλληλεγγύης, βλ. www.noiazomaikaidrw.gr.) Αφού διαβάσουν στοιχεία για τη δράση κάθε φορέα, συμπληρώνουν τη λίστα τους.

β) Εντοπίζουν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα με τα οποία συνδέονται οι δράσεις κάθε φορέα.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Γνωριμία με οργανισμούς, φορείς,
συλλογικότητες, δομές αλληλεγγύης

Η Τράπεζα Χρόνου

Τι είναι:

Κάθε άνθρωπος που συμμετέχει σε μια Τράπεζα Χρόνου προσφέρει κάτι που γνωρίζει να κάνει καλά και σε αντάλλαγμα παίρνει από κάποιο άλλο μέλος της Τράπεζας Χρόνου μια υπηρεσία ή ένα αντικείμενο που έχει ανάγκη. Ούτε παίρνει ούτε δίνει χρήματα. Για παράδειγμα: Ένας καθηγητής μουσικής προσφέρει μαθήματα κιθάρας. Κάθε ώρα μαθήματος την ανταλλάσσει με μία ώρα επισκευών του σπιτιού του. Κάποιος προσφέρει έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή και για αντάλλαγμα μπορεί να διαλέξει από την Τράπεζα Χρόνου 15 ώρες μαθημάτων χορού. Δύο ώρες σιδέρωμα μπορεί να ανταλλάσσονται με 10 κιλά λαχανικά.

Όλοι μπορούν να συμμετέχουν σε μια Τράπεζα Χρόνου, ανεξαρτήτως του επαγγέλματός τους, της μόρφωσής τους, της καταγωγής τους, του οικονομικού τους επιπέδου.

Πώς γίνεται η ανταλλαγή:

Κάθε μέλος της Τράπεζας Χρόνου καταγράφει τι προσφέρει:

- Για πόσες ώρες, αν είναι υπηρεσία, π.χ., 2 ώρες τη βδομάδα διδασκαλία γαλλικών, 30 ώρες μαγείρεμα, 10 ώρες δουλειά ηλεκτρολόγου, 1 ώρα τη μέρα σκάψιμο, ράψιμο 5 κοστούμιών, 20 ώρες μαθήματα χορού κτλ.
- Σε ποια ποσότητα, αν είναι αντικείμενα, π.χ., 7 κιλά λαχανικά τη βδομάδα, 3 ηλεκτρονικά παιχνίδια, ένα ποδήλατο, ένα ψυγείο, 30 αυγά κτλ.

Όλα τα μέλη της Τράπεζας Χρόνου μπορούν να δουν τον πίνακα και να βρουν με τι θα ανταλλάξουν αυτό που προσφέρουν. Μονάδα συναλλαγής είναι η ώρα και όχι τα ευρώ. Όλες οι υπηρεσίες έχουν ίση αξία, ανεξαρτήτως από το αν είναι πνευματικές (π.χ., προσφορά μαθημάτων) ή χειρονακτικές (π.χ., βάψιμο), αν απαιτούν εξειδίκευση (π.χ., εξέταση από γιατρό) ή όχι (π.χ., σιδέρωμα ρούχων).

Για παράδειγμα, ένας αγρότης που προσφέρει 20 κιλά φρούτα ανταλλάσσει 10 κιλά με μία ώρα εργασίας υδραυλικού και τα υπόλοιπα 10 με μία ώρα μάθημα χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Δραστηριότητα 1: «Υπηρεσίες και είδη»

Κάθε μαθητής σκέφτεται και προτείνει υπηρεσίες ή είδη που θα μπορούσαν να υπάρχουν σε μια Τράπεζα Χρόνου.

Προτάσεις για συζήτηση όπου οι μαθητές αναπτύσσουν επιχειρήματα για τις επιλογές τους:

- Ποιες είναι οι πιθανές ισοτιμίες; (Π.χ., μία ώρα μάθημα κιθάρας για επιδιόρθωση μιας βρύσης). Γιατί μία ώρα μαγείρεμα μπορεί να είναι ισότιμη με μια εξέταση από γιατρό;
- Ποιες ανάγκες μπορεί να καλύψει μια Τράπεζα Χρόνου; Μπορεί να καλύψει βασικές ανάγκες μιας οικογένειας;
- Πώς θα χαρακτήριζαν την ανταλλαγή 25 ωρών σκαψίματος με 2 ώρες μάθημα για χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή;
- Τι μπορεί να μάθουν ο ένας για τον άλλο τα μέλη μιας Τράπεζας Χρόνου; Τι προσφέρει αυτή η γνώση;
- Ποια η σχέση μιας Τράπεζας Χρόνου με την αλληλεγγύη και τον εθελοντισμό; Ποια χαρακτηριστικά του εθελοντισμού έχει; Γιατί ονομάζεται *Τράπεζα Χρόνου*;

Δραστηριότητα 2: «Μια συνήθεια και ένα γεγονός»

Οι μαθητές διαβάζουν τα κείμενα και συζητούν τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Μια παλιά συνήθεια...

Παλιότερα σε πολλές αγροτικές περιοχές συνήθιζαν να ανταλλάσσουν δουλειές: Όταν έπρεπε να γίνει μια αγροτική δουλειά που απαιτούσε πολλά χέρια, πήγαιναν όλοι οι γείτονες και βοηθούσαν, για παράδειγμα, μάζευαν τις ελιές από τα κτήματα ενός συγχωριανού τους. Με τη σειρά του εκείνος, μαζί με όλους τους γείτονες, συμμετείχε στο φύτεμα του χωραφιού ενός άλλου αγρότη. Αργότερα, όλοι μαζί πάλι, μάζευαν τα πορτοκάλια κάποιου άλλου, που τους είχε βοηθήσει στις αγροτικές δουλειές όταν είχαν ανάγκη. Ο καθένας δηλαδή δούλευε για τους άλλους και οι άλλοι γι' αυτόν. Αυτή την αλληλοϋποστήριξη την ονόμαζαν «δανεικαριά».

Ερωτήσεις:

- Γιατί η συνήθεια της ανταλλαγής δουλειάς είχε αυτό το όνομα;
- Τι κατάφεραν με αυτό τον τρόπο δουλειάς;

... και ένα ιστορικό γεγονός

Λίγο μετά το 1980 στην Αγγλία έκλεισαν τα ορυχεία και οι ανθρακωρύχοι βρέθηκαν χωρίς δουλειά. 250.000 άνθρωποι έμειναν στον δρόμο. Όταν έκλεισαν τα ορυχεία, έκλεισαν και τα μπακάλικά, γιατί οι άνεργοι ανθρακωρύχοι δεν είχαν χρήματα για να αγοράζουν τρόφιμα. Οι άνεργοι είχαν πέσει σε κατάθλιψη και δεν ήθελαν να κάνουν άλλη δουλειά από αυτή του ανθρακωρύχου. Οι γυναίκες τους μέχρι τότε δεν εργάζονταν. Μερικές λοιπόν πήραν την πρωτοβουλία και ρωτούσαν τους γείτονές τους τι θα μπορούσαν να διδάξουν. Γαλλικά; Μαθηματικά; Ζωγραφική; Ζύμωμα ψωμιού;

Μάζεψαν περίπου σαράντα εθελοντές με διαφορετικές ειδικότητες. Έλεγαν: «Εγώ θα κάνω μαθήματα ισπανικών», «Εγώ θα δείξω πώς φτιάχνεται το κέικ κτλ.» και άρχισαν να ανταλλάσσουν μαθήματα. Στη συνέχεια, έφτιαξαν έναν παιδικό σταθμό για να μπορούν όσοι ήθελαν να πάρουν μέρος στα μαθήματα να αφήνουν τα μικρά παιδιά τους. Επειδή τα μαθήματα πήγαιναν πολύ καλά, ο Δήμος αποφάσισε να κάνει σεμινάρια για να μάθουν οι άνεργοι καινούριες δουλειές.

Πηγή: Νίκη Ρουμπάνη, Πρόεδρος του Δικτύου Γυναικών Ευρώπης και υπεύθυνη για την οργάνωση της Τράπεζας Χρόνου του Δικτύου αυτού.

http://www.citybranding.gr/2011/02/blog-post_15.html
και Ρεπορτάζ Χωρίς Σύνορα <http://www.rwf.gr/208823>

Ερωτήσεις:

- Πώς ξεκίνησε η ανταλλαγή μαθημάτων;
- Ποια ήταν τα αποτελέσματα;
- Σήμερα υπάρχουν ανάλογες συνθήκες;

Δραστηριότητα 3: «Γνωρίζοντας μια Τράπεζα Χρόνου»

Τράπεζα Χρόνου και Αλληλεγγύης από την κίνηση πολιτών «Μεσοποταμία», στο Μοσχάτο (Αθήνα)

Η Τράπεζα Χρόνου και Αλληλεγγύης της κίνησης πολιτών «Μεσοποταμία» στο Μοσχάτο δημιουργήθηκε από κατοίκους της περιοχής και γειτονικών δήμων για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης. Όλα τα μέλη της δηλώνουν τι μπορούν να προσφέρουν και τι έχουν ανάγκη και ανταλλάσσουν υπηρεσίες και γνώσεις.

Μερικές από τις υπηρεσίες που ανταλλάσσονται:

Θεατρικό παιχνίδι για παιδιά, Υποστήριξη παιδιών με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, Ενισχυτική διδασκαλία σε παιδιά δημοτικού, Φυσική, Χημεία, Σχέδιο για τις πανελλαδικές εξετάσεις, Μαθήματα αγγλικών, γαλλικών, ισπανικών, αραβικών και άλλων γλωσσών, Βασικές γνώσεις υπολογιστών, Μαθήματα πιάνου, Μαθήματα μπουζουκιού, Μαθήματα kick-boxing για αρχάριους, Μαθήματα φωτογραφίας, Επισκευές επίπλων, Υδραυλικές εργασίες (μικροεπισκευές), Ηλεκτρολογικά, Επισκευή υπολογιστή, Ζαχαροπλαστική, Επιδιορθώσεις ρούχων, Κόψιμο και χτένισμα μαλλιών, Φροντίδα και φύλαξη ζώων, Συμβουλές από δικηγόρο, Μαθήματα χορού και πολλά άλλα.

Με εθελοντική εργασία τα μέλη της Τράπεζας Χρόνου και Αλληλεγγύης της «Μεσοποταμίας» έκαναν χριστουγεννιάτικη γιορτή κοινωνικής δράσης με χαριστικό ανταλλακτικό παζάρι: Συγκέντρωσαν και μοίρασαν ρούχα, παιχνίδια, βιβλία, μέχρι και μουσικά όργανα.

Πηγή: Μεσοποταμία, http://mesopotamia-mosxato.blogspot.gr/p/blog-page_05.html

Ερωτήσεις

- Οι μαθητές σκέφτονται τι θα ήθελαν να πάρουν από την Τράπεζα Χρόνου και τι θα μπορούσαν να δώσουν.
- Φτιάχνουν τη δική τους Τράπεζα Χρόνου, καταγράφουν τις υπηρεσίες και τα αντικείμενα που μπορούν να δώσουν και την εφαρμόζουν.
- Εξηγούν σε άλλες τάξεις τη διαδικασία και τη διευρύνουν.

Γνωριμία με οργανισμούς, φορείς,
συλλογικότητες, δομές αλληλεγγύης

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Σχέση εθελοντισμού-αλληλεγγύης και κράτους

Ο εκπαιδευτικός προσαρμόζει τη δραστηριότητα αυτή ανάλογα με την ωριμότητα των μαθητών της τάξης. Βεβαιώνεται ότι οι μαθητές κατανοούν τους όρους που περιέχονται, όπως *κοινωνικό κράτος* και *κοινωνία των πολιτών*.

Προφανώς, η δραστηριότητα αυτή αφορά τους μεγαλύτερους μαθητές. Ο εκπαιδευτικός της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, αν θέλει να αξιοποιήσει την ιδέα αυτή, θα χρειαστεί να προσαρμόσει τη δραστηριότητα χρησιμοποιώντας απλούστερα αποσπάσματα.

A) Οι ευθύνες του κράτους:

Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να διαβάσουν το κείμενο στην επόμενη σελίδα και να συζητήσουν για το αν και κατά πόσο ο εθελοντισμός και οι άλλες δράσεις της «κοινωνίας των πολιτών» συμβάλλουν στο να αποφεύγει ένα κράτος τις ευθύνες του απέναντι στους πολίτες. Ζητά από τους μαθητές να τεκμηριώσουν την απάντησή τους. (Βλ. ορισμό και παραδείγματα για την «κοινωνία των πολιτών» στον *Οδηγό για τον εκπαιδευτικό*.)

B) Νέοι τομείς και πεδία δράσης:

Με βάση τη χαρτογράφηση των πεδίων δράσης αλλά και των μορφών που ο εθελοντισμός λαμβάνει στη σύγχρονη κοινωνία (βλ. στον *Οδηγό για τον εκπαιδευτικό*), υπάρχουν παρεμβάσεις και πεδία δράσης που είτε δεν αναφέρονται είτε μέχρι σήμερα δεν έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εθελοντικού κινήματος. Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να προτείνουν τις δικές τους ιδέες.

Πηγή: Φωτόπουλος, Ν., *Εθελοντικές δράσεις στην τοπική κοινωνία – Εκπαιδευτικό υλικό για τα Κέντρα Διά Βίου Μάθησης*, Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» του ΕΣΠΑ (2007-2013).

Βλέπε και <http://kdvm.gr/Media/Default/Pdf%20enotites/5.7.pdf>

Ο εθελοντισμός δεκάδων πολιτών απαντά στη συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους

Έναν μικρό θρίαμβο της κοινωνικής αλληλεγγύης πάνω στα αποκαΐδια του κοινωνικού κράτους γνωρίζει τον τελευταίο μήνα η Θεσσαλονίκη.

Το Κοινωνικό Ιατρείο, που ξεκίνησε με πρωτοβουλία ενός πυρήνα γιατρών, εξελίσσεται σε μια δομή που εξυπηρετεί καθημερινά εκατοντάδες ασθενείς και υποστηρίζεται από δεκάδες άλλους. Στεγασμένο στον 1ο όροφο που παραχώρησε το Εργατικό Κέντρο Θεσσαλονίκης στο κτίριό του στην Αισώπου 24 (καλύπτοντας και το κόστος ηλεκτρικού, θέρμανσης), το Ιατρείο λειτουργεί από τις 7 Νοεμβρίου τις εργάσιμες μέρες. Ο στόχος είναι να καλύψει πρωτίστως τις ανάγκες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των ανασφάλιστων πολιτών, που αυξάνονται με δραματικούς ρυθμούς. Περίπου 40 οδοντίατροι και 30 γιατροί ειδικοτήτων στελεχώνουν καθημερινά τις βάρδιες σε ξεχωριστά ιατρεία: οδοντιατρικό (πολλαπλές βάρδιες πρωί, μεσημέρι και απόγευμα), γενικής ιατρικής (κάθε απόγευμα), νευρολογικό, ψυχιατρικό και παιδιατρικό (δύο ή τρεις μέρες την εβδομάδα). Η γραμματειακή υποστήριξη για ραντεβού με τους γιατρούς (...) στελεχώνεται επίσης από 20 περίπου εθελοντές πολίτες. Στον ίδιο χώρο έχει οργανωθεί φαρμακείο στελεχωμένο από 4-5 φαρμακοποιούς. Τις προμήθειές τους σε περισσευούμενα φάρμακα προσφέρουν πολίτες και φαρμακοποιοί, που παραλαμβάνουν τέτοια υπόλοιπα από τους πελάτες τους. Ένα από τα πιο θετικά μηνύματα του πρώτου μήνα λειτουργίας της δομής ήταν οι πολλαπλασιαστικοί ρυθμοί αύξησης της προσφοράς, χάρη στη θερμή υποστήριξη του εγχειρήματος από την κοινωνία της πόλης. Σωματεία, συνδικάτα, συλλογικότητες και μεμονωμένοι αλληλέγγυοι καλύπτουν τις ανάγκες σε εξοπλισμό, αναλώσιμα κ.ά. Το ίδιο διάστημα στον αρχικό πυρήνα της πρωτοβουλίας προστέθηκαν επιπλέον περίπου 20 συνεργαζόμενοι ιδιώτες γιατροί, οι οποίοι δέχονται, επίσης χωρίς αμοιβή, περιστατικά που χρειάζονται εξειδικευμένες διαγνώσεις και θεραπείες τις οποίες δεν μπορεί να προσφέρει το Ιατρείο. Το πόσο μεγάλη ανάγκη ήρθε να καλύψει το εγχείρημα αποτυπώνεται στη διαπίστωση ότι ήδη όλα τα ιατρεία είναι γεμάτα. Στην οδοντιατρική περίθαλψη τα περισσότερα περιστατικά (50-60%) αφορούν μετανάστες. Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη όμως αναζητούν κυρίως Έλληνες που έχασαν τελευταία τις δουλειές και την ασφαλιστική τους κάλυψη, άνθρωποι οι περισσότεροι ηλικίας 50-60 ετών, αλλά και πάρα πολλοί νέοι.

(...) Παρόλο που ανάλογες δράσεις αναπτύσσονται στο πλαίσιο κι άλλων πρωτοβουλιών, η ομάδα της Θεσσαλονίκης τονίζει με έμφαση ότι δεν αποτελούν ΜΚΟ, αλλά «μια κινηματική πρωτοβουλία» και πως δεν κάνουν φιλανθρωπία αλλά αλληλεγγύη, σε έναν αγώνα για το δικαίωμα των ασθενών σε δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Κατά το διάστημα που έστηναν το Κοινωνικό Ιατρείο, πλην του Εργατικού Κέντρου, αναζήτησαν υποστήριξη και στον Δήμο Θεσσαλονίκης και στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο. (...)

Πηγή: Μπουμπούκα, Αγ., «Ο εθελοντισμός δεκάδων πολιτών απαντά στη συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους», *Ελευθεροτυπία*, 11-12-2011, <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=331197>

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Αποσαφήνιση εννοιών

Στην ενότητα αυτή επιδιώκεται να κατανοήσουν τα παιδιά έννοιες και πράξεις που έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά με τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη, όπως ο ακτιβισμός και η φιλανθρωπία, και να εντοπίσουν ομοιότητες, διαφορές και παρεκτροπές.

Νοιάζομαι και δω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Αποσαφήνιση εννοιών

Φιλανθρωπία και Δωρεά – Εθελοντισμός και Αλληλεγγύη – Ακτιβισμός

α) Φιλανθρωπία και Δωρεά

Ο εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να σκεφτούν τι σημαίνει *φιλανθρωπία* και τι *δωρεά*, καθώς και ποια είναι η ετυμολογία αυτών των λέξεων.

Ο εκπαιδευτικός μοιράζει στα παιδιά τα κείμενα των επομένων σελίδων (ενδεικτικά, μπορεί να αξιοποιήσει άλλα ανάλογα) και τους ζητά να σκεφτούν τι κοινό έχουν οι δράσεις αυτές και να συγκρίνουν τα χαρακτηριστικά της φιλανθρωπίας και της δωρεάς με τα χαρακτηριστικά του εθελοντισμού και της αλληλεγγύης.

Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- Ποια είναι η σχέση μεταξύ της αγάπης-φιλίας προς τον συνάνθρωπο και της πρακτικής εκδήλωσής της;
- Τι προβάλλεται περισσότερο από τον Τύπο (εφημερίδες, τηλεόραση), το κίνητρο (η αγάπη προς τον συνάνθρωπο) ή η πράξη, το γεγονός;
- Μπορούμε να συναντήσουμε πράξη φιλανθρωπίας χωρίς τη φιλία ή την αγάπη προς τον συνάνθρωπο;
- Διαβάζοντας τα κείμενα, καταγράψτε τα χαρακτηριστικά στοιχεία της φιλανθρωπίας.
- Φιλανθρωπία κάνει κάποιος που δίνει μεγάλα χρηματικά ποσά; Αρκεί και ένα ευρώ ή ένα αντικείμενο;
- Γνωρίζετε άλλες πράξεις φιλανθρωπίας; Σε τι μοιάζει η φιλανθρωπία με τον εθελοντισμό; Σε τι διαφέρει;
- Συνδυάζονται ο εθελοντισμός και η αλληλεγγύη με τη δωρεά;

β) Εθελοντισμός, Αλληλεγγύη και Φιλανθρωπία

Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να καταγράψουν πράξεις φιλανθρωπίας ή δωρεές που γνωρίζουν.

Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- Τι παρακινεί κάποιον να κάνει μια φιλανθρωπική πράξη;
  - Τι παρακινεί τους εθελοντές και τους αλληλέγγυους να συμμετέχουν σε μια δράση;
  - Ποια είναι η σχέση και οι πιθανές διαφορές φιλανθρωπίας, αλληλεγγύης και εθελοντισμού;
  - Ποιες πράξεις προβάλλονται περισσότερο και ποιες λιγότερο;
  - Ποια είναι τα χαρακτηριστικά των πράξεων που προβάλλονται περισσότερο;
- (Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές να ανατρέξουν στα κείμενα των επόμενων σελίδων).

Ο Βίας

Στην αρχαιότητα, ο Βίας, ένας από τους επτά σοφούς, έδωσε ένα μεγάλο χρηματικό ποσό από την περιουσία του ως λύτρα για να απελευθερώσει αιχμάλωτες κοπέλες από τη Μεσσηνία της Πελοποννήσου. Τις έστειλε πίσω στους δικούς τους, αφού τους έδωσε και προίκα.

Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/>

Μεσούτ Εζίλ

Ο Μεσούτ Εζίλ είναι ένας σπουδαίος ποδοσφαιριστής. Στο Παγκόσμιο Κύπελλο του 2014 η ομάδα του, η Γερμανία, κατέκτησε το Μουντιάλ κι αυτός χάρισε όλο το μπόνους (τα χρήματα που πήρε για την κατάκτηση του Κυπέλλου) σε μια φιλανθρωπία: Με τα χρήματα αυτά εγχειρίστηκαν 23 μικρά παιδιά στη Βραζιλία. Κάθε επέμβαση ήταν πετυχημένη και ο διεθνής άσος πήρε το βραβείο Laureus για τη φιλανθρωπία του σε εκδήλωση που έγινε στο Βερολίνο. «Είχα την ιδέα να βοηθήσω 23 παιδάκια, επειδή ήμασταν 23 στην αποστολή. Όλες οι επεμβάσεις πήγαν καλά. Είμαι ευγνώμων. Οι γιατροί έκαναν σπουδαία δουλειά. Είμαι χαρούμενος για τα παιδιά. Αυτό το βραβείο θα έχει ειδική θέση στο σπίτι μου», τόνισε ο Τουρκογερμανός άσος.

Πηγή: <http://www.sport24.gr/football/diethnes-podosfairo/vraveysh-mesout-ezil-gia-filanthropia.3140702.html> (Διασκευή)

Δωρεά ασθενοφόρου στο Κέντρο Υγείας

Τετάρτη, 26 Ιανουαρίου 2011

Χθες στην Αρεόπολη [...] στο Κέντρο Υγείας ένα καινούριο ασθενοφόρο όχημα, το οποίο εξυπηρετεί πλέον τις επείγουσες ανάγκες μεταφοράς ασθενών προς το νοσοκομείο Σπάρτης. Το ασθενοφόρο είναι δωρεά από την κ. Ευγενία Κυριακάκου, εις μνήμην των γονέων και του συζύγου της.

Πηγή: <http://www.elladatv.gr>

Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών

Ο Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών, στο πλαίσιο των δράσεων που υλοποιεί με σκοπό τη στήριξη των ευπαθών ομάδων πολιτών, διοργανώνει την ερχόμενη Τετάρτη 11 Ιουλίου 2012, στις 21:00, εκδήλωση φιλανθρωπικού χαρακτήρα. Τα έσοδα από την εκδήλωση θα διατεθούν για την υλοποίηση του προγράμματος παιδικού εμβολιασμού για παιδιά ανασφάλιστων πολιτών και μεταναστών, που θα πραγματοποιήσει το Ιατρείο Κοινωνικής Αποστολής από τον ερχόμενο Σεπτέμβριο. Είσοδος 10 ευρώ.

Πηγή: *Ιατρικά Νέα*, <http://medlabgr.blogspot.com/2012/07/>

Ο Μαρκ Ζάκερμπεργκ

Το 2013 ο ιδρυτής του «Facebook», ο Μαρκ Ζάκερμπεργκ, κατέκτησε την κορυφή στη λίστα φιλανθρώπων του πλανήτη, κάνοντας φιλανθρωπίες ύψους 990 εκατομμυρίων δολαρίων. Η είδηση έκανε τον γύρο του κόσμου.

«Χορεύοντας για τη Ζωή»

Μια ιδιαίτερη παραδοσιακή μουσικοχορευτική παράσταση διοργανώνεται για τις ανάγκες της ΦΛΟΓΑΣ από τέσσερις λαογραφικούς συλλόγους της Αττικής, τη Δευτέρα 8 Ιουνίου 2015, στο ιστορικό θέατρο «Δόρα Στράτου» στον Λόφο του Φιλοπάππου στις 20:00.

Συνεχίζοντας το λαμπρό παράδειγμα των λαογραφικών συλλόγων της Θεσσαλονίκης που πραγματοποιούν αντίστοιχες εκδηλώσεις για πάνω από 10 χρόνια, το Σωματείο Προστασίας & Διάδοσης Ελληνικών Παραδοσιακών Χορών «Άσκαυλος», το Χορευτικό Εργαστήρι Νέας Ιωνίας, το Τμήμα Παραδοσιακών Χορών Δημοτικής Κοινότητας Αργυρούπολης και ο Λαογραφικός Μουσικοχορευτικός Όμιλος Γλυφάδας «Χοροστάσι» ενώνουν τις δυνάμεις τους στην Αθήνα για να βοηθήσουν τα παιδιά με Νεοπλασματική Ασθένεια. Φιλική συμμετοχή θα πραγματοποιήσει ο Σύλλογος Μεσοτοπιτών Λέσβου «Η Αναγέννηση».

Οι θεατές θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν παραδοσιακούς χορούς και τραγούδια από περιοχές της Ελλάδας. [...]

Η γενική είσοδος της εκδήλωσης είναι 10 ευρώ και όλα τα έσοδα θα διατεθούν για τις ανάγκες και τους σκοπούς του Συλλόγου Γονιών Παιδιών με Νεοπλασματική Ασθένεια ΦΛΟΓΑ.

Οι χορευτές, οι μουσικοί που θα πλαισιώσουν την παράσταση, καθώς και όλοι οι υπόλοιποι συντελεστές θα συμμετέχουν αφιλοκερδώς.

Πηγή: <http://www.floga.org.gr/fotini-ekdiloseis-a8inon/156-xoreuontas-gia-tin-zoi>

ΠΙΚΠΑ Πεντέλης

Το ΠΙΚΠΑ Πεντέλης παρέχει την κοινωνική φροντίδα και προστασία σε παιδιά που βρίσκονται σε κίνδυνο, είναι εγκαταλελειμμένα, παραμελούνται, έχουν κακοποιηθεί.

ΑΝΑΡΡΩΤΗΡΙΟ ΠΕΝΤΕΛΗΣ – ΦΙΛΟΞΕΝΟΥΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ

Μη γυρνάτε την πλάτη... τουλάχιστον διαδώστε το

35 παιδάκια, από 4 μηνών έως 12 ετών, στο ΠΙΚΠΑ Πεντέλης, για υιοθεσία, ζητούν παπούτσια και ρούχα, δείτε τι χρειάζονται ακριβώς στη λίστα. [...]

Πηγή: <http://www.house-of-light.gr/hol/-/prospora-philanthropia.html>

Το Φιλανθρωπικό Ίδρυμα «Η Αδελφότης Κασίων»

Το Φιλανθρωπικό Ίδρυμα «Η Αδελφότης Κασίων» χορηγεί έξι (6) υποτροφίες σε πρωτεύοντες σπουδαστές πανεπιστημίων της Ελλάδας που έχουν τελειώσει δημόσια λύκεια, καθώς και σε πρωτεύοντες αποφοίτους των δημοσίων λυκείων, με κριτήριο και για τις δύο περιπτώσεις τον βαθμό απολυτηρίου λυκείου. Οι υποψήφιοι πρέπει να κατάγονται από τα νησιά Κάσο ή Σύρο και να είναι παιδιά ναυτικών.

Πηγή: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας
<http://dasta.auth.gr/scholarshipDetails.aspx?ID=888>

Η «Κυψέλη» και ο Τηλεμαραθώνιος Αγάπης

Η «Κυψέλη» είναι ένα κέντρο στη Μυτιλήνη για την ημερήσια φροντίδα ατόμων με αναπηρίες, που έχει στόχο την ψυχαγωγία, τη μάθηση, την κοινωνικοποίηση.

Στις 31/3/2007 πραγματοποιήθηκε στο Δημοτικό Θέατρο Μυτιλήνης Τηλεμαραθώνιος Αγάπης από την Τηλεόραση Μυτιλήνης, με σκοπό να συγκεντρωθούν χρήματα για την ανέγερση του νέου κέντρου, ένα όνειρο ζωής για τα παιδιά μας. Το ποσό που απαιτούνταν για να γίνει το όνειρο αυτό πραγματικότητα ανερχόταν στα 600.000 €. Η συμμετοχή του κόσμου στην προσπάθεια αυτή ήταν θερμή και ουσιαστική, τόσο από τους απλούς συμπολίτες μας όσο και από τον επιχειρηματικό και επαγγελματικό κόσμο του νησιού μας.

Πηγή: Κυψέλη, <http://www.kipseli-amea.gr>

«Πρωτοβουλία ενάντια στην κρίση»

Το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, για την ανακούφιση της ελληνικής κοινωνίας από τις συνέπειες της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, πήρε την πρωτοβουλία για μια σειρά δωρεών προς μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς: Έκανε συνολικά 377 δωρεές σε οργανισμούς σε ολόκληρη τη χώρα, με σκοπό να πραγματοποιήσουν προγράμματα για την καταπολέμηση της φτώχειας, την αντιμετώπιση της ανεργίας, την παροχή δωρεάν υπηρεσιών υγείας, την παροχή σίτισης και στέγης, την προώθηση της υγιεινής διατροφής κ.ά. Χρηματοδότησε επίσης προγράμματα για τη δημιουργία των αναγκαίων προϋποθέσεων που θα εξασφάλιζαν ένα καλύτερο μέλλον για όλους. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης πρωτοβουλίας και μόνον, το Ίδρυμα έδωσε 100 εκατομμύρια ευρώ, από το 2012 έως το 2015, ενώ τον Ιούνιο του 2015 ανακοίνωσε πως θα δώσει άλλα 100 εκατομμύρια ευρώ για αντίστοιχους σκοπούς, μέσα σε ένα χρόνο. Οι κυριότερες κατηγορίες των τελικών επωφελούμενων της «Πρωτοβουλίας Ενάντια στην Κρίση» αφορούν παιδιά και νέους (περίπου 190.000), ενήλικες (περίπου 170.000) και οικογένειες (περίπου 23.000). Το Ίδρυμα διέθεσε επίσης άλλα 100 εκατομμύρια για την «Επανεκκίνηση και Ενίσχυση των Νέων» που αντιμετωπίζουν υψηλά ποσοστά ανεργίας, ενώ συνεχίζει και τις υπόλοιπες δωρεές του στην Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο.

Παρουσίαση δράσεων φορέων που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Ενάντια στην Κρίση: https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=_KPnAxDMzlo

Πηγή: Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, <http://www.snf.org/el/protobouliies/dorees-enantia-stin-krisi/>

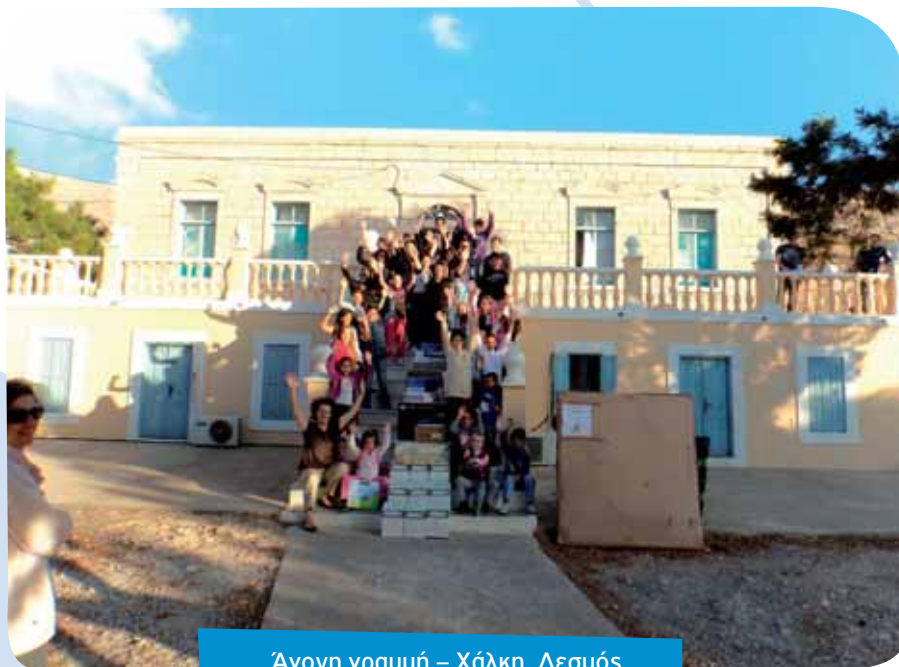
Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Αποσαφήνιση εννοιών

Άγωνα γραμμή – Χάλκη, Δεσμός.

«Οι φιλάνθρωποι» του Βλαντίμιρ Μακόφσκι, 1874, Πινακοθήκη Τρετιακόφ, Μόσχα.

«Δεσμός για τα Σχολεία – Άγωνα Γραμμή»

Η εθελοντική οργάνωση «Δεσμός» πρόσφερε εξοπλισμό (βιβλιοθήκες, υπολογιστές, εκτυπωτές, πινακίδα κ.ά.) και αναλώσιμα (χαρτί, dvd, χρώματα κ.ά.) σε 25 σχολεία 10 νησιών της Άγωνα Γραμμής, συνεισφέροντας στη βελτίωση των συνθηκών διδασκαλίας 1.000 μαθητών σε απομακρυσμένες περιοχές της χώρας μας. Το πρόγραμμα αυτό πραγματοποιήθηκε χάρη σε μια γενναιόδωρη δωρεά ύψους 65.000 €, δωρητών που επιθυμούν να παραμείνουν ανώνυμοι. Αρκετοί εθελοντές του «Δεσμού» συνεργάστηκαν για την ολοκλήρωσή του.

Πηγή: <http://desmos.org/category/ta-programmata-mas/>

Ο Ρομπέν των παπουτσιών μοιράζει παπούτσια σε άπορους

Τρεις χιλιάδες ζευγάρια χρησιμοποιημένα παπούτσια επιδιορθώθηκαν, επενδύθηκαν με ισοθερμικούς πάτους, καθαρίστηκαν και δόθηκαν σε άστεγους και άπορους κατά την τελευταία διετία, χάρη στην πρωτοβουλία μιας μεγάλης αλυσίδας καταστημάτων επιδιόρθωσης υποδημάτων. «Τα τελευταία χρόνια, από τότε που άρχισε η οικονομική κρίση στην Ελλάδα, υπήρχαν άστεγοι και άποροι άνθρωποι που πήγαιναν στα τσαγκαράδικα και ρωτούσαν αν υπάρχει κανένα ξεχασμένο ζευγάρι παπούτσια που δεν το θέλει κανείς. Έτυχε να έρθουν και σ' εμένα για να ζητήσουν ένα ζευγάρι παπούτσια. Επειδή οι καιροί είναι δύσκολοι, σκέφτηκα πώς θα μπορούσαμε να βρούμε παπούτσια γι' αυτούς τους ανθρώπους.

«Έτσι, μέσω μιας αφίσας που βάλαμε στα καταστήματά μας, απευθύναμε έκκληση στους πελάτες μας να μας φέρουν τα παπούτσια που δεν φορούσαν πια, για να τα διορθώσουμε, να τα περιποιηθούμε και να τα δώσουμε σε αυτούς που τα έχουν ανάγκη», αναφέρει στο Αθηναϊκό-Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων ο Στέργιος Τσακίρης, ιδιοκτήτης της αλυσίδας καταστημάτων επιδιόρθωσης υποδημάτων, η οποία εδρεύει στη Θεσσαλονίκη.

Το 2013 σε όλα τα καταστήματα της αλυσίδας επιδιορθώθηκαν και δόθηκαν σε άστεγους και άπορους συνολικά 1.200 ζευγάρια παπούτσια, ενώ το 2014 ο αριθμός έφτασε στα 1.800 ζευγάρια. «Αυτή η πρωτοβουλία μας είναι ένα είδος "κοινωνικής προσφοράς", στην οποία δεν δώσαμε καμία δημοσιότητα, πέρα από μια αφίσα που τυπώσαμε και βάλαμε στα καταστήματά μας για να μας φέρουν οι πολίτες παπούτσια που δεν χρειάζονται πια. Θα συνεχίσουμε να δεχόμαστε και να επιδιορθώνουμε παπούτσια, για να δοθούν σε αυτούς που τα έχουν ανάγκη».

Πηγή: <http://istologio.org/?p=6066#sthash.TloVm4t2.dpuf>

Παιδικά χωριά SOS

Αρ. Πρωτ.: 162282/Γ2/22-12-2010/ΥΠΔΒΜΘ
ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΠΟΥΔΩΝ Α/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΘΕΜΑ: «Συγκέντρωση διαφόρων ειδών για τα παιδικά χωριά SOS Ελλάδος»

Σας ενημερώνουμε ότι το Φιλανθρωπικό Σωματείο «Παιδικά Χωριά SOS Ελλάδος», το οποίο προσφέρει σημαντικό κοινωνικό έργο, επιθυμεί να συγκεντρώσει διάφορα είδη, ώστε να καλύψει τις αυξημένες ανάγκες των παιδιών που μένουν σε αυτά.

Προκειμένου το ανωτέρω Σωματείο να ξεκινήσει την κινητοποίηση για τη συγκέντρωση των ειδών, θα ήθελε να έχει αρωγό στην προσπάθεια αυτή τους μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης των νομών στους οποίους λειτουργούν ανάλογα προγράμματα.

Η ευαισθησία και η κινητοποίηση των παιδιών θα συμβάλει ουσιαστικά στην πραγματοποίηση αυτού του σκοπού. Ιδιαίτερα σε αυτές τις δύσκολες σημερινές οικονομικές συνθήκες, που επηρεάζουν όλους μας, είναι σημαντικό το μήνυμα της κοινωνικής αλληλεγγύης και του ανθρωπισμού.

Σας παραθέτουμε ενδεικτική λίστα προϊόντων:

- Συσκευασμένα είδη τροφίμων (λάδι, γάλα εβαπορέ, ζυμαρικά, ρύζι, αλεύρι, όσπρια, μέλι, ζάχαρη, κορνφλέικς, σάλτσα ντομάτας).
- Είδη ατομικής υγιεινής (σαμπουάν, αφρόλουτρα, σαπούνια, οδοντόκρεμες, οδοντόβουρτσες, χαρτί υγείας).
- Είδη οικιακής χρήσης (χαρτί κουζίνας, χλωρίνη, σκόνη πλυντηρίου ρούχων, υγρό πιάτων, υγρό για τζάμια, υγρό για πάτωμα).
- Σχολικά είδη (τετράδια, στίλο, μαρκαδόρους, σχολικά βιβλία, χάρτες, κασετίνες, τσάντες κ.ά.).
- Είδη ρουχισμού για ηλικίες από 1 έτους έως 14 ετών για αγόρια και κορίτσια, καινούρια ή μεταχειρισμένα, και παπούτσια μόνο καινούρια, από Νο 27 έως Νο 42, κυρίως αθλητικά.

Παρακαλούνται οι σχολικές μονάδες που επιθυμούν να συγκεντρώσουν τα παραπάνω είδη να επικοινωνήσουν με τα σημεία συγκέντρωσης των προϊόντων στα τηλέφωνα που ακολουθούν. [...]

Κυριακή 29 Ιανουαρίου 2012 | Ώρα 18:30

ΔΩΡΕΑ ΟΡΓΑΝΩΝ ΕΝΑ ΔΩΡΟ ΖΩΗΣ

Δημοτικό Θέατρο Θέρμης

Αφίσα του Δήμου Θέρμης Θεσσαλονίκης
για την εκδήλωση «Δωρεά Οργάνων – ένα δώρο ζωής».

Δράσεις ακτιβισμού

Ο εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές τη σχέση του ακτιβισμού με την εθελοντική δράση. (Βλ. τον ορισμό του ακτιβισμού στον *Οδηγό για τον εκπαιδευτικό*. Επίσης, στο *Βιβλίο για τον μαθητή* περιέχονται περιγραφικός και απλοποιημένος ορισμός.)

Στη συνέχεια συζητούν με αφορμή κείμενα (ρεπορτάζ ή άλλα) που περιγράφουν ή καλούν σε δράσεις ακτιβισμού. Βρίσκουν τα κοινά και τα διαφορετικά στοιχεία ανάμεσα στις δράσεις που περιγράφονται, καθώς και τα κοινά στοιχεία με τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη.

Ενδεικτικές ερωτήσεις:

Γιατί νομίζετε ότι τα πρόσωπα αυτά ανέλαβαν δράση;

Πιστεύετε ότι θα τους ακολουθήσουν κι άλλοι;

Πώς σχετίζονται οι δράσεις ακτιβισμού με τη συμμετοχή στα κοινά;

Τι μπορεί να καταφέρει μια έκκληση ή ενημέρωση όσο το δυνατόν περισσότερων ανθρώπων για ένα θέμα;

Τι δύναμη έχει μια υπογραφή;

«Μην ταράζετε τα νερά»/Greenpeace

Το 1970, έπειτα από πρωτοβουλία των Jim Bohlen, Irving Stowe και Paul Cote, ιδρύθηκε η επιτροπή «Μην ταράζετε τα νερά» (*Don't Make a Wave*), με έδρα το Βανκούβερ του Καναδά. Μοναδικός της σκοπός ήταν να οδηγήσει ένα μικρό σκάφος με 12 άτομα μέσα στη ζώνη των πυρηνικών δοκιμών που πραγματοποιούσαν οι ΗΠΑ στην Αλάσκα. Οι ακτιβιστές δεν κατάφεραν να σταματήσουν τις δοκιμές και συνελήφθησαν, αλλά το τολμηρό εγχείρημά τους έγινε γνωστό σε ολόκληρο τον πλανήτη, αναγκάζοντας τις αμερικανικές αρχές να τους απελευθερώσουν και να μη χρησιμοποιήσουν ποτέ ξανά την περιοχή σαν πεδίο πυρηνικών δοκιμών. Το 1971 πλέον, ιδρύθηκε η Greenpeace μια ανεξάρτητη, μη κερδοσκοπική, περιβαλλοντική οργάνωση. Τα μέλη της οργάνωσης αποφάσισαν την ονομασία αυτή που ταίριαζε με τον σκοπό τους: τη δημιουργία ενός πράσινου και ειρηνικού κόσμου. Έχοντας ως αρχές τη μη βία, την άμεση δράση και την ανεξαρτησία από κόμματα, κυβερνήσεις και οικονομικά συμφέροντα, η Greenpeace αγωνίζεται για νερό και τροφή χωρίς τοξικές ουσίες και μεταλλογμένα, για κλίμα που ευνοεί την ανάπτυξη της ζωής, αντί να την καταστρέφει, για θάλασσες και δάση πλούσια σε ζωή, για έναν ειρηνικό κόσμο όπου ο πυρηνικός εφιάλτης θα ανήκει οριστικά στο παρελθόν.

Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki/Greenpeace>

Μια έκκληση: Δώσε τη φωνή σου για τους πρόσφυγες της Συρίας!

Πάνω από 130.000 άντρες, γυναίκες και παιδιά έχουν χάσει τη ζωή τους από τότε που ξέσπασε ο πόλεμος στη Συρία τον Μάρτιο του 2011. Προς το παρόν, οι καταγεγραμμένοι πρόσφυγες του πολέμου φθάνουν τα 2,5 εκατομμύρια.

Εκτιμάται ότι ως τα τέλη του 2014 οι πρόσφυγες θα έχουν φτάσει τα 4 εκατομμύρια. Η κατάσταση των προσφύγων στη Συρία αποτελεί πλέον τη *μεγαλύτερη ανθρωπιστική τραγωδία της εποχής μας*.

Η εκστρατεία «Ευρώπη, Δράσε Τώρα» ζητά από τον κόσμο να δώσει τη φωνή του σε επιζώντες του πολέμου στη Συρία μέσω του Twitter, του Facebook ή οποιουδήποτε άλλου μέσου. [...]

Οι σκέψεις σου είναι σημαντικές για τους φίλους και χρήστες που σε διαβάζουν. Δίνοντας τη φωνή σου σε πρόσφυγες από τη Συρία, φέρνεις το μήνυμά τους σε ένα ολόένα και μεγαλύτερο κοινό.

Όσο μεγαλώνει ο αριθμός των ατόμων που υπογράφουν την έκκληση, τόσο περισσότερο μπορούμε να πιέσουμε τους Ευρωπαίους ηγέτες να ακούσουν και να απαντήσουν στις φωνές όλων αυτών των αντρών, γυναικών και παιδιών που τρέχουν να γλιτώσουν από τον πόλεμο στη Συρία. Ζητούμε από τα ευρωπαϊκά κράτη να κάνουν τα εξής τρία πράγματα:

- Να δώσουν στους πρόσφυγες ασφαλή πρόσβαση στην Ευρώπη.
- Να προστατεύσουν τους πρόσφυγες που φτάνουν στα ευρωπαϊκά σύνορα.
- Να βοηθήσουν τις οικογένειες που χωρίστηκαν από τον πόλεμο να επανενωθούν.

Ενώστε τη φωνή σας μαζί μας υπογράφοντας τη σχετική έκκληση.

Μαζί οι φωνές μας γίνονται πιο δυνατές. Η φωνή σου μπορεί να κάνει τη διαφορά.

Πηγή: Διεθνής Αμνηστία, Ελληνικό Τμήμα <http://www.amnesty.org.gr/> (αποσπάσματα)

Αλλάζοντας έναν δρόμο

Οι Atenistas, μια πρωτοβουλία πολιτών της Αθήνας, αναζητώντας σημεία της πόλης που θα μπορούσαν να βελτιωθούν, βρήκαν έναν πεζόδρομο, πολύ κοντά στην πλατεία Συντάγματος, στο κέντρο της Αθήνας, παραμελημένο και τελείως αφημένο. Στον χώρο ήταν συγκεντρωμένα άπειρα σκουπίδια. Ο φωτισμός το βράδυ ήταν ελλιπής. 11 ώρες δουλειάς από 40 άτομα άλλαξαν τελείως την όψη του δημιουργώντας έναν διαφορετικό πεζόδρομο. Οι τοίχοι βάφτηκαν και δημιουργήθηκε μια τοιχογραφία. Με παλέτες (ξύλινες βάσεις για μεταφορά βαριών αντικειμένων), καρέκλες και φυτά έκαναν μια σύνθεση και ο πεζόδρομος άλλαξε όψη, μοιάζει πια με σπίτι. Γράφουν οι Atenistas: «Θέλουμε να ευχαριστήσουμε τους μαγαζάτορες του δρόμου αυτού, που μας βοήθησαν στη δράση προσφέροντας ρεύμα και νερό, τους κατοίκους της γειτονιάς για τα φιλέματα και το χαμόγελό τους και τη Διεύθυνση Φωτισμού του Δήμου Αθηναίων, που πρόσθεσε δύο νέες λάμπες δίνοντας φωτισμό στο δρομάκι».

Ο δρόμος πριν και μετά την παρέμβαση των Atenistas.

Πηγή: Atenistas, Αθηναίοι στην πράξη <http://atenistas.org/2014/01/19/peri/>

Γίνε Campaigner

Δεν πιστεύουμε ότι η φτώχεια είναι αναπόφευκτη. Πιστεύουμε ότι οι βαθιές αιτίες που οδηγούν τους ανθρώπους στην εξαθλίωση μπορούν να ανατραπούν. Οι εκστρατείες είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος να ασκηθεί πίεση στους λίγους ισχυρούς που αποφασίζουν για τις ζωές εκατομμυρίων ανθρώπων. Οι άνθρωποι που ζουν στη φτώχεια δεν περιμένουν απλώς την αλλαγή να έρθει από μόνη της. Αγωνίζονται και κινητοποιούνται για να την πραγματοποιήσουν. Εσύ;

Γίνε campaigner και ξεκίνα με απλές, αλλά τόσο σημαντικές δράσεις:

Υπόγραψε μια έκκληση.

Στείλε ένα γράμμα πιέζοντας τα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Πάρε μέρος σε μια δράση ευαισθητοποίησης του κόσμου.

Πηγή: ActionAid, <http://www.actionaid.gr/gine-campaigner>

Μια δράση ευαισθητοποίησης

Στην Ελλάδα, η ActionAid συντονίζει εκπαιδευτικά προγράμματα που κινητοποιούν τους μαθητές να γίνουν Ενεργοί Πολίτες του Κόσμου και να αναλάβουν δράση για έναν κόσμο δίκαιο και βιώσιμο. Ένα από τα πιο πετυχημένα προγράμματα αυτού του είδους είναι η Παγκόσμια Εβδομάδα Δράσης για την Εκπαίδευση, στην οποία έχουν λάβει μέρος από το 2004 περισσότεροι από 250.000 μαθητές από όλη την Ελλάδα.

Ξέρατε ότι χρειάζονται επιπλέον 1,7 εκατομμύρια δάσκαλοι παγκοσμίως προκειμένου όλα τα παιδιά του κόσμου να πάνε σχολείο (το 1 εκατομμύριο μόνο στην Αφρική); Και δυστυχώς ακόμη 61 εκατομμύρια παιδιά στον κόσμο που θα έπρεπε να πηγαίνουν δημοτικό δεν έχουν γραφτεί ποτέ; Ξέρατε ότι σε πολλές απομακρυσμένες κοινότητες τον ρόλο του δασκάλου αναλαμβάνουν άνθρωποι που είναι απόφοιτοι γυμνασίου, ενώ συχνά οι τάξεις είναι μεγαλύτερες των 100 ατόμων;

Η εκστρατεία του 2013 ζητούσε κατάλληλα εκπαιδευμένους δασκάλους για όλα τα παιδιά του κόσμου. Περισσότερα από 800 σχολεία της Ελλάδας δήλωσαν συμμετοχή στην εκστρατεία, με σκοπό να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές σε σχέση με την έλλειψη δασκάλων στις περισσότερες αναπτυγμένες χώρες του κόσμου.

Πηγή: ActionAid, <http://www.actionaid.gr/gine-campaigner/oneschoolforall/> (Διασκευή)

Γράψε ένα γράμμα

Το 1961, ένας Άγγλος δικηγόρος, ο Πίτερ Μπένενσον, έμαθε για δύο Πορτογάλους φοιτητές που καταδικάστηκαν σε επτά χρόνια φυλάκιση επειδή έκαναν πρόποση στην ελευθερία (η Πορτογαλία είχε δικτατορία). Απύθυνε έκκληση μέσω μιας βρετανικής εφημερίδας για μια διεθνή εκστρατεία. Με βάση αυτή την απλή ιδέα του, στήθηκε ένα δίκτυο αποτελούμενο από ανθρώπους που έγραφαν γράμματα και βομβάρδισαν τις κυβερνήσεις με εκκλήσεις υπέρ κρατουμένων που φυλακίστηκαν και υποβλήθηκαν σε κακομεταχείριση, παραβιάζοντας την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Η ιστορία αυτή δείχνει πως η δύναμη της Διεθνούς Αμνηστίας είναι η πίεση που ασκούν οι ακτιβιστές της σε κυβερνήσεις και άλλες αρχές, με απλές πρακτικές, όπως η αποστολή γραμμάτων ή η συλλογή υπογραφών ή οι διαμαρτυρίες.

Πηγή: Διεθνής Αμνηστία, Ελληνικό Τμήμα, <http://www.amnesty.org.gr/join-us-now-2>

Η δύναμη της υπογραφής

Βίντεο της Διεθνούς Αμνηστίας (για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση)
<https://www.youtube.com/watch?v=OBnhMI3tYQg>

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ο Προμηθέας μεταφέρει τη φωτιά, Jan Cossiers, 1637.

Από τον Προμηθέα στον Σούπερμαν

Ο εκπαιδευτικός υπενθυμίζει στους μαθητές τον μύθο του Προμηθέα, που βλέποντας πόσο αδύναμοι ήταν οι άνθρωποι απέναντι στη φύση, αποφάσισε να τους χαρίσει τη φωτιά αφιφώντας τη θέληση του Δία. Ο Προμηθέας έμαθε τους ανθρώπους να χειρίζονται τη φωτιά και να δημιουργούν εργαλεία. Τους δίδαξε τη γραφή και τις επιστήμες.

Συζητούν για τον Ρομπέν των Δασών, που έπαιρνε χρήματα από τους πλούσιους και τα μοίραζε στους φτωχούς, πολεμώντας την τυραννία και την αδικία.

Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να αφηγηθούν τα κατορθώματα του Σούπερμαν ή και άλλων υπερηρώων που βοηθούν τους ανθρώπους.

Ακολουθεί συζήτηση με τους εξής άξονες: Ποιες ήταν οι προθέσεις και τα κίνητρα των δύο ηρώων; Πώς θα χαρακτήριζαν τις πράξεις τους (εθελοντισμό, φιλανθρωπία, αλληλεγγύη); Οι μαθητές υποστηρίζουν με επιχειρήματα τη θέση που εκφράζουν. Ο εκπαιδευτικός αφήνει τους μαθητές να αποφασίσουν για τον χαρακτηρισμό.

Εθελοντισμός, Αλληλεγγύη, Φιλανθρωπία – παρεκκλίσεις

Οι μαθητές, σε ομάδες και σε ολομέλεια, συζητούν αφού μελετήσουν το σκίτσο και τα κείμενα που ακολουθούν.

Άξονες της συζήτησης:

- Ο εθελοντισμός και η φιλανθρωπία έχουν πάντα μοναδικό σκοπό την προσφορά χωρίς κέρδος;
- Τι θα χαρακτηρίσουμε ως παρέκκλιση στην περίπτωση του εθελοντισμού ή της φιλανθρωπίας;
- Ποια κίνητρα μπορεί να οδηγήσουν σε παρεκκλίσεις τον εθελοντισμό ή τη φιλανθρωπία και ποιοι είναι οι κίνδυνοι που προέρχονται από αυτές τις παρεκκλίσεις;
- Πώς προστατεύεται ο φιλάνθρωπος, ο εθελοντής ή ο οργανισμός που τους αξιοποιεί από τις παρεκκλίσεις;

Έργο του Jaks Vlahovic (Σερβία).

«Αρκετοί σταρ που ασκούν φιλανθρωπία μάλλον δεν διακατέχονται και από τόσο ανιδιοτελή κίνητρα και χρησιμοποιούν την έννοια της κοινωφελούς δράσης σαν μια τεχνική μάρκετινγκ για να παραμένουν στη δημοσιότητα», εξηγεί στο *BHmagazino* ο Αστέρης Χουλιάρas, καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, και συμπληρώνει: «Από την άλλη πλευρά όμως, υπάρχουν και σταρ που πιστεύουν ειλικρινά ότι με τα πολλά χρήματα που κερδίζουν και με τη γενικότερη επιρροή που ασκούν στα μέσα μπορούν να αλλάξουν έστω και κάτι μικρό σε αυτό τον κόσμο».

Πηγή: *BHmagazino*, Κυριακή 11 Αυγούστου 2013 (απόσπασμα)
<http://www.tovima.gr/vimagazino/views/article/?aid=526034>

Στον Πέτρο, άνεργο εδώ και έναν χρόνο, ο διευθυντής μιας επιχείρησης υποσχέθηκε δουλειά αν δουλεύει εθελοντικά για έναν χρόνο κάθε μέρα στην επιχείρησή του.

Ήταν κοινό μυστικό στην περιοχή ότι το εργοστάσιο δεν είχε φίλτρα και όλα τα απόβλητά του κατέληγαν στην πηγή νερού από όπου γινόταν η υδροδότηση της πόλης. Οι ιδιοκτήτες του εργοστασίου, για να αλλάξει η στάση των κατοίκων απέναντί τους, αποφάσισαν να κάνουν μια μεγάλη φιλανθρωπική πράξη, να ανακαινίσουν το σχολείο και να δώσουν χρήματα για να γίνει μια βιβλιοθήκη για όλους.

Ο παππούς υποσχέθηκε στη Δανάη ότι θα της αγοράσει ποδήλατο το καλοκαίρι αν κάθε μέρα του φέρνει από το περίπτερο την εφημερίδα του.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Τι θα έκανες αν...

Οι μαθητές διαβάζουν τα κείμενα που ακολουθούν. Χωρίζονται σε 4 ομάδες, σε κάθε ομάδα ο εκπαιδευτικός δίνει μια «θέση» την οποία θα πρέπει να υπερασπιστούν με επιχειρήματα, ακόμα και αν δεν συμφωνούν με αυτή. Τέλος, συζητούν όλες τις θέσεις και αποφασίζουν για τη στάση τους.

1. Σε μια σκοτεινή γωνιά της αυλής του σχολείου τα παιδιά βρήκαν ένα γατάκι δύο μηνών, αδύνατο και βρόμικο.

Οι θέσεις:

- Αφσέ το, δεν μας αφορά, είναι βρόμικο.
- Ας το βγάλουμε στον δρόμο, κάποιος θα βρεθεί να το μαζέψει.
- Να το υιοθετήσουμε.
- Να φωνάξουμε κάποιον από τον δήμο.

2. Ο πολιτιστικός σύλλογος ζήτησε εθελοντές για τον καθαρισμό της παραλίας.

Οι θέσεις:

- Δεν είναι δική μου δουλειά, να φωνάξουν μια καθαρίστρια.
- Αυτοί που τα πέταξαν να έρθουν να τα μαζέψουν.
- Θα συμμετέχω στον καθαρισμό και θα ζητήσω από τον Δήμο να τοποθετήσει καλάθια για σκουπίδια.
- Θα διαμαρτυρηθώ για την κατάσταση της παραλίας στον Δήμο.

Πόση εθελοντική εργασία υπάρχει στην Ελλάδα;

Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να σχολιάσουν το κείμενο που ακολουθεί:

Το 2012 έγινε μια έρευνα που κατατάσσει τις χώρες του κόσμου ανάλογα με το χρήμα και τον χρόνο που διαθέτουν οι πολίτες τους σε κοινωφελείς σκοπούς, καθώς και με βάση το κατά πόσον είναι πρόθυμοι να βοηθήσουν έναν «ξένο» (World Giving Index 2012). Τα αποτελέσματα ήταν απογοητευτικά. Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 145η θέση ανάμεσα σε 146 χώρες.

Πηγή: *BHmagazino*, Κυριακή 11 Αυγούστου 2013 (απόσπασμα) <http://www.tovima.gr/vimagazino/views/article/?aid=526034>

Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση

Στην ενότητα αυτή οι μαθητές καλούνται να ερευνήσουν και να ανακαλύψουν τι σκέφτονται οι άλλοι στον κοινωνικό τους χώρο για την αλληλεγγύη και τον εθελοντισμό, να βρουν τρόπους ενημέρωσης και να σχεδιάσουν δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού.

Οι δράσεις για την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση συνδέονται με την ιδιότητα του ενεργού πολίτη και αποτελούν συχνά προοίμιο για επιτυχημένες δραστηριότητες αλληλεγγύης και εθελοντισμού, αφού οι συμμετέχοντες γνωρίζουν τις δυσκολίες που τυχόν θα συναντήσουν και έχουν ασκηθεί σε τρόπους προσέλκυσης συνεργατών.

Τι πιστεύουν οι άλλοι; Σχεδιάζοντας μια έρευνα

Οι μαθητές σχεδιάζουν ερωτηματολόγια για να καταγράψουν γνώμες, πεποιθήσεις και απόψεις των συμμαθητών τους για ζητήματα σχετικά με τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη. Αντίστοιχα ερωτηματολόγια μπορεί να δοθούν και σε γονείς ή και στη γειτονιά.

Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας, τα παιδιά επεξεργάζονται τις απαντήσεις. Από την επεξεργασία θα προκύψουν οι ανάγκες ενημέρωσης της σχολικής ή και της ευρύτερης κοινότητας για τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη.

Τα ερωτήματα της έρευνας μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με την ηλικία και τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα των μαθητών.

Ενδεικτικά ερωτήματα που μπορεί να τεθούν είναι:

- Έχετε πάρει μέρος σε κάποια εθελοντική δράση; Αν ναι, σε ποια;
- Τι είναι για σας ο εθελοντισμός; Γράψτε ένα θετικό παράδειγμα.
- Τι δεν είναι εθελοντισμός; Γράψτε ένα παράδειγμα.
- Γιατί νομίζετε ότι κάποιοι γίνονται εθελοντές;
- Τι όφελος μπορεί να έχετε από τη συμμετοχή σας σε μια εθελοντική δράση;
- Τι είναι για σας η αλληλεγγύη;

Σχεδιάζουμε ένα ενημερωτικό έντυπο ή μια αφίσα

Ένα έντυπο...

Υλικά: χαρτί, μολύβια, χάρακας, Η/Υ

Ο εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές να σχεδιάσουν σε ομάδες ένα μικρό έντυπο (π.χ., ένα 4σέλιδο ή 1 6σέλιδο σε σχήμα Β5, ή κάτι ανάλογο) με στόχο την προώθηση του εθελοντισμού, της αλληλεγγύης και της έννοιας του ενεργού πολίτη σε συμμαθητές τους.

Οι μαθητές κάθε ομάδας έπειτα από συζήτηση αποφασίζουν ποια είναι τα σημαντικά στοιχεία των εννοιών αυτών στα οποία θα εστιάσουν, τι είναι σημαντικό να μάθουν οι συμμαθητές τους και ποιοι τρόποι παρουσίασης είναι πιο ελκυστικοί.

Μπορούν να συμβουλευτούν φυλλάδια και ιστοσελίδες φορέων εθελοντισμού και αλληλεγγύης (Κατάλογος φορέων και συνδέσεις με τις ιστοσελίδες τους στο www.noiazomaikaidrw.gr).

Αποφασίζουν για τον τίτλο (π.χ., *Τι είναι ο εθελοντισμός και η αλληλεγγύη, Συμμετέχω, συμμετέχετε, συμμετέχουμε*) και για το πώς θα μοιράσουν την ύλη στις σελίδες.

Ερωτήματα που θα τους απασχολήσουν: Τι είδους κείμενα ή σκίτσα θα επιλεγούν; Ποια θα είναι η συνολική αισθητική μορφή του εντύπου; Ποιοι τίτλοι θα είναι πιο αποτελεσματικοί;

Πρόεκταση: Οι μαθητές απευθύνουν το έντυπο στους γονείς ή στην τοπική κοινωνία. Ο εκπαιδευτικός τους ζητά να σκεφτούν σε τι διαφέρει το έντυπο ανάλογα με το κοινό στο οποίο απευθύνεται.

Μια αφίσα...

Υλικά: χαρτί του μέτρου, μολύβια, μαρκαδόροι ή άλλα υλικά ζωγραφικής, έντυπα για χρήση σε κολάζ, ψαλίδι, κόλλα

Οι μαθητές σε μικρές ομάδες καλούνται να σχεδιάσουν αφίσες για το σχολείο. Πρόκειται για αφίσες με στόχο να προωθήσουν γενικά τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη. Οι αφίσες προορίζονται για τις αίθουσες και τους διαδρόμους.

Οι μαθητές θα πρέπει να αποφασίσουν: Ποια είναι τα πιθανά συνθήματα, λόγια και σκίτσα στην αφίσα; Πώς θα γίνει ελκυστική και θα είναι διακριτό από απόσταση το περιεχόμενό της;

Σχόλιο: Ο εκπαιδευτικός τονίζει τις ιδιαιτερότητες της αφίσας σε σχέση με το 16σέλιδο έντυπο, καθώς στην αφίσα ο χώρος είναι περιορισμένος, τα κείμενα-λέξεις λιγότερα και η αφίσα θα πρέπει να μπορεί να διαβαστεί από απόσταση και να δείχνει με σαφήνεια τη στόχευσή της.

Οργάνωση - Πληροφορίες
37ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

...για τη δημιουργία της πρώτης τράπεζας αίματος δημοτικού σχολείου!

Δώσε ΑΙΜΑ
Καλούμε όλους τους πολίτες να δώσουν
10 λεπτά από το χρόνο τους
Δευτέρα 20-05-2013
στο 37ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου

Μυρτιάς 12
Ηράκλειο
2810 238757

ΩΡΑ: 16.30 - 20.00

Το αίμα προορίζεται για την πρώτη τράπεζα αίματος ενώ υπάρχει η δυνατότητα και για χρήση της εθελοντικής κάρτας αιμοδότη.

37ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου, αφίσα για αιμοδοσία.

Προετοιμάζοντας μια ομιλία για τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη

Ο εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές τη σημασία κάποιου που στηρίζει, ενισχύει ή «διδάσκει» συνομήλικους μέσα στην ίδια κοινότητα. Τονίζει τον σημαντικό ρόλο που έχουν στην ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των νέων σε θέματα εθελοντισμού, αλληλεγγύης και «ενεργού πολιτειότητας» οι ήδη ευαισθητοποιημένοι νέοι, οι οποίοι είναι συνήθως οι καλύτεροι «εκπαιδευτές» ατόμων που έχουν περίπου την ίδια ηλικία. Ξέρουν τι είναι αυτό που αρέσει περισσότερο σε ανθρώπους της ηλικίας τους, ξέρουν πώς θα κινήσουν το ενδιαφέρον τους κ.ά.

Καμιά φορά μπορεί να τρομάζουν στην ιδέα ότι πρέπει να εμφανιστούν και να μιλήσουν σε συμμαθητές τους, αλλά μπορούν να εξασκηθούν σε αυτό. Να εκπαιδευτούν δηλαδή να μιλούν με σιγουριά και συγκεκριμένα για θέματα πολιτειότητας και αλληλεγγύης.

Η δραστηριότητα μπορεί να υλοποιηθεί και από μικρές ομάδες των 2-3 ατόμων. Στην περίπτωση αυτή, θα κάνουν μαζί τον σχεδιασμό και θα μοιραστούν τον χρόνο παρουσίασης.

Ο εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές τον κατάλογο που ακολουθεί. Τον προσαρμόζει ανάλογα με την ηλικία τους. Καλό είναι να τον συζητήσει με τους μαθητές που θα αναλάβουν τις παρουσιάσεις.

Απλές ιδέες για μια καλή παρουσίαση

- α) Χρησιμοποίησε ντοκιμαντέρ, βίντεο ή φωτογραφίες και προκάλεσε συζήτηση.
- β) Στήσε ένα τραπεζάκι ή έναν πίνακα με ενημερωτικό υλικό.
- γ) Οργάνωσε συναντήσεις για όσους ενδιαφερθούν.
- δ) Συζήτησε με κάποιο μέλος εθελοντικής οργάνωσης για να λύσεις τις απορίες σου.
- ε) Μπες στον ιστότοπο του προγράμματος (www.noiazomaikaidrw.gr) για να βρεις άλλες παρουσιάσεις και να ανακαλύψεις την εμπειρία μαθητών από άλλα σχολεία.
- στ) Διεκδίκησε χώρο στη σχολική εφημερίδα ή στο blog του σχολείου και γράψε για τον εθελοντισμό, την αλληλεγγύη και τις σχετικές εμπειρίες σου.
- ζ) Ζήτησε τη βοήθεια του εκπαιδευτικού Πληροφορικής για να στήσεις με την ομάδα σου ένα blog με θέμα τον εθελοντισμό, την αλληλεγγύη, τη συμμετοχή.
- η) Σκέψου τα καλύτερα/ωραιότερα στοιχεία που έχει η διδακτική προσέγγιση ενός εκπαιδευτικού που θεωρείς επιτυχημένη.
- θ) Σκέψου τα πιθανά προβλήματα κατά τη διάρκεια μιας παρουσίασής σου και προετοιμάσου εκ των προτέρων για εναλλακτικές λύσεις, π.χ., δύσκολο ακροατήριο, τελειώνει ο χρόνος, τεχνικό πρόβλημα με τον εξοπλισμό, άγχος κ.ά.

Θυμήσου: Μαθαίνουμε το 10% όσων διαβάζουμε, το 29% όσων ακούμε, το 30% όσων βλέπουμε, το 50% όσων βλέπουμε και ακούμε, το 70% όσων συζητάμε με άλλους, το 80% όσων έχουμε προσωπική εμπειρία, το 90% όσων διδάσκουμε σε άλλους.

Πηγή: *The guardian*, <http://teachers.theguardian.com/teacher-resources/10163/The-power-of-humanity-from-the-British-Red-Cross-Module-eight>

Σχεδιάσε μια παρουσίαση

Υπόθεσε ότι εργάζεσαι εθελοντικά σε μια οργάνωση ή σε μια δομή αλληλεγγύης που αντιμετωπίζει μια ανθρωπιστική κρίση σε κάποιο μέρος του κόσμου. Έχεις αναλάβει να παρουσιάσεις την οργάνωση και το συγκεκριμένο πρόγραμμα σε συνομήλικούς σου.

• Σκέψου:

- α) Σε ποιους απευθύνεσαι (τα χαρακτηριστικά αυτών που θα σε ακούσουν, όπως η ηλικία, οι εμπειρίες, τα ενδιαφέροντα κτλ.).
- β) Τι θέλεις να τους πεις (το περιεχόμενο της παρουσιάσής σου).
- γ) Πώς θα τους το πεις (ο τρόπος και τα μέσα που θα χρησιμοποιήσεις).

• Φτιάξε έναν πίνακα με 3 στήλες και αρκετές γραμμές. Στην πρώτη στήλη γράψε «Ποιοι είναι οι συνομήλικοί μου» και περίγραψε κάποιον που μοιάζει μ' εσένα, π.χ., στο φύλο, στην ηλικία, στα ενδιαφέροντα κ.ά.

Στη δεύτερη στήλη γράψε: «Τι μπορώ να τους πω για το πρόγραμμα». Π.χ., γράψε τι ξέρεις για το πρόγραμμα, ποια είναι τα κύρια σημεία του και τι έκανε εσένα να συμμετέχεις σ' αυτό.

Στην τρίτη στήλη γράψε «Πώς θα το κάνω;» Π.χ., πώς θα τους κινήσω το ενδιαφέρον; Τι δραστηριότητες θα σκεφτώ και τι υλικά ή εξοπλισμό (φωτοτυπίες, προβολέα κτλ.) θα χρειαστώ και με ποια σειρά;

Εμπυχωτές νέων (Youth Workers) ζωγραφίζουν μαζί με εργαζόμενα παιδιά, Emfasis.

Απαντώντας σε ερωτήσεις για τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη

Είναι φανερό ότι οι νέοι συνεργάζονται καλύτερα με συνομήλικούς τους. Ο εκπαιδευτικός παρακινεί τους μαθητές να αναλάβουν πρωτοβουλία ενημέρωσης και ενθάρρυνσης των συμμαθητών τους ώστε:

- α) Να γνωρίσουν τον εθελοντισμό και την αλληλεγγύη.
- β) Να πάρουν μέρος σε κάποιο ανάλογο πρόγραμμα ή δράση.

Για να μπορέσει όμως ένας μαθητής να ενημερώσει και να ενθαρρύνει άλλους, θα πρέπει να είναι προετοιμασμένος να απαντήσει σε συνήθεις και προφανείς ερωτήσεις, όπως, π.χ.:

Τι είναι και τι δεν είναι εθελοντισμός. (Ο μαθητής συμβουλευτεί εκ των προτέρων τον πίνακα της σχετικής δραστηριότητας, καθώς και τις καταγραφές της ομάδας του.)

Πώς θα βοηθήσω άλλους ανθρώπους; (Π.χ., μπορεί ο μαθητής να προτείνει και να εξηγήσει συγκεκριμένα θέματα, όπως πρώτες βοήθειες, ενεργός πολίτης, ανθρωπιστική κρίση κ.ά.)

Τι πρέπει να μάθει ή τι μπορεί να κάνει ο εθελοντής; (Π.χ., μπορεί να επικοινωνεί καλά με άλλους; Του αρέσει να δουλεύει ομαδικά; Μπορεί να παρουσιάζει σύντομα και ευφάνταστα μια ιδέα; κ.ά.)

Πόσο χρόνο χρειάζεται;

Θα μου κοστίσει κάτι η συμμετοχή μου σε ένα εθελοντικό πρόγραμμα;

Πόσων χρονών πρέπει να είμαι;

Οι μικροί φίλοι των Γιατρών του Κόσμου στην ετήσια εκδήλωση «Λίγο Γάλα για Πολλά Παιδιά», Γιατροί του Κόσμου-Ελληνική Αντιπροσωπεία.

Προετοιμασία - σχεδιασμός

Στην ενότητα αυτή προτείνονται τα βήματα για την προετοιμασία και τον σχεδιασμό από τους μαθητές μιας δράσης με χαρακτηριστικά εθελοντισμού και αλληλεγγύης, μιας δράσης κοινωνικής παρέμβασης.

Καλό θα είναι να σχεδιαστεί μια δράση εφικτή, ώστε να μπορεί να υλοποιηθεί και τα αποτελέσματά της να είναι ορατά και να προκαλέσουν ικανοποίηση στους μαθητές.

Ένα πρόγραμμα «κοινωνικής παρέμβασης»

Ο εκπαιδευτικός συζητά με τους μαθητές τις προϋποθέσεις για τον σχεδιασμό και τη συμμετοχή σε μια δράση εθελοντισμού-αλληλεγγύης. Σταθμίζοντας την ηλικία και την εμπειρία τους, διαμορφώνει τις ερωτήσεις που εμπεριέχονται σε κάθε βήμα.

Έχεις την ευκαιρία να κάνεις κάτι χρήσιμο και που θα μείνει:

Τι θα ήθελες να αλλάξεις και γιατί;

Σκέψου τι θέλεις να αλλάξεις (στη γειτονιά σου, στον τόπο σου, στον κόσμο) και γιατί. Ποιο είναι το θέμα της δράσης που σχεδιάζεις; Γιατί το κρίνεις σημαντικό; Σκέψου αν και άλλοι στην ομάδα σου, στην τάξη σου συμφωνούν με την επιλογή σου. Πώς θα τους πείσεις ότι το θέμα είναι σημαντικό;

Στο στάδιο αυτό ο εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να αναπτύξουν σε ατομικό επίπεδο επιχειρήματα υπερασπίζοντας την επιλογή τους και στη συνέχεια, ως ομάδα, να αποφασίσουν το θέμα.

Πώς συνδέεται η δράση με το θέμα;

Σκέψου ότι η δράση που θα σχεδιάσεις πρέπει να έχει άμεση σύνδεση με το θέμα σου, ώστε να αφήσει κάτι που δεν θα ξεχαστεί μόλις ολοκληρωθεί (π.χ., το να προσφέρεις ένα σάντουιτς σε κάποιον πεινασμένο δεν αντιμετωπίζει το θέμα της φτώχειας).

Ο εκπαιδευτικός θέτει ερωτήματα, ώστε τα παιδιά να κατανοήσουν αν η δράση που διάλεξαν θα αφήσει αποτύπωμα, τι μπορούν να προβλέψουν γι' αυτό.

Είσαι αποτελεσματικός;

Το πρόγραμμα πρέπει να είναι συγκεκριμένο, σχεδιασμένο για την ομάδα ή για τα άτομα ή για το περιβάλλον όπου απευθύνεται, είτε πρόκειται για μια οικονομική εξόρμηση, είτε για την προστασία ζώων, είτε για την παροχή βοήθειας με μαθήματα, είτε για την προώθηση μιας ιδέας (καμπάνια) ή μιας πρωτοβουλίας, είτε για κάτι άλλο.

Φρόντισε να βάλεις στόχους που να μπορούν να πραγματοποιηθούν. Σκέψου τι πραγματικά χρήσιμο ξέρεις να κάνεις. Σκέψου τι μπορούν να κάνουν τα άλλα μέλη της ομάδας σου.

Ο εκπαιδευτικός βοηθά την ομάδα:

- α. Να σχεδιάσει όσο πιο συγκεκριμένα γίνεται την παρέμβασή της, σύμφωνα με τις ανάγκες του θέματος.
- β. Να συνειδητοποιήσουν τα μέλη της τις ποικίλες δεξιότητες που έχουν και μπορούν να αξιοποιήσουν στη δράση τους. (Βλ. τις δραστηριότητες της ενότητας Ποιος είμαι, για τι νοιάζομαι και τι ελπίζω.)

Πόσοι σε προσέχουν;

Σκέψου δημιουργικά και χρησιμοποίησε τα talέντα της ομάδας σου για να τραβήξεις την προσοχή περισσότερων, ώστε να τους ενημερώσεις για να συνεργαστείς. Σκέψου μια πρωτότυπη δράση και δώσε της δημοσιότητα. (Λεπτομέρειες για το πώς παρακάτω, στο «Μια καμπάνια ενημέρωσης»).

Ο εκπαιδευτικός συζητά με την τάξη τους λόγους για τους οποίους είναι σημαντική η δημοσιότητα, δίνοντας έμφαση στην προσέλκυση και άλλων εθελοντών ή φορέων που μπορούν να βοηθήσουν σε μια ουσιαστικά ριζική αντιμετώπιση του θέματος και της ρίζας του προβλήματος.

Συνεργασίες. Βγες από το σχολείο

Σκέψου ποιες συνεργασίες μπορεί να έχεις με φορείς της τοπικής κοινωνίας. Σκέψου πώς θα πλησιάσεις τοπικές επιχειρήσεις, τον Δήμο, άλλες οργανώσεις.

Ο εκπαιδευτικός βοηθά τα παιδιά να βρουν ποιοι φορείς θα μπορούσαν να συμμετέχουν και τους τρόπους επαφής μαζί τους. Πώς θα συντάξουν μια επιστολή; Μια πρόσκληση; Ένα e-mail; Πώς θα εντοπίσουν σε ποιο/ποια πρόσωπα θα απευθυνθούν;

Σχεδιασμός

Για να είσαι αποτελεσματικός, χρειάζεσαι να αξιοποιήσεις καλά τον χρόνο. Σχεδιάσε τις δράσεις προσεκτικά, κράτα αρχείο σημειώσεων. Γράψε τα βήματα της δράσης, τις συνεργασίες, τι αναλαμβάνει κάθε μέλος της ομάδας. Αξιοποίησε όλες τις δυνάμεις της ομάδας. Δούλεψε συλλογικά. Έπειτα από κάθε βήμα συζήτησε με την ομάδα σου το αποτέλεσμα.

Ο εκπαιδευτικός υποστηρίζει την ομάδα στη διαδικασία του σχεδιασμού, επισημαίνοντας μέσα από ερωτήσεις τα αδύνατα σημεία ή τις υπερβάλλουσες προσδοκίες. Βοηθά τους μαθητές να παραμείνουν στο εφικτό.

Εθελόντρια της Ύψατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) ενημερώνει για την εκστρατεία «Και 1 θύμα ρατσιστικής βίας είναι πολύ!» και τις δράσεις του Οργανισμού. 16ο Αντιρατσιστικό Φεστιβάλ Αθήνας (2012).

Μια «καμπάνια (εκστρατεία) ενημέρωσης»

Πρόκειται για μια προσπάθεια με στόχο να τραβήξει την προσοχή του κόσμου (των μαθητών του σχολείου, της ευρύτερης κοινότητας) σε κάποιο σημαντικό θέμα με πρωτότυπο και δημιουργικό τρόπο. Ο εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές τι είναι μια καμπάνια αξιοποιώντας παραδείγματα από την επικαιρότητα. Συζητά με τα παιδιά τις προϋποθέσεις για τον σχεδιασμό μιας επιτυχημένης καμπάνιας.

Εσύ νοιάζεσαι αρκετά για το θέμα;

Όσο περισσότερο πάθος για το θέμα δείχνεις, αλλά και όσο περισσότερες γνώσεις έχεις, τόσο ευκολότερα θα ενδιαφερθούν οι άλλοι. Κανένας δεν θα ενδιαφερθεί αν εσύ: α) δεν δείχνεις ενθουσιασμό για το θέμα και β) αν δεν είσαι καλά ενημερωμένος για το θέμα.

Κάνουν κι άλλοι την ίδια καμπάνια;

Διερεύνησε μήπως υπάρχουν κι άλλες ομάδες που ασχολούνται με το ίδιο θέμα. Μήπως υπάρχει δυνατότητα ανταλλαγής ιδεών ή και περιθώριο να ενωθούν οι δυνάμεις; Ψάξε σε οργανωμένες ομάδες (συλλόγους κτλ.), αλλά και στην οικογένειά σου, στους φίλους σου, σε άλλα σχολεία κ.ά.

Πρωτοτυπείς;

Ψάξε για πραγματικά πρωτότυπες ιδέες για την καμπάνια σου. Προσοχή όμως, το θέμα πρέπει να είναι αυτό που προβάλλεται: Μερικές φορές οι πρωτότυπες ιδέες δεν αφήνουν το θέμα να φανεί. Π.χ., για να ενημερώσεις για την προστασία των δελφινιών, αποφασίζεις να κάνεις ακροβατικά. Επειδή είναι εντυπωσιακά, όσοι σε παρακολουθούν δεν προσέχουν το θέμα.

Είναι σαφές το μήνυμα;

Μπορείς να πεις τι θέλεις να αλλάξεις και γιατί σε μία πρόταση; Μπορείς σε ελάχιστες γραμμές να περιγράψεις ποιο είναι το θέμα, τι υποστηρίζεις, τι μπορεί να κάνει ο κόσμος; Το μήνυμά σου είναι σαφές όταν με λίγα λόγια όλοι καταλαβαίνουν για τι πρόκειται.

Και μετά την καμπάνια;

Ανεξαρτήτως του θέματος – είτε, για παράδειγμα, ενημερώνεις τον κόσμο για την ανακύκλωση, είτε για συγκέντρωση τροφίμων για οικογένειες ανέργων, είτε δημιουργείς μια τράπεζα χρόνου στο σχολείο και διαδίδεις την ιδέα – πρέπει να είναι σαφές ότι πρόκειται για κάτι που θα έχει συνέχεια, ότι δεν αρκούμαστε μόνο σε συζητήσεις.

Ποιους αξιοποιείς;

Σκέψου ποιοι μπορούν να σε βοηθήσουν στην καμπάνια σου: ο δήμαρχος και οι δημοτικοί σύμβουλοι, βουλευτές, μέλη συλλόγων, μέλη εθελοντικών οργανώσεων, πρόσωπα γνωστά, όπως αθλητές, καλλιτέχνες κ.ά. Σκέψου πώς θα έρθεις σε επαφή μαζί τους και πώς θα ζητήσεις τη συμπαράστασή τους.

Ο εκπαιδευτικός βοηθά τα παιδιά να επιλέξουν τα πρόσωπα στα οποία θα απευθυνθούν και στην επιλογή του κατάλληλου τρόπου επαφής μαζί τους.

Ποικιλία εργαλείων;

Καλό είναι να χρησιμοποιείς διάφορα μέσα: Να δημιουργήσεις αφίσες και φυλλάδια ή βίντεο, να οργανώσεις συζητήσεις, να βρεις συμμάχους, να φροντίσεις για δημοσίευση στο blog ή στην ιστοσελίδα του σχολείου, να συνθέσεις ένα τραγούδι κ.ά.

Ο εκπαιδευτικός βοηθά τα παιδιά να επιλέξουν τα κατάλληλα εργαλεία, ανάλογα με το θέμα, την ηλικία τους, την περιοχή τους.

Μια «καμπάνια συγκέντρωσης χρημάτων ή ειδών ανάγκης»

Ο εκπαιδευτικός επισημαίνει ότι πρόκειται για μια από τις πιο δύσκολες δράσεις, καθώς δεν αρκεί να πληροφορηθεί κάποιος το θέμα, αλλά πρέπει να φτάσει μέχρι το σημείο να βάλει το χέρι στην τσέπη και να δώσει χρήματα για έναν καλό σκοπό ή αντικείμενα σε καλή κατάσταση. Συζητούν στην τάξη ποια είναι τα είδη ανάγκης που μπορούν να συγκεντρώσουν. Σκέφτονται κι άλλους τρόπους συγκέντρωσης χρημάτων, π.χ., ένα παζάρι, μια μουσική παράσταση με εισιτήριο, πώληση της εφημερίδας τους, κάλαντα κ.ά.

Ξέρεις ακριβώς τον σκοπό για τον οποίο μαζεύεις χρήματα/είδη ανάγκης;

Για να σου δώσει κάποιος χρήματα, πρέπει να πειστεί ότι εσύ ξέρεις, και μάλιστα καλά, όλες τις πλευρές του θέματος για το οποίο μαζεύεις χρήματα ή αντικείμενα. Είσαι καλά ενημερωμένος; Έχεις υποστηρικτικό υλικό για το θέμα που διαπραγματεύεσαι;

Φανερά ή «κρύβεσαι»;

Βγαίνεις δυναμικά, αποφασιστικά και με «φωνή» για να ζητήσεις τα χρήματα ή τα είδη που χρειάζονται; Έχεις προσέξει τον τρόπο που μιλάς (ευγενικά και σοβαρά); Φροντίζεις να έχεις προσωπικές, πρόσωπο με πρόσωπο, επαφές; Έχεις απαντήσεις για τις ερωτήσεις που μπορεί να σου κάνουν; Φρόντισε να κρατάς τα στοιχεία (αν θέλει) του δωρητή. (Βλ. Βήμα 6.)

Ποιος είναι ο στόχος σου;

Ζητάς πράγματα που μπορεί να γίνουν; Ο εκπαιδευτικός βοηθά τα παιδιά να καταλάβουν ότι πρέπει να έχουν ρεαλιστικούς στόχους, Οι δωρητές είναι καχύποπτοι με σχέδια και στόχους που δύσκολα επιτυγχάνονται, ενώ προτιμούν το συγκεκριμένο κι αυτό που έχει ορατό αποτέλεσμα. Όταν τα παιδιά πετύχουν τον αρχικό στόχο, μπορούν στη συνέχεια να σχεδιάσουν τον επόμενο στόχο τους.

Βοήθεια;

Έχεις σκεφτεί αν και από ποιους φορείς θα ζητήσεις να βοηθήσουν στην προσπάθειά σου; Το βήμα αυτό γίνεται πάντα με την παρουσία του εκπαιδευτικού, που βοηθά τα παιδιά στη διαπραγμάτευση.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Προετοιμάστηκες καλά;

Είσαι αρκετά καλά προετοιμασμένος γι' αυτό το πρόγραμμα; Έχεις σκεφτεί όλα τα βήματα; Έχεις λίστα με όσα πιθανόν μπορεί να πάνε στραβά; Έχεις εναλλακτικό σχέδιο αν κάτι δεν πάει καλά;

Ο εκπαιδευτικός συζητά με τους μαθητές το ενδεχόμενο να μην προχωρήσει το πρόγραμμα σύμφωνα με τον σχεδιασμό. Σκέφτονται πώς αλλιώς θα μπορούσαν να συγκεντρώσουν τα χρήματα ή τα είδη ανάγκης.

Κρατάς επαφή;

Θυμάσαι να στέλνεις ευχαριστήρια γράμματα σε δωρητές αλλά και σε απλούς συνεργάτες; Τι άλλο μπορείς να σκεφτείς για να κρατάς ζωντανή την επικοινωνία και τη σχέση μαζί τους;

Διαφάνεια, εμπιστοσύνη

Έχεις σκεφτεί τι θα κάνεις ώστε να υπάρχει διαφάνεια (όλοι να μπορούν να μάθουν πόσα χρήματα συγκεντρώθηκαν και πού δόθηκαν);

Ο εκπαιδευτικός εφιστά την προσοχή των μαθητών στο ότι η εμπιστοσύνη κλονίζεται πολύ εύκολα αν δεν είναι καθαρή και απολύτως σαφής η διαχείριση των χρημάτων και των αντικειμένων που συγκεντρώνουν. Θα πρέπει όποιος θέλει να μπορεί να μάθει πώς αξιοποιήθηκαν αυτά που έδωσε. Καλό είναι τα παιδιά να δημοσιοποιούν τις διαδικασίες στον πίνακα ανακοινώσεων ή στην ιστοσελίδα του σχολείου. Π.χ., πόσα χρήματα συγκέντρωσαν και σε ποιο φορέα τα έδωσαν, για ποιο σκοπό κτλ.

Το Δημοτικό Σχολείο Αγίας Μαρίνας του Δήμου Λέρου συμμετέχει στον καθαρισμό παραλίας του νησιού συμμετέχοντας στην καμπάνια Let's do it Greece.

Ένα πρόγραμμα εθελοντικής εργασίας-αλληλεγγύης

Οι μαθητές σχεδιάζουν ένα πρόγραμμα εθελοντικής εργασίας-αλληλεγγύης και το υλοποιούν. Ο εκπαιδευτικός φροντίζει να τους επισημάνει το εφικτό της δράσης ανάλογα με την ηλικία τους, τον υπολογισμό του χρόνου που μπορούν να διαθέσουν, την αξιοποίηση των δεξιοτήτων που έχουν.

Κάνε ένα δώρο στον εαυτό σου και νιώσε τη χαρά τού να προσφέρεις

Ξέρεις τι και γιατί;

Είτε πρόκειται για τον καθαρισμό μιας παραλίας, μια δεντροφύτευση είτε για τη βοήθεια σε έναν ηλικιωμένο, είναι σαφές τι ελπίζεις από μια τέτοια δράση και ποιος είναι ο ωφελούμενος; Μπορείς να απαντήσεις γιατί αυτή η βοήθειά σου ήταν απαραίτητη;

Έχουν όλοι κάτι να δώσουν;

Ξέρεις τις ικανότητες και τις ιδιαίτερες γνώσεις των άλλων μελών της ομάδας σου; Σκέψου και συζήτησε σε ποιους μπορεί να είναι χρήσιμοι. Τι συμβαίνει αν ενώσετε τις δυνάμεις σας;

Ποιος κάνει κάτι παρόμοιο;

Έλεγξες στην τοπική κοινότητα μήπως υπάρχει κάποιος φορέας που ήδη εφαρμόζει πρόγραμμα παρόμοιο με την ιδέα σου; Σκέφτηκες μήπως είναι προτιμότερο να προσφέρεις εκεί;

Πόσο χρόνο έχεις για εθελοντισμό;

Ξέρεις ότι όσο περισσότερο χρόνο αφιερώνεις σε ένα πρόγραμμα, τόσο περισσότερη είναι η ικανοποίησή σου; Όμως πόσο χρόνο είσαι διατεθειμένος να αφιερώσεις σε αυτό το πρόγραμμα; Θα πρέπει να δεσμευτείς για τον χρόνο που θα αφιερώσεις, γι' αυτό σκέψου καλά.

Χρησιμοποιείς το διαδίκτυο;

Σκέφτηκες μήπως μπορείς να υλοποιήσεις κάποιες επαφές αλλά και δράσεις μέσω διαδικτύου; Πρόσεχε, η περιήγησή σου και οι επαφές θα πρέπει να είναι ασφαλείς. Καλό είναι να συνεργαστείς σε αυτό με κάποιον ενήλικα.

Το βήμα αυτό γίνεται σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό, για να διασφαλιστεί ότι οι επαφές που θα κάνουν οι μαθητές μέσω διαδικτύου είναι ασφαλείς.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Προετοιμασία - σχεδιασμός

Δέχεσαι χρήματα;

Έχεις σκεφτεί αν θα δεχτείς για τη δράση που αποφάσισες χρήματα από δωρητές ή χορηγούς; Αν ναι, πώς θα τα αξιοποιήσεις; Θα πρέπει εκ των προτέρων να το αποφασίσεις και να ενημερώσεις τους πιθανούς δωρητές.

Ο εκπαιδευτικός αξιοποιεί τις προτάσεις από το «Μια καμπάνια συγκέντρωσης χρημάτων ή ειδών ανάγκης» για να επισημάνει τις δυσκολίες. Μπορεί να ζητήσει από τα παιδιά να διαβάσουν το απόσπασμα για το Μητροπολιτικό Ιατρείο Ελληνικού (Ενότητα: Γνωριμία με οργανισμούς, φορείς, συλλογικότητες, δομές αλληλεγγύης) και το απόσπασμα για τον «Δεσμό» (Ενότητα: Αποσαφήνιση εννοιών).

Βάζεις κι άλλους στο παιχνίδι;

Σκέφτηκες ποιος άλλος μπορείς να έχεις συμμάχους στην προσπάθειά σου; Μπορείς να απευθυνθείς στην οικογένειά σου, σε φίλους, σε μαθητές άλλων τάξεων κτλ. Χρησιμοποιείς κάποιο τρόπο για να γίνει γνωστό το πρόγραμμα εθελοντικής εργασίας και να έχεις μεγαλύτερη βοήθεια κι άλλους εθελοντές;

**Νοιάζομαι
και δρω**

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Δράσεις εθελοντισμού και αλληλεγγύης

Σε αυτή την ενότητα προτείνονται συγκεκριμένες δράσεις, βήμα βήμα, τις οποίες μπορούν να σχεδιάσουν και να αναλάβουν οι μαθητές.

Ο «χάρτης της γειτονιάς μου»: αποτυπώνουμε, επιλέγουμε, υποστηρίζουμε

Υλικά: χαρτί του μέτρου, μαρκαδόροι σε διάφορα χρώματα, χαρτάκια *post-it* ή καρτελάκια ή παλιά έντυπα για κολλάζ

Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές, σε μικρές ομάδες ή ατομικά, να ερευνήσουν την περιοχή τους και να αποτυπώσουν (χαρτογραφήσουν) όλες τις **οργανώσεις** και τους **φορείς** που προσφέρουν κάποια μορφής κοινωνικό έργο. Αυτό μπορεί να γίνει και με τη βοήθεια του «κοινωνικού χάρτη της γειτονιάς».

- α) Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και σε ένα μεγάλο χαρτί σχεδιάζουν (κατά προσέγγιση) την ευρύτερη περιοχή, τους δρόμους, τα πάρκα κτλ. Κατόπιν κολλάνε πάνω στον χάρτη μικρά χαρτάκια με την ονομασία των βασικών κτιρίων, όπως των σχολείων, των πολιτιστικών ή αθλητικών κέντρων, των κολυμβητηρίων, των ναών, των παιδότοπων, των ιατρείων, των κέντρων ενημέρωσης, των βιβλιοθηκών, του δημαρχείου κτλ. Μπορούν τα σημεία αυτά να τα υποδείξουν με κολλάζ στα συγκεκριμένα σημεία του χάρτη. Εναλλακτικά, μπορεί ο εκπαιδευτικός να φέρει τον χάρτη της περιοχής και τα παιδιά να κολλήσουν εκεί τα χαρτάκια τους. Επίσης, μπορεί να έχει ετοιμάσει από πριν μικρά καρτελάκια με τους βασικούς φορείς της περιοχής.
- β) Κατόπιν τους ζητείται να σκεφτούν φορείς που οι συνήθεις χάρτες ίσως δεν περιλαμβάνουν, όπως εθελοντικές οργανώσεις, συλλόγους (πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς, φιλοζωικούς, γονέων κ.ά.), εναλλακτικές συλλογικότητες (π.χ. τράπεζες χρόνου, κοινωνικά φροντιστήρια, κοινωνικά ιατρεία και φαρμακεία) και άλλους φορείς (δημόσιου ή ιδιωτικού χαρακτήρα), που μπορεί να προσφέρουν κάποιο κοινωνικό έργο, και να κολλήσουν ανάλογα χαρτάκια. Για τον εντοπισμό και την καταγραφή των φορέων αυτών θα χρειαστεί να γίνει μικρή έρευνα.

Αν οι μαθητές δεν γνωρίζουν το ακριβές σημείο της έδρας κάθε φορέα, κολλούν τα χαρτάκια στα όρια του χάρτη, περιμετρικά ή στα σημεία που πιστεύουν ότι γίνεται η παρέμβασή τους, π.χ., στο πάρκο για μια περιβαλλοντική ομάδα, στο σχολείο για τον σύλλογο γονέων κ.ο.κ.

- γ) Κατόπιν ο εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να συζητήσουν σε ποιους από τους κοινωνικούς φορείς (θεσμικούς ή όχι) συμμετέχουν εθελοντές και να κολλήσουν ένα μικρό αυτοκόλλητο με το γράμμα «Ε» πάνω στο αντίστοιχο χαρτάκι του φορέα.
- δ) Ο εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να σκεφτούν πώς θα επηρεάζονταν οι δράσεις του φορέα αν όλοι οι εθελοντές έπαυαν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Αν καταλήξουν ότι ο φορέας θα σταματούσε να λειτουργεί χωρίς την εθελοντική προσφορά, τότε θα αφαιρέσουν το χαρτάκι από τον χάρτη. Ακολουθεί συζήτηση για τις επιπτώσεις στην κοινότητα αλλά και στη ζωή των ίδιων των μαθητών αν κάποιοι τέτοιοι φορείς ή συλλογικότητες σταματήσουν να λειτουργούν.

ε) Ο εκπαιδευτικός ζητάει από τις ομάδες των μαθητών να επιλέξουν από όλες τις κοινωφελείς οργανώσεις τις 10 (ή 5 αν δεν έχουν καταγραφεί αρκετές) πιο σημαντικές γι' αυτούς. Αυτές που θα ήθελαν οπωσδήποτε στην πόλη τους. Αφαιρούν από τον χάρτη τις υπόλοιπες.

Στη συνέχεια, οι μαθητές αναζητούν ποιοι από αυτούς χρησιμοποιούν εθελοντές ή και αμειβόμενους εργαζόμενους και με αυτοκόλλητα συμπληρώνουν πάνω στον χάρτη και στην αντίστοιχη οργάνωση το «Ε» για εθελοντές ή το «Α» για αμειβόμενους. Προφανώς θα υπάρξουν φορείς που έχουν και τα δύο.

Κατόπιν ζητείται από τους μαθητές να συζητήσουν και να αξιολογήσουν (με κλίμακα 1-5) τη σημασία των εθελοντών στις οργανώσεις αυτές. Τέλος, κάθε ομάδα παρουσιάζει τα συμπεράσματά της στην ολομέλεια.

στ) Ο εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές να αποφασίσουν ποιο φορέα θα ήθελαν να στηρίξουν και γιατί. Καλούνται να εξηγήσουν την επιλογή τους. Τους προσκαλεί να μιλήσουν για την επιλογή τους με μια προσομοίωση: Π.χ., τι θα υποστηρίζατε στο τοπικό δημοτικό συμβούλιο για να τους πείσετε να αντιμετωπίσουν το θέμα (επιλέγουν ένα θέμα σχετικό με τη δράση του φορέα).

Μαγείρεμα και διανομή φαγητού σε σεισμοπαθείς της Κεφαλονιάς, 2014.
Κοινωνική Κουζίνα *Ο Άλλος Άνθρωπος*.

Σκέφτομαστε παγκόσμια, δρούμε τοπικά

Ο εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να κάνουν μια έρευνα αναγκών της τοπικής κοινωνίας. Τους βοηθάει στη μεθοδολογία (χρήση ερωτηματολογίων, απλών στατιστικών εργαλείων κ.ά.) και την καταγραφή των ευρημάτων.

Κατόπιν ζητάει να χρησιμοποιήσουν τα ευρήματα για να σχεδιάσουν μια τοπική δράση. Επίσης, τους ζητάει να επεκτείνουν τη σκέψη τους σε ένα ανάλογο πρόγραμμα με παγκόσμια εμβέλεια, σε συνεργασία με σχολεία από άλλες περιοχές ή και χώρες.

Ξεκινάμε από τη γειτονιά

Σε αυτή τη δραστηριότητα οι μαθητές ενθαρρύνονται: α) Να εντοπίσουν τις ανάγκες ή τα προβλήματα στο κοντινό τους περιβάλλον (σχολείο, γειτονιά κ.ά.) και β) να υιοθετήσουν συγκεκριμένες δράσεις.

A) Οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες, συζητούν για 15´ και καταγράφουν, βάσει του πίνακα που ακολουθεί, τις ανάγκες διευρύνοντας σταδιακά το πλαίσιο. Κάθε ομάδα καταλήγει σε 1-3 προτάσεις για κάθε κατηγορία. Τα θέματα μπορεί να αφορούν την αυλή του σχολείου, το περιβάλλον, μια παιδική χαρά, πρόσωπα, κοινωνικά ζητήματα, την προστασία των ζώων κ.ά.

Κάθε μαθητής που δηλώνει μια ανάγκη για παρέμβαση πρέπει να αιτιολογήσει την επιλογή του (γιατί;) και να αναπτύξει επιχειρήματα (με βάση έναν συλλογισμό) για τη σημασία του θέματος. Περιγράφει τι θα ήθελε να αλλάξει και από πού θα μπορούσε να ζητήσει υποστήριξη. Αν οι μαθητές δυσκολεύονται να σκεφτούν, τους κατευθύνει ο εκπαιδευτικός με ανάλογες ερωτήσεις. Π.χ., Πώς σας φαίνεται το εγκαταλειμμένο οικόπεδο απέναντι; Τι θα μπορούσαμε να κάνουμε; Τι ιδέες έχετε; Ποιος θα μπορούσε να μας βοηθήσει;

Συζητούν όλοι μαζί τις προτάσεις. Υπάρχει σύμπτωση απόψεων; Ποιες ανάγκες είναι πιο επείγουσες; Τι μπορούν να κάνουν οι ίδιοι; Από πού να ζητήσουν βοήθεια;

Οι μαθητές ψηφίζουν 4 ή 5 θέματα για τα οποία πιστεύουν ότι πρέπει να γίνει αμέσως παρέμβαση.

B) Χωρίζονται σε 4 ή 5 ομάδες. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να βρει περισσότερα στοιχεία για ένα από τα θέματα που επέλεξαν και διερευνά πιο συστηματικά τις πιθανές αιτίες του προβλήματος. Συζητούν και καταγράφουν τρόπους με τους οποίους μπορούν να συνεισφέρουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος και την αλλαγή των συνθηκών που το προκαλούν. Συζητούν για το αν αρκεί να παρέμβουν μία φορά ή αν χρειάζεται μεγαλύτερη δέσμευση. Αν οι μαθητές δυσκολεύονται να αναπτύξουν τις σκέψεις τους, ο εκπαιδευτικός βοηθά θέτοντας ερωτήματα.

Π.χ., Γιατί το οικόπεδο είναι γεμάτο σκουπίδια; Πώς θα μπορούσαν να οργανώσουν τον καθαρισμό του; Από ποιους να ζητήσουν βοήθεια; Τι άλλο μπορούν να κάνουν εκτός από το να συμβάλουν στον καθαρισμό; Πώς θα μπορούσαν να βελτιώσουν τον χώρο; Έχει σημασία η συνεργασία για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση αυτής της δράσης; Τι θα μπορούσαν να κάνουν ώστε να μην ξαναγεμίσει το οικόπεδο με σκουπίδια;

Αποφασίζουν πώς θα μπορούσαν να δημοσιοποιήσουν κάθε θέμα, ώστε να βρεθούν άτομα πρόθυμα να συμβάλουν στη λύση του.

Δράσεις που χρειάζεται να γίνουν στο σχολείο μας:

Δράσεις που χρειάζεται να γίνουν γύρω από το σχολείο μας:

Δράσεις που χρειάζεται να γίνουν στη γειτονιά μας:

Δράσεις που χρειάζεται να γίνουν στην περιοχή μας, στον δήμο μας:

Μερικές ιδέες για να στηρίξει μια ομάδα μαθητών τη γειτονιά της:

- Να συγκεντρώσουν και να αναφέρουν στις τοπικές υπηρεσίες βλάβες στο οδικό δίκτυο (λακκούβες, χαλασμένα φανάρια κ.ά.).
- Να καταγράψουν τη κατάσταση των πεζοδρομίων και να διατυπώσουν προτάσεις προς τον δήμο. Ποια είναι χαλασμένα, ποια είναι επικίνδυνα επειδή κάποια πλάκα λείπει ή προεξέχει. Ποια είναι πολύ στενά. Χωράνε τα παιδικά καρότσια; Περισσότερα στο <http://www.kalyterizoi.gr/action/pezodromio-mas>
- Να βοηθήσουν στη συντήρηση ενός τοπικού πολιτιστικού κέντρου ή της τοπικής βιβλιοθήκης.
- Να οργανώσουν ένα ανταλλακτικό ή ένα χαριστικό παζάρι (βιβλία, παιχνίδια, ρούχα κ.ά.).
- Να οργανώσουν μαζί με τον σύλλογο γονέων μια συλλογική κουζίνα αλληλεγγύης.
- Να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν με φίλους, γονείς, εκπαιδευτικούς ένα γκράφιτι (αφού πάρουν την άδεια) σε έναν τοίχο του σχολείου που χρειάζεται να καλυφθεί.
- Να οργανώσουν μαζί με τον σύλλογο γονέων μια γιορτή ή μια παράσταση στη γειτονική πλατεία.
- Να καταγράψουν χώρους πράσινου στη γειτονιά του σχολείου. Πόσοι πράσινοι χώροι υπάρχουν στη γειτονιά του σχολείου; Ποιος τους διαχειρίζεται; Σε τι κατάσταση είναι; Είναι καθαροί; Έχουν κούνιες; Θα μπορούσαν να έχουν; (Περισσότερα στο <http://kalyterizoi.gr/sxoleia/action/diko-mas-parko>)
- Να καταγράψουν τα προβλήματα στην παιδική χαρά της γειτονιάς, καθώς και προτάσεις για τη βελτίωσή της. Να καταθέσουν τα αποτελέσματα στον δήμο.
- Να φυτέψουν ένα παρτέρι σε ένα πεζοδρόμιο ή στη στάση λεωφορείου.
- Να καθαρίσουν, με τη βοήθεια των γονιών και των εκπαιδευτικών, έναν εγκαταλειμμένο χώρο και να τον μετατρέψουν σε ασφαλή παιδότοπο.
- Να ετοιμάσουν μια πρόταση πολιτιστικής διαδρομής για τη γειτονιά.
- Να οργανώσουν μια ημέρα καθαριότητας στα πάρκα της περιοχής.
- Να οργανώσουν μια Καμπάνια με τίτλο «Κανείς Μόνος!». Ίσως ξέρουν ήδη κάποιον που είναι μόνος. Κανονίζουν να περνούν μία φορά τη βδομάδα, μαζί με έναν γονιό ή εκπαιδευτικό, για μια καλημέρα και να τον βοηθούν με τα ψώνια, να του διαβάζουν. Να τον συνοδεύσουν σε μια βόλτα. Να μοιραστούν μαζί του/της κάποιες δεξιότητές τους (π.χ., χρήση Η/Υ). Να αξιοποιήσουν κοινά ενδιαφέροντα (π.χ., λογοτεχνία, μουσεία, μουσική κτλ.). Να οργανώσουν ένα δίκτυο ενήλικων εθελοντών που θα αναλάβουν να στηρίζουν ένα ευάλωτο άτομο (μέσω τηλεφώνου ή φυσικής παρουσίας).
- Να συγκεντρώσουν τα περισσεύματα τροφής (π.χ., από μια γιορτή του σχολείου ή από μια εκδήλωση, ή απλώς τρόφιμα που κοντεύουν να λήξουν και τα έχουν σπίτι), ρούχα σε καλή κατάσταση που δεν φορούν πια, βιβλία, φάρμακα που δεν έχουν λήξει και να τα δώσουν σε κάποιο φορέα που τα έχει ανάγκη. Η ιδέα είναι ότι το δικό σου περίσσειμα είναι αναγκαίο στον άλλον.

Περισσότερες ιδέες: WWF, Καλύτερη Ζωή, <http://kalyterizoi.gr/sxoleia>

Σχεδιάζουμε μια καμπάνια προβολής/ενημέρωσης

A) Ενός κοινωφελούς τοπικού φορέα:

Οι μαθητές διαλέγουν μια δράση, π.χ., την ενίσχυση ενός κοινωφελούς τοπικού φορέα.

Σχεδιάζουν μια καμπάνια διαφήμισης του φορέα γράφοντας επιστολές σε τοπικές και άλλες αρχές ή φορείς, δημιουργώντας αφίσες, δελτία Τύπου, γράφοντας στο blog του σχολείου κ.ά.

Τέλος, γράφουν έναν απολογισμό της δράσης και αξιολογούν τα αποτελέσματά της. Τι πήγε καλά; Τι δεν πήγε; Τι θα έκαναν διαφορετικά σε μια νέα καμπάνια;

B) Ενός σημαντικού παγκόσμιου θέματος:

Οι μαθητές οργανώνουν μια καμπάνια ενημέρωσης για ένα θέμα όπως η κλιματική αλλαγή, η μόλυνση του περιβάλλοντος, η πείνα, η δουλεία, η μετανάστευση, η ελευθερία του λόγου κ.ά.

Διερευνούν τις συνέπειες φυσικών καταστροφών (σεισμοί, τσουνάμι, φωτιές κ.ά.) σε διάφορους τόπους και οργανώνουν μια καμπάνια για να βοηθήσουν τους πληγέντες.

Γ) Ενός σημαντικού τοπικού θέματος:

Οργανώνουν μια καμπάνια ενημέρωσης, π.χ., για τη μόλυνση και την κίνηση των αυτοκινήτων στην πόλη τους, για τους ποδηλατόδρομους, τους πεζόδρομους: Συγκεντρώνουν στοιχεία, ετοιμάζουν ενημερωτικά φυλλάδια, ενημερώνουν άλλες τάξεις.

Σχεδιάζουν και γυρίζουν ένα βίντεο 2 λεπτών για να τονίσουν τα σημαντικότερα στοιχεία της καμπάνιας τους.

Καθαρισμός παραλίας από εθελόντρια του Δεσμού.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Δράσεις εθελοντισμού και αλληλεγγύης

Ζητάμε τη γνώμη των συμμαθητών μας

Κάθε ομάδα μαθητών ετοιμάζει μια παρουσίαση για ένα σημαντικό θέμα αναδεικνύοντας τις παραμέτρους του. Την παρουσιάζει στους υπόλοιπους μαθητές, οι οποίοι πρέπει να ψηφίσουν και να αποφασίσουν με ποια από τα πολλά επιμέρους ζητήματα θα ήθελαν να ασχοληθούν.

Προτείνουν τρόπους συμμετοχής, καθώς και φορείς από τους οποίους θα μπορούσε να ζητήσουν υποστήριξη.

**ΠΑΙΖΟΥΜΕ
ΜΟΙΡΑΖΟΜΑΣΤΕ
ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΜΕ**

**ΜΙΑ ΓΙΟΡΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΔΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ**

Πρωτοβουλία
μαθητών Γ Δημοτικού
Δήμου Βριλησίων

Ελάτε να παίξουμε
ποδόσφαιρο και να
ενοχλούμε το Κοινωνικό
Παντοπωλείο του Δήμου μας.

Κυριακή 5 Απριλίου, 10.30
Γήπεδο Αθλητικού Ομίλου Βριλησίων

Φιλικό αγώνες μεταξύ
παιδιών & μεταξύ γονιών!

Γήπεδο ΑΟΒ: Κισσάβου & Ολυμπιονικών 3-5

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΝΟΥΜΕ:
ελαιόλαδο, χαρτικά είδη, ατομική υγιεινή, καθαριστικά, κοναίρβες, δημητριακά για παιδιά, πάνες μωρών, γάλα εβαπορέ, συσκευασμένα γλυκίσματα.

3ο Δημοτικό Σχολείο Βριλησίων (Αττική).

Ο εθελοντισμός και η αλληλεγγύη ως όψεις της ενεργού πολιτειότητας – Ο ενεργός πολίτης

Επειδή ο εθελοντισμός και η αλληλεγγύη αποτελούν εκφράσεις της ενεργού πολιτειότητας, στην ενότητα αυτή προτείνεται μια σειρά παιχνιδιών, δραστηριοτήτων και τεχνικών εκπαιδευτικού δράματος με στόχο τη σύνδεση της δημοκρατικής συνείδησης και της ιδιότητας του πολίτη με τις έννοιες αυτές, αλλά και την καλλιέργεια της ενσυναίσθησης. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να προσαρμόσουν τις τεχνικές και τις δραστηριότητες ανάλογα με την ηλικία των μαθητών τους.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ο εθελοντισμός και η αλληλεγγύη
ως όψεις της ενεργού πολιτεότητας – Ο ενεργός πολίτης

Η παντομίμα

Ο εκπαιδευτικός ετοιμάζει μια σειρά από **κάρτες δράσης εθελοντών**. Σε κάθε κάρτα (ή απλό χαρτί) είναι γραμμένη μία δράση εθελοντών. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των 4-5. Σε κάθε ομάδα δίνεται ένα πακέτο από αυτές τις κάρτες, χωρίς οι μαθητές να βλέπουν τι είναι γραμμένο. Κάθε μαθητής τραβάει μία κάρτα και προσπαθεί με παντομίμα να δώσει στους άλλους να καταλάβουν τι γράφει η κάρτα.

Οι κάρτες μπορεί να γράφουν, π.χ., «Μαθαίνω σε κάποιον να χειρίζεται Η/Υ», «Βγάζω τον σκύλο βόλτα», «Φροντίζω τον κήπο του σχολείου», «Βοηθάω κάποιον στα μαθήματά του», «Βοηθάω σε μια συναυλία», «Βοηθάω κάποιον με αναπηρία», «Συμμετέχω σε δενδροφύτευση» κ.ο.κ.

Παιχνίδια ρόλων – Δυναμικές εικόνες.
Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

Η συνέντευξη

Ο εκπαιδευτικός εξηγεί ότι θα παίξουν ένα **παιχνίδι ρόλων**. Χωρίζει τους μαθητές σε δύο ομάδες.

Βήμα 1: Στη μία ομάδα καθένας θα έχει τον ρόλο ενός «στελέχους μιας οργάνωσης εθελοντισμού» η οποία ψάχνει εθελοντές για κάποια συγκεκριμένη δουλειά. Μοιράζει σε κάθε παιδί από μία κάρτα όπου αναγράφεται μια εργασία για την οποία η οργάνωση έχει ανάγκη βοήθειας, π.χ., τακτοποίηση αποθήκης, γραμματειακή δουλειά για μια μεγάλη εκδήλωση, υποστήριξη μικρότερων παιδιών στα μαθήματά τους, συγκέντρωση ρούχων, βοήθεια σε άτομο με αναπηρικό αμαξίδιο για μια εκδρομή, βόψιμο της περιφραξης του σχολείου κ.ά. Κάθε «στέλεχος» σημειώνει 3 ερωτήσεις που θα ήθελε να κάνει σε όποιον εμφανιστεί ως εθελοντής. Τα μέλη της δεύτερης ομάδας είναι οι επίδοξοι εθελοντές. Πρέπει να σκεφτούν και να σημειώσουν 3 δεξιότητες ή ιδιότητες που καθένας έχει και οι οποίες θα ήταν χρήσιμες σε κάποια εθελοντική δράση.

Βήμα 2: Τα «στελέχη» κάθονται σε καρέκλες, μακριά το ένα από το άλλο, και οι «εθελοντές» πλησιάζουν για μια σύντομη συνέντευξη. Κατά τη διάρκεια της ολιγόλεπτης συνέντευξης, το «στέλεχος» πρέπει να εξηγήσει πόσο σημαντικό είναι το συγκεκριμένο έργο και να διαλέξει τον κατάλληλο «εθελοντή». Ο «εθελοντής» προσπαθεί να εξηγήσει γιατί οι δεξιότητες που έχει τον καθιστούν κατάλληλο γι' αυτή τη δουλειά.

Βήμα 3: Κάθε 4-5 λεπτά οι «εθελοντές» αλλάζουν θέση και πηγαίνουν σε κάποιο άλλο «στέλεχος» για νέα συνέντευξη.

Βήμα 4: Ο εκπαιδευτικός ζητάει από τα «στελέχη» να σημειώνουν ποιος εθελοντής τους άρεσε περισσότερο και γιατί, και από τους «εθελοντές» ποια εργασία βρήκαν πιο ενδιαφέρουσα. Στο τέλος η τάξη μπορεί να συζητήσει συνολικά ποιες δεξιότητες και ιδιότητες φαίνεται να ταιριάζουν σε τι είδους εργασία.

Σημείωση: Ο εκπαιδευτικός καλό είναι στις κάρτες εργασίας να συμπεριλάβει πολλές αλλά πραγματικές και συγκεκριμένες ανάγκες.

Να συμμετέχω στα κοινά;

Ο εκπαιδευτικός εξηγεί ότι οι μαθητές θα παίξουν ένα **παιχνίδι ρόλων**.

Βήμα 1: Τέσσερις μαθητές θα αυτοσχεδιάσουν μια σκηνή στην οποία θα υποδυθούν «*τέσσερις νέους πολίτες που φτάνουν στη χώρα*». Καθένας έχει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που του αποδίδονται από τον εκπαιδευτικό σε «κάρτες ρόλων».

Οι υπόλοιποι μαθητές θα είναι «πολίτες μιας νέας χώρας στην οποία επιθυμούν να οργανώσουν δομές μιας σύγχρονης κοινωνίας. Ξέρουν ότι υπάρχουν διάφορες συλλογικές δομές και τρόποι διακυβέρνησης και ακούν τη συζήτηση των τεσσάρων νέων συμπολιτών τους».

Κάρτα 1:

«Στη χώρα από την οποία έρχομαι κανείς δεν ασχολείται ιδιαίτερα με την πολιτική και τα κοινά. Είμαστε πολύ απασχολημένοι με την καθημερινότητά μας. Έτσι δεν βλέπω να ασχολούμαι ούτε εδώ με τέτοια θέματα».

Κάρτα 2:

«Αυτό συνέβαινε και στη χώρα μας... και ποτέ δεν κατάλαβα τι γινόταν ανάμεσα στους ηγέτες μας. Έκαναν τα πάντα για να φαίνονται όλα τόσο πολύπλοκα, που ήταν πιο εύκολο να μην ασχολούμαστε, ούτε να προσπαθούμε να καταλάβουμε».

Κάρτα 3:

«Στη δική μου χώρα τα πράγματα ήταν διαφορετικά... Πολλοί προσπαθούσαν να συμμετέχουν στην πολιτική, αλλά δεν τους άφηναν και τους τρομοκρατούσαν... Έτσι παραιτήθηκαν από την προσπάθεια».

Κάρτα 4:

«Στη δική μου χώρα είχαμε εκλογές και οι ηγέτες υπόσχονταν πολλά πράγματα, αλλά στο τέλος δεν έκαναν τίποτα... Όλοι οι ηγέτες είναι διεφθαρμένοι και έχουν σκοπό τον πλουτισμό...»

Βήμα 2: Οι μαθητές συζητούν στην ολομέλεια, αν χρειάζεται, ερωτήσεις που προέκυψαν από το παιχνίδι ρόλων, όπως: Ποιες είναι οι τέσσερις κύριες οπτικές γωνίες που παρουσιάστηκαν από τους πολίτες σχετικά με την ενεργό συμμετοχή; Συμφωνείτε; Γιατί ή γιατί όχι; Τι έχουν να χάσουν οι τέσσερις πολίτες αν δεν συμμετέχουν; Ποια οφέλη πιστεύετε ότι θα έχουν τα άτομα μέσα από την ενεργό συμμετοχή τους; Ποια οφέλη πιστεύετε ότι θα είχε μια νέα χώρα από την ενεργό συμμετοχή των ατόμων στα κοινά; Ποιοι θα ήταν πιθανώς οι κίνδυνοι ή οι απώλειες που θα είχε κάποιος με την ενεργό συμμετοχή του στα κοινά; Αναλογιστείτε τα οφέλη και τους κινδύνους. Πιστεύετε ότι αξίζει να συμμετέχει κανείς ενεργά στα κοινά;

Συμπεράσματα στα οποία ενδέχεται να καταλήξουν είναι τα ακόλουθα: Η διακυβέρνηση επηρεάζει τις ζωές των ανθρώπων με πολλούς τρόπους. Με την ενεργό συμμετοχή στα κοινά οι άνθρωποι έχουν λόγο στη λήψη των αποφάσεων. Σε κάθε κοινωνία κάποιοι πρέπει να παίρνουν τις αποφάσεις. Αν οι άνθρωποι επιλέγουν να μη συμμετέχουν ενεργά, δεν μπορούν να έχουν άποψη για τις αποφάσεις, οι οποίες ενδεχομένως σχετίζονται με το ύψος τον φόρων, με το αν η χώρα τους θα εμπλακεί σε κάποιο πόλεμο, καθώς και με το ποιος κατέχει και ελέγχει τους φυσικούς πόρους της χώρας. Αναλόγως με τη δομή της κοινωνίας στην οποία ζούμε, οι αποφάσεις μπορούν να παρθούν σε διαφορετικά επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό).

Σχόλιο: Για τους μαθητές της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, αν ο εκπαιδευτικός κρίνει ότι κάποιες έννοιες είναι δύσκολες, φροντίζει κατά τη συζήτηση να αποσαφηνιστούν ή και να απλοποιηθεί τα κείμενα στις κάρτες, κρατώντας όμως το πνεύμα τους.

Πηγή: Living in democracy; EDC/HRE lesson plans for lower secondary level, © Συμβούλιο της Ευρώπης. Η μετάφραση στα ελληνικά έχει γίνει έπειτα από έγκριση του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η απόδοσή της αποτελεί ευθύνη του Γραφείου της Υ.Α. στην Ελλάδα.

Αϊτή (Καριβική), ανοικοδομώντας μετά τον σεισμό του 2010,
Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
Oxfam International, Croix Rouge Française. Πηγή: www.flickr.com/photos/

«Βόμβες-Ασπίδες» και Ανθρώπινα Δικαιώματα

α) Όλοι απλώνονται στον χώρο και καθένας διαλέγει μυστικά κάποιον από τον οποίο πρέπει να απομακρύνεται, γιατί είναι «*βόμβα που μπορεί να εκραγεί*». Ταυτόχρονα, επίσης μυστικά, επιλέγει κάποιον άλλον ως «*ασπίδα*», που προφανώς πρέπει να είναι πάντα ανάμεσα σε αυτόν και στη «βόμβα», για να τον προστατεύει.

Αφού όλοι κάνουν τις επιλογές τους, το παιχνίδι ξεκινάει: Κινούνται όλοι στον χώρο και προσπαθούν να απομακρύνονται από τη «βόμβα» τους χρησιμοποιώντας την «ασπίδα τους» για προστασία. Ο εμπυκωτής μπορεί να ελέγχει το παιχνίδι (π.χ., μετρώντας 5, 4, 3, 2, 1, 0, οπότε όλοι παγώνουν) και να ρωτάει καθέναν από ποιον ξέφυγε και ποιος τον προστάτευε.

β) Έπειτα από κάποιο χρόνο στο παιχνίδι, ο εκπαιδευτικός μαζεύει τους μαθητές σε κύκλο για συζήτηση και θέτει τα εξής ερωτήματα: α) Πώς αισθανθήκατε που έπρεπε να αποφύγετε μια «βόμβα»; β) Τι σας δυσκόλεψε; γ) Τι μπορεί να είναι «βόμβα» στην καθημερινότητά σας ή στην καθημερινότητα ενός άλλου πολίτη; δ) Τι μπορεί να λειτουργεί ως «ασπίδα» σε μια τέτοια περίπτωση; ε) Με ποιο «ανθρώπινο δικαίωμα» (ή δικαίωμα του παιδιού) μπορεί να σχετίζονται οι «βόμβες»; στ) Ποιος μπορεί να είναι ο ρόλος του εθελοντισμού και της αλληλεγγύης σε αυτές τις περιπτώσεις;

γ) Ο εκπαιδευτικός εξηγεί ότι θα ασχοληθούν με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Μοιράζει φωτογραφίες με καταπατήσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων (π.χ., παιδιά που εργάζονται, άστεγοι, άτομα να ψάχνουν σε σκουπίδια, σκηνές από το Ολοκαύτωμα ή από πόλεμο, πρόσφυγες κτλ.) και ζητάει από τους μαθητές, σε ζεύγη ή σε μικρές ομάδες, να γράψουν μια λίστα με «βόμβες», δηλαδή με καθετί που πιστεύουν ότι έχει αφαιρεθεί από τους ανθρώπους οι οποίοι απεικονίζονται (π.χ., φαγητό, ρούχα, στέγη, ζωή, αξιοπρέπεια, ιδιωτικότητα). Οι λίστες παρουσιάζονται στην ολομέλεια και τα παιδιά καλούνται να γράψουν έναν ορισμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Κατόπιν ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει την *Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα* (στο εξής ΟΔΑΔ) και εξηγεί πώς και πότε δημιουργήθηκε.

Σχετικές πληροφορίες στις ιστοσελίδες: ΟΗΕ <http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=grk>, Ενωμένοι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα <http://www.humanrights.com/el/what-are-human-rights/brief-history/the-united-nations.html>. Η δεύτερη ιστοσελίδα περιέχει επίσης την ιστορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και σχετικό εκπαιδευτικό βίντεο.

δ) Ο εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να σημειώσουν λέξεις-κλειδιά από την ΟΔΑΔ. Πιθανές θεματικές που θα μπορούσαν να προκύψουν από αυτή τη συζήτηση είναι: οικουμενικότητα για όλους τους ανθρώπους, αξία, ισότητα δικαιοσύνη, αξιοπρέπεια και σεβασμός για όλους, προστασία των ανθρώπων από την κακομεταχείριση, δημιουργία ενός κόσμου ειρηνικού. Στη συνέχεια, συζητούν τις βασικές έννοιες, όπως δικαιοσύνη, σεβασμός, ισότητα, αξιοπρέπεια.

ε) Ο εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να κάνουν σε ομάδες μια μικρή έρευνα και να καταγράψουν στιγμές από την καθημερινότητά τους, οι οποίες συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με κάποιο ή κάποια ανθρώπινα δικαιώματα.

Στη συνέχεια, διαβάζουν ή βλέπουν ιστορίες παιδιών από διάφορες χώρες του κόσμου και συγκρίνουν την πραγματικότητα που βιώνουν διαφορετικοί άνθρωποι σε διαφορετικά μέρη σε σχέση με τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν μερικές από τις ιδέες που προκύπτουν για να δημιουργήσουν αφίσες και έκθεση φωτογραφιών στο σχολείο με θέμα «Όψεις ανθρώπινων δικαιωμάτων».

Ενδεικτικά, πηγές:

Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, ιστορίες προσφύγων

<http://www.unhcr.gr/refugeestories/>

Ειρήνη, Η ιστορία ενός παιδιού πρόσφυγα

<https://www.youtube.com/watch?v=WQJhuAfVTqo>

ActionAid, εκπαίδευση, <http://education.actionaid.gr/SmFtS14>

Ιστορίες παιδιών <http://education.actionaid.gr/istories>

Ανήλικες ιστορίες θάρρους: Τα παιδιά που έκαναν τη διαφορά

[http://www.in2life.gr/features/faces/face/209200/anhlikes-istories-tharroys-ta-
paidia-poy-ekanan-th-diafora.html](http://www.in2life.gr/features/faces/face/209200/anhlikes-istories-tharroys-ta-paidia-poy-ekanan-th-diafora.html)

Νόμπελ Ειρήνης αφιερωμένο στα δικαιώματα των παιδιών

[http://gr.euronews.com/2014/12/08/nobel-prizewinners-malala-yousafzai-and-
kailash-satyarthi-united-for-children-s/](http://gr.euronews.com/2014/12/08/nobel-prizewinners-malala-yousafzai-and-kailash-satyarthi-united-for-children-s/)

Έχω Δικαίωμα. (1992), Αθήνα: UNICEF. Συλλογή διηγημάτων

D' Adamo, F. (2005), *Ικμπάλ: Ένα παιδί ενάντια στην παιδική εργασία*, Αθήνα: Πατάκης

Κατσαμά, Ελένη (2011). *Κοσμοδρόμιο: Διηγήματα*, Αθήνα: Πατάκης

Πηγή: Η δραστηριότητα αυτή είναι συνδυασμός και προσαρμογή γνωστών παιχνιδιών (Boal, A., *Games for actors and non actors* και Γκόβας, Ν., *Για ένα νεανικό και δημιουργικό θέατρο*) και δράσης από το εγχειρίδιο *Right Here, Right Now. Teaching citizenship through Human Rights*, όπως προσαρμόστηκε από τη Νάσια Χολέβα στο εγχειρίδιο *Δραστηριότητες βιωματικής μάθησης στα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των προσφύγων* της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

Παίρνω θέση – Συμμετέχω

Στόχος της δραστηριότητας, η οποία είναι συνδυασμός δύο ασκήσεων, είναι να κατανοήσουν οι μαθητές τη δύναμη των επιχειρημάτων και της δεύτερης σκέψης σε κάθε τους απόφαση. Ακόμα να μάθουν να ακούν τις θέσεις που είναι αντίθετες με τις δικές τους και να αναπτύσσουν τον δημοκρατικό διάλογο.

«Πάρε θέση»

Ο εκπαιδευτικός εξηγεί ότι θα κάνει κάποιες δηλώσεις και όποιος συμφωνεί θα πηγαίνει προς τη μία πλευρά (τοίχο) της αίθουσας, όποιος διαφωνεί προς την αντίθετη πλευρά και όποιος δεν είναι σίγουρος στη μέση. Η απόσταση που θα πάρει από τα άκρα θα δηλώνει τον βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας του.

Οι δηλώσεις μπορεί να αφορούν είτε γενικότερα κοινωνικά θέματα ή ζητήματα της σχολικής ζωής είτε ειδικότερα θέματα που σχετίζονται με τα χαρακτηριστικά του εθελοντισμού ή του εθελοντή, αλλά είναι αμφιλεγόμενα. Ο εκπαιδευτικός προσαρμόζει το περιεχόμενο των δηλώσεων ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητα των μαθητών. Οι δηλώσεις δεν πρέπει να τίθενται υπό μορφή ερώτησης.

Μερικές τέτοιες δηλώσεις, ενδεικτικά: «*Η μειοψηφία πρέπει να υποτάσσεται στην πλειοψηφία*», «*Ορθά έπραξε ο Αγαμέμνων και θυσιάσε την κόρη του Ιφιγένεια στην Αυλίδα*», «*Δεν είναι δική μου δουλειά να καθαρίζω το προαύλιο*», «*Τα κινητά δεν πρέπει να έρχονται στο σχολείο*», «*Να καθιερωθεί η σχολική στολή*», «*Τα παιδιά πρέπει να πηγαίνουν υποχρεωτικά στο σχολείο μέχρι δεκαοχτώ χρονών*», «*Τα βίαια βιντεοπαιχνίδια πρέπει να απαγορευτούν*», «*Η φιλανθρωπία είναι υποκρισία*», «*Ο εθελοντής είναι ένας άμισθος εργάτης*», «*Όλοι οι νέοι πρέπει υποχρεωτικά να προσφέρουν κάποια εθελοντική εργασία*», «*Είναι σωστό να προσφέρεις βοήθεια χωρίς να αμείβεσαι*», «*Το να προσφέρω βοήθεια με κάνει να αισθάνομαι καλά*», «*Θεωρώ τον εαυτό μου εθελοντή*», «*Μέσω του εθελοντισμού θα αποκτήσω χρήσιμες εμπειρίες*» κ.ά.

Έπειτα από κάθε τοποθέτηση ο εκπαιδευτικός προσκαλεί τους μαθητές (ακουμπώντας τους ένα έναν) να εξηγήσουν γιατί βρίσκονται στο σημείο που επέλεξαν να σταθούν. Οι υπόλοιποι, ακούγοντας τα επιχειρήματα, αν πείθονται από αυτά, μπορούν να μετακινηθούν στον χώρο προς τη θέση αυτού που τα αναπτύσσει. Αν τα επιχειρήματά τους πείθουν για το αντίθετο, απομακρύνονται από τη θέση αυτού που τα αναπτύσσει. Μπορούν δηλαδή να μετακινηθούν προς τον χώρο της διαφωνίας ή προς τον χώρο της συμφωνίας, ή να αλλάξουν την απόσταση προς ή από τα άκρα αν αλλάξουν γνώμη.

Ενδεικτικές ερωτήσεις: *Ήταν δύσκολο να πάρετε μια απόφαση για τη θέση που επιλέξατε; Μετακινηθήκατε ή όχι και γιατί; Τι σας έπεισε να αλλάξετε ή να μην αλλάξετε θέση;*

Παραλλαγή: Το ίδιο μπορεί να επιτευχθεί με μια νοητή ευθεία γραμμή στο έδαφος, στο ένα άκρο της οποίας θα είναι το «Συμφωνώ απολύτως», στην άλλη το «Διαφωνώ απολύτως» και τα παιδιά θα πρέπει να σταθούν πάνω στην ευθεία.

Ομοίως, αν υπάρχει δυσκολία στην κίνηση, μπορεί το ίδιο να γίνει «βαθμολογώντας» κάθε δήλωση από 1-10, όπου το 10 θα είναι το «Συμφωνώ απολύτως» και 1 το «Διαφωνώ απολύτως».

Ως εργασία για το σπίτι θα μπορούσε να ζητηθεί από κάθε παιδί να γράψει μια σύντομη επεξήγηση της θέσης που πήρε σε κάποιο θέμα.

Σημείωση 1: Ο εκπαιδευτικός πρέπει να θέτει τα ερωτήματα με απλό και κατανοητό τρόπο, ανάλογα με την ηλικία της ομάδας. Τα τοπικά θέματα είναι πιο συγκεκριμένα.

Σημείωση 2: Ο εκπαιδευτικός τονίζει ότι δεν υπάρχει σωστή ή λανθασμένη απάντηση.

«Συμμετέχω»

Είναι προέκταση της άσκησης «Πάρε θέση».

Ο εκπαιδευτικός μοιράζει χαρτάκια τυχαία σε μερικά παιδιά, χωρίς να εξηγήσει τον λόγο για τον οποίο τα μοιράζει. Κατόπιν, όπως στην άσκηση «Πάρε θέση», κάνει μια δήλωση, προσκαλεί πάλι τους μαθητές να πάρουν θέση στον χώρο και τους ζητά να εξηγήσουν τη θέση τους. Ο εμπυκωτής καταμετρά τις απόψεις (ψηφοφορία).

Κατόπιν λέει στους μαθητές: «Όσοι έχουν χαρτάκι δεν έχουν δικαίωμα ψήφου». Καταμετράται πάλι το αποτέλεσμα και ο εκπαιδευτικός θέτει ερωτήματα όπως: «Έχει αλλάξει το αποτέλεσμα;», «Πώς νιώθεις που δεν μπορείς να εκφράσεις την άποψή σου;», «Μπορεί η μειοψηφία να ορίσει το τελικό αποτέλεσμα;».

Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός θέτει το ερώτημα: «Σε ποιες περιπτώσεις δεν ψηφίζει κάποιος;»

Μερικές πιθανές απαντήσεις: «Γιατί προτίμησε να πάει για μπάνιο» (αποχή), «Γιατί είναι κάτω από το όριο ηλικίας», «Γιατί αμέλησε να μεταφέρει τα εκλογικά του δικαιώματα και δεν μπορεί να ταξιδέψει στο χωριό», «Γιατί μπορεί να ζει κάπου που δεν ψηφίζουν οι γυναίκες ή οι φτωχοί» κ.ά.

Η ομάδα συζητά για την αξία της συμμετοχής στη λήψη των αποφάσεων και ειδικότερα για την αξία της συμμετοχής σε ψηφοφορία, για τη νομοθεσία, για τις ηλικίες που δικαιούνται να ψηφίσουν, για την υποχρεωτικότητα, για το ποιες ομάδες αποκλείονται και γιατί ή αποκλείονταν σε παλιότερες χρονικές περιόδους, για το ποιες δημόσιες δομές προκύπτουν με γενική ψηφοφορία (βουλή, ευρωκοινοβούλιο, δήμος, περιφέρεια) κ.ά.

Νοιάζομαι και δράω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τάξη

2

Ο εθελοντισμός και η αλληλεγγύη
ως όψεις της ενεργού πολιτεότητας – Ο ενεργός πολίτης

Το δημόσιο χρήμα

Υλικά: χαρτί του μέτρου, μαρκαδόροι

Ο εκπαιδευτικός εξηγεί ότι η τάξη θα παίξει ένα παιχνίδι κατά το οποίο θα κληθούν να αποφασίσουν για το «Πώς θα μοιράσουν τον προϋπολογισμό ενός δημόσιου φορέα», π.χ., αν ήταν δημοτικό συμβούλιο ή και κυβέρνηση.

Η τάξη χωρίζεται σε ομάδες των 4-5 μαθητών.

Βήμα 1: Ο εκπαιδευτικός δίνει την εξής οδηγία: «Έχετε ως δημόσιο προϋπολογισμό το ποσό των 1.000 ευρώ και πρέπει να το μοιράσετε στις παρακάτω κατηγορίες: πολιτισμός, εκπαίδευση, αθλητισμός, περιβάλλον, υγεία, συντάξεις. Μπορείτε να το μοιράσετε όπως θέλετε». Ο εκπαιδευτικός είναι σημαντικό να εξηγήσει αναλυτικότερα τι μπορεί να περιλαμβάνουν οι εν λόγω κατηγορίες δαπανών, π.χ., ο πολιτισμός περιλαμβάνει στήριξη σε μουσεία, θέατρα, πολιτιστικούς συλλόγους, αναστηλώσεις αρχαιολογικών χώρων, ψυχαγωγία κ.ο.κ.

Σε χαρτί του μέτρου σχεδιάζουν έναν πίνακα και καταγράφουν τα παραπάνω ανά κατηγορία. Οι μαθητές συζητούν για λίγα λεπτά και καταλήγοντας καταγράφουν τις επιλογές τους σε έναν σχετικό «πίνακα κατανομής εξόδων».

Βήμα 2: Ο εκπαιδευτικός δίνει την εξής οδηγία: «Μια οικονομική κρίση σας αναγκάζει να κόψετε 250 ευρώ από τον προϋπολογισμό. Από πού θα τα κόβατε;»

Οι μαθητές καλούνται να συζητήσουν, π.χ., αν κοπούν από τον αθλητισμό, τι επίπτωση θα έχει σε κάποια άλλη κατηγορία, π.χ., στην υγεία; Αν κοπούν χρήματα και αυξηθεί η ανεργία, ποια άλλη κατηγορία θα επηρεαστεί; Όταν καταλήξουν, καταγράφουν πάλι την απόφασή τους στον σχετικό πίνακα.

Βήμα 3: Ο εκπαιδευτικός καλεί τις ομάδες σε ολομέλεια να δείξουν τον πίνακά τους και να εξηγήσουν τις αποφάσεις τους απαντώντας σε ερωτήματα όπως: «Τι προκάλεσε τη μεγαλύτερη αντιπαράθεση στην ομάδα σας;» ή «Ποιος τελικά παίρνει αποφάσεις σαν αυτές που πήρατε εσείς;» ή «Υπάρχουν τρόποι με τους οποίους μπορείτε ως πολίτης να παρέμβετε στη λήψη τέτοιων αποφάσεων;».

Παραλλαγή-επέκταση

Ο εκπαιδευτικός δίνει την εξής οδηγία: «Υποθέστε ότι έχετε να διαχειριστείτε ένα πολύ μεγάλο ποσό, π.χ., 20 εκατομμύρια ευρώ, σε ποια από τις παρακάτω κατηγορίες θα αποφασίζατε να το επενδύσετε;» και δίνει 4-5 επιλογές από τις οποίες οι μαθητές (σε ομάδες) θα πρέπει να επιλέξουν **μία** και να επιχειρηματολογήσουν για την επιλογή τους αυτή. Για παράδειγμα, τέτοιες επιλογές μπορεί να είναι:

- α) Να προσληφθούν 50 νέοι εκπαιδευτικοί.
- β) Να χτιστούν νέα κτίρια και να καλυφθούν δωρεάν γεύματα σε σχολεία υποβαθμισμένων περιοχών.

- γ) Να αυξηθεί κατά 200 ευρώ η βασική σύνταξη των συνταξιούχων.
- δ) Να αξιοποιηθούν για την καταπολέμηση της εξάπλωσης των ναρκωτικών στους νέους.
- ε) Για την αναδάσωση ενός γειτονικού βουνού που κήκε πρόσφατα.

Παρατήρηση 1: Είναι σημαντικό ο εκπαιδευτικός να τονίσει ότι δεν υπάρχει σωστή ή λάθος απάντηση.

Παρατήρηση 2: Οι μαθητές καλούνται να διατυπώσουν επιχειρήματα για τις επιλογές τους. Να αναλογιστούν ποιος παίρνει αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή τους. Να σκεφτούν πώς μπορούν να επηρεάσουν τη λήψη των αποφάσεων.

Αϊτή (Καριϊβική), ανοικοδομώντας μετά τον σεισμό του 2010, με τη βοήθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το μαθητικό συμβούλιο

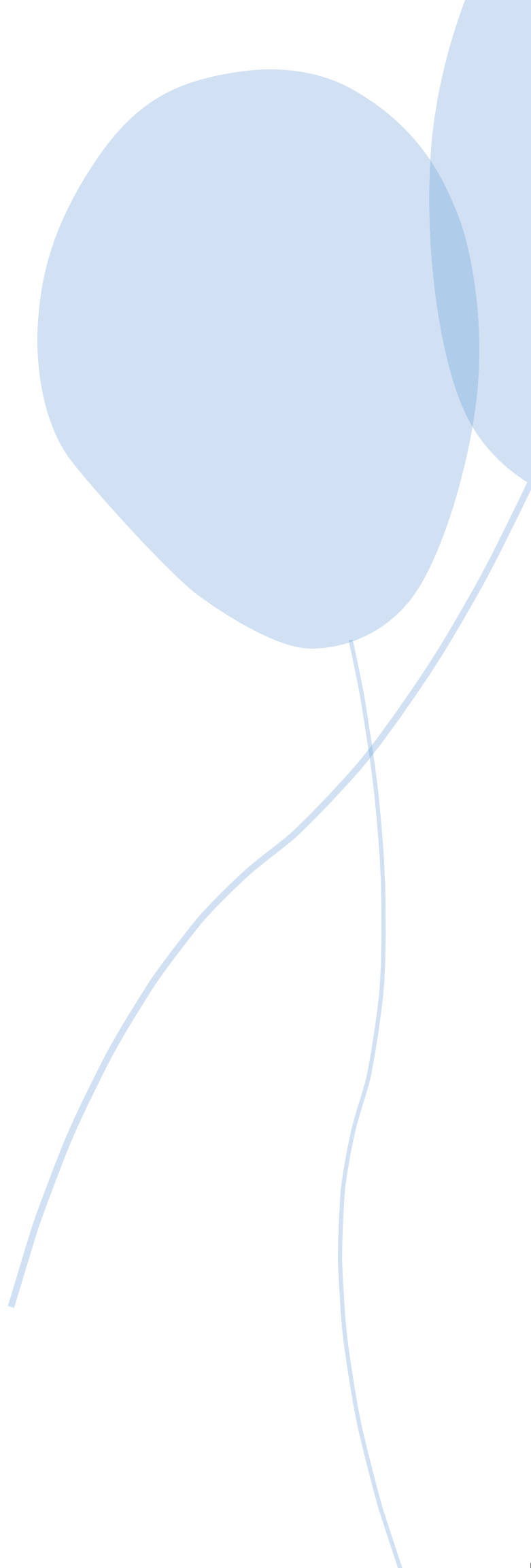
Ο εκπαιδευτικός εξηγεί ότι η ομάδα θα συντάξει τον ιδανικό, κατά της γνώμη της, κανονισμό λειτουργίας των μαθητικών συμβουλίων.

Μερικά ερωτήματα που πρέπει να συζητηθούν είναι: Πόσοι θα είναι οι εκπρόσωποι και πώς θα επιλέγονται, πόσο συχνά θα συναντώνται, ποια θέματα πρέπει να συζητάει και ποια όχι, ποια θα είναι τα όρια εξουσίας του μαθητικού συμβουλίου, του διευθυντή, του συλλόγου εκπαιδευτικών, του συλλόγου γονέων κ.ά.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ενθαρρύνει τα παιδιά να οργανώσουν «δημόσια αντιπαράθεση απόψεων» σε κάποια από τα παραπάνω θέματα, να συγγράψουν άρθρα για τον σχολικό Τύπο ή το blog του σχολείου, για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων δημόσια σε ημερίδα στο σχολείο κ.ά.

Παρατήρηση: Η δραστηριότητα είναι πιο κατάλληλη για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ο εκπαιδευτικός της Πρωτοβάθμιας μπορεί να προσαρμόσει τη δραστηριότητα στη δημιουργία κανονισμού της τάξης.

Παράρτημα

Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ
ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ
Απλοποιημένη έκδοση

Αυτή η απλοποιημένη έκδοση των 30 άρθρων της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα έχει δημιουργηθεί ειδικά για τους νέους.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Παράρτημα

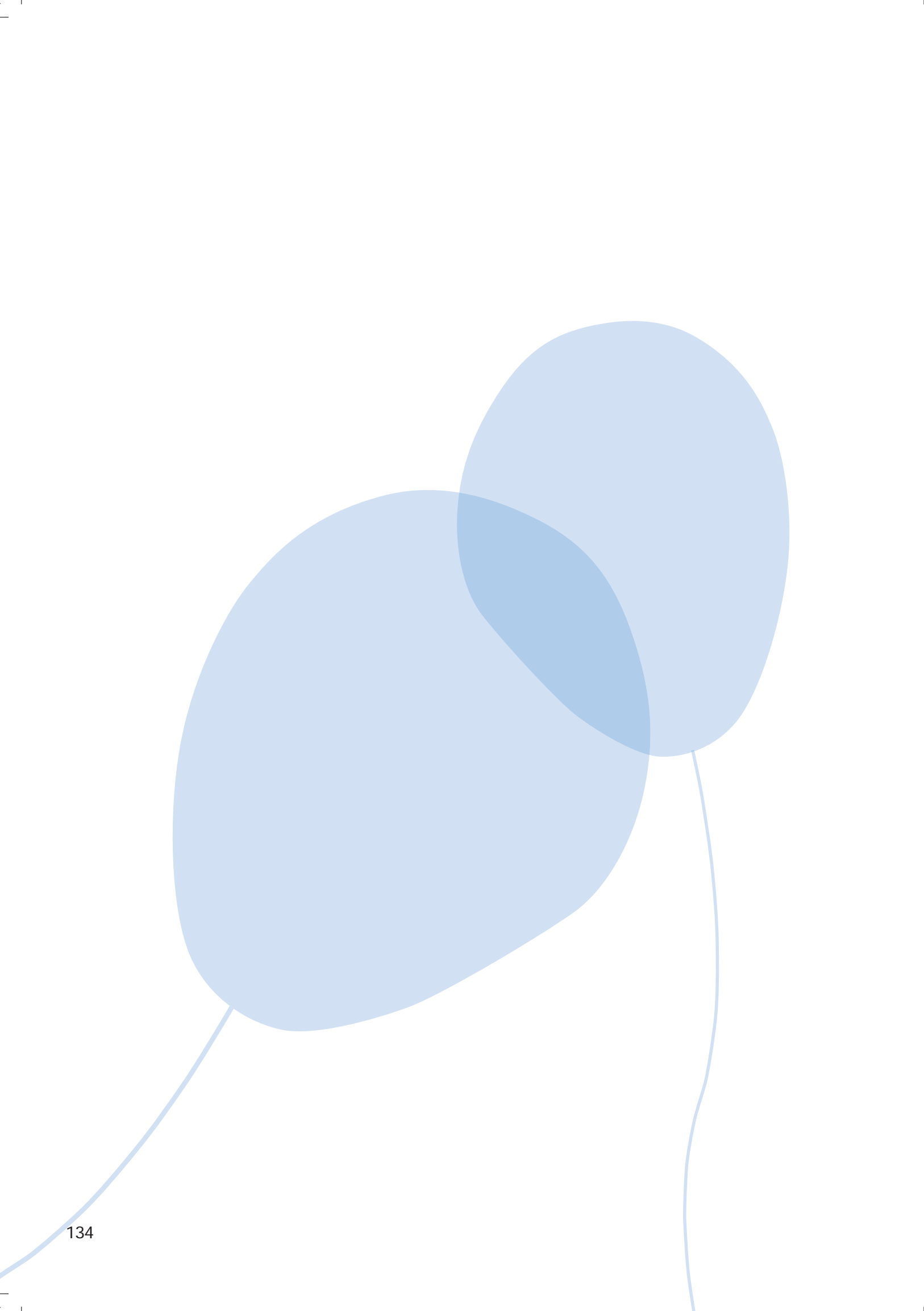
Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Η διακήρυξη εν συντομία:

1. Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι μεταξύ τους. Έχουν αξιοπρέπεια και δικαιώματα.
2. Όλοι έχουν δικαιώματα αδιακρίτως φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πεποιθήσεων, καταγωγής, περιουσίας, γέννησης ή τύπου διαμονής.
3. Όλοι έχουν δικαίωμα στη ζωή, στην ελευθερία και την προσωπική ασφάλεια.
4. Κανείς δεν μπορεί να ζει υπό καθεστώς δουλείας.
5. Κανείς δεν μπορεί να υποβάλλεται σε βασανιστήρια.
6. Όλοι είναι ίσοι απέναντι στο νόμο.
7. Όλοι δικαιούνται ίση προστασία από το νόμο.
8. Όλοι έχουν το δικαίωμα να ασκούν αποτελεσματικά ένδικα μέσα σε αρμόδια δικαστήρια.
9. Κανείς δεν μπορεί να συλλαμβάνεται αυθαίρετα.
10. Όλοι έχουν δικαίωμα σε δίκαιη και δημόσια δίκη από ανεξάρτητο δικαστήριο.
11. Όλοι είναι αθώοι μέχρι αποδείξεως του εναντίου σε δημόσια δίκη, που παρέχει όλες τις απαραίτητες υπερασπιστικές εγγυήσεις.
12. Όλοι έχουν το δικαίωμα της ιδιωτικότητας στην κατοικία, στην οικογένεια και την αλληλογραφία.
13. Όλοι έχουν το δικαίωμα να κυκλοφορούν ελεύθερα, να εγκαταλείπουν ή να επιστρέφουν σε οποιαδήποτε χώρα.
14. Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα ασύλου.
15. Όλοι έχουν το δικαίωμα στην ιθαγένεια.
16. Όλοι έχουν το δικαίωμα στο γάμο και στη δημιουργία οικογένειας. Οι άνδρες και οι γυναίκες έχουν ίσα δικαιώματα τόσο κατά τη διάρκεια όσο και μετά τη λύση του γάμου.
17. Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα της ιδιοκτησίας.
18. Κάθε άτομο, έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης και των θρησκευτικών πεποιθήσεων.
19. Όλοι έχουν το δικαίωμα της ελευθερίας γνώμης και έκφρασης και το δικαίωμα στην αναζήτηση, λήψη και διάδοση πληροφοριών.
20. Όλοι έχουν το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι.
21. Όλοι έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι.
22. Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση και στην εξασφάλιση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων του.
23. Όλοι έχουν το δικαίωμα στην εργασία, στην ίση αμοιβή για ίση εργασία και στο δικαίωμα του συνδικαλιζέσθαι.
24. Όλοι έχουν το δικαίωμα σε λογικό ωράριο εργασίας και σε άδεια μετ' αποδοχών.
25. Όλοι έχουν το δικαίωμα σε ένα ικανοποιητικό βιοτικό επίπεδο για τους ίδιους και την οικογένειά τους, που θα περιλαμβάνει την τροφή, τη στέγαση, το ρουχισμό, την ιατρική περίθαλψη και την κοινωνική ασφάλιση.
26. Όλοι έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση.
27. Όλοι έχουν το δικαίωμα συμμετοχής στην πνευματική ζωή και την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων.
28. Όλοι έχουν δικαίωμα σε μια κοινωνική και διεθνή τάξη, μέσα στο πλαίσιο της οποίας τα δικαιώματα και οι ελευθερίες της Διακήρυξης να μπορούν να πραγματοποιούνται.
29. Κάθε άτομο έχει υποχρεώσεις απέναντι στην κοινωνία και σε τρίτους.
30. Καμία διάταξη της Διακήρυξης δεν παρέχει σε ένα κράτος, σε μια ομάδα ατόμων ή σε ένα άτομο οποιοδήποτε δικαίωμα να εμπλέκεται σε δραστηριότητες που αποβλέπουν στην καταστράτηγηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που περιλαμβάνονται σε αυτήν,

Σημείωση: «Η Διακήρυξη εν συντομία» αποτελεί μια απλουστευμένη μορφή της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Για το πλήρες κείμενο της Οικουμενικής Διακήρυξης:

<http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=grk>

Πηγές-Αναφορές

Για τη συγγραφή του υλικού αξιοποιήθηκαν ως πηγές τα παρακάτω εγχειρίδια, βιβλία άρθρα, ιστότοποι και ταινίες.

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Εγχειρίδια, Βιβλία, Άρθρα

Διδάσκοντας τον Εθελοντισμό (2012), Έκδοση, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς

Compass, Ένα Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για νέους/νέες (2010), © Συμβούλιο της Ευρώπης, μετ. και επιμ. ελλην. έκδοσης ΑΡΣΙΣ - Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων, Θεσσαλονίκη, ελεύθερη πρόσβαση.

Compasito. Manual on Human Rights Education for Children, Council of Europe / *Μικρή Πυξίδα: Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα για παιδιά. Συμβούλιο της Ευρώπης* (2007), μετ. και επιμ. ελλην. έκδοσης Κέντρο Στήριξης Μη Κυβερνητικών Οργανισμών (2012), Κύπρος <http://www.childcom.org.cy/ccr/ccr.nsf/All/E139A2CD27BCB462C2257AF3002ACD10?OpenDocument>

Δραστηριότητες βιωματικής μάθησης στα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των προσφύγων (2014), Υπάτη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, ελεύθερη πρόσβαση

Right Here, Right Now. Teaching citizenship through Human Rights (2009), Ministry of Justice, British Institute of Human Rights, Department for Children, Schools and Families, Amnesty International UK, ελεύθερη πρόσβαση, www.teachernet.gov.uk και στη σελίδα της Διεθνούς Αμνηστίας

Ατενί-ζω – εκπαιδευτικό εγχειρίδιο ενημέρωσης & ευαισθητοποίησης για την παράνομη διακίνηση & εμπορία ανθρώπων (2014), ΚΕΠΑΔ, ελεύθερη πρόσβαση

Living in democracy; EDC/ HRE lesson plans for lower secondary level, © Συμβούλιο της Ευρώπης. Η μετάφραση στα ελληνικά έχει γίνει έπειτα από έγκριση του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η απόδοσή της αποτελεί ευθύνη του Γραφείου της Υπάτης Αρμοστείας του ΟΗΕ στην Ελλάδα.

Πρόγραμμα «Δημοκρατία και Εκπαίδευση» (2014), Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, προσαρμογή στο εγχειρίδιο *Δραστηριότητες βιωματικής μάθησης στα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των προσφύγων*, Υπάτη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Boal, A. (1992), *Games from actors and non actors*, London: Routledge

Γκόβας, Ν. (2001), *Για ένα νεανικό και δημιουργικό θέατρο - ασκήσεις, παιχνίδια, τεχνικές*, Αθήνα: Μεταίχμιο

Γκόβας, Ν., Ζώνιου, Χ. (επιμ.) (2010), *Θεατροπαιδαγωγικά προγράμματα με τεχνικές θεάτρου φόρουμ για την πρόληψη και την κοινωνική ενσωμάτωση*, Αθήνα: Όσμωση & Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, ελεύθερη πρόσβαση www.Theatroedu.gr

Καμπέρη-Τζουριάδου, Ε. και Πανταζή, Στ. (2004), *Παιδαγωγικά παιχνίδια. Τεύχος Α: Παιχνίδια γνωριμίας, εμπιστοσύνης, συνεργασίας I*, Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων <http://hdl.handle.net/10795/256>

Χολέβα, Ν. (2010), *Εσύ όπως κι Εγώ – εξερευνώντας τη διαφορετικότητα μέσα από το θέατρο*, Αθήνα, Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση

Mavrocordatos, A. (ed.) (2009), *mPPACT manifest, Methodology for a Pupil and Performing Arts-Centered Teaching*, ελεύθερη πρόσβαση www.Theatroedu.gr

- Ομάδα Αναλυτικών Προγραμμάτων Φυσικής Αγωγής (2014), Παιχνίδια Συνεργασίας, Κύπρος http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/fysiki_agogi/synedria_seminaria/2013_2014/paichnidia_synergasias.pdf
- Γιαννούλη, Π. (2012), «Το θέατρο/δράμα ως παράγοντας ενίσχυσης της αλληλεγγύης στο πλαίσιο της μαθησιακής διαδικασίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Συμπεράσματα μελέτης-προβληματισμοί», στο Γκόβας, Ν., (επιμ.), *Θέατρο & Εκπαίδευση: Δεσμοί αλληλεγγύης*, Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο για το θέατρο στην Εκπαίδευση
- Καρακατσάνη, Δ. (2008), «Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο πλαίσιο της Κοινωνικής και Πολιτικής Εκπαίδευση. Επαγγελματισμός, αυτοανάπτυξη και διδακτικές στρατηγικές», στο Μπαλιάς, Σ. (επιμ.), *Ενεργός πολίτης και εκπαίδευση*, Αθήνα: Παπαζήσης
- Λαμπαδαρίου, Ε. (2009), Εθελοντισμός εν δράσει, στο Τσιρώνη, Ν. (επιμ.), *Τιμή και τίμημα. Ευεργετισμός, Χορηγία, Φιλανθρωπία, Εθελοντισμός. Η Ευθύνη του πολίτη απέναντι στην κοινωνία*, Πρακτικά ημερίδας, Φεβρουάριος 2007, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Πολιτιστική Εταιρεία ΑΙΝΟΣ, Αθήνα: Εκδόσεις του Φοίνικα
- Μουζέλης, Ν. (1997), «Τι είναι η κοινωνία των πολιτών Πολυσημικότητα και πολλαπλότητα», *Το Βήμα*, 14/12/97, <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=94080>
- Μουζέλης, Ν., *Ανάμεσα στα κόμματα και την αγορά*, *Το Βήμα*, 18/12/11
- «Η κοινωνική αλληλεγγύη την εποχή μνημονίου» (2012), *Εκτός γραμμής*, τ. 31/ Νοέμβριος 2012
- Σόφης, Χ. (2012), *Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης*, τ. 102/2012
- Φωτόπουλος, Ν., *Εθελοντικές δράσεις στην τοπική κοινωνία – Εκπαιδευτικό υλικό για τα Κέντρα Διά Βίου Μάθησης*, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης, ελεύθερη πρόσβαση.
- Rochester, C., Ellis Paine, A., Howlett, S., Zimmeck, M. (2009), «Volunteering and Society in the 21st Century» (Πηγή: http://gd.uoi.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=335&Itemid=43)
- Tomas, Peter, «Η Αλληλεγγύη και τα Κοινά», άρθρο (πηγή: http://ektosgrammis.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=1564:2012-03-24-00-51-08&catid=104:theory&Itemid=515)
- Νταρούις, Μ. (2009), *...να σκέφτεσαι τους άλλους*. Αθήνα: Νήσος και Πανελλήνιο Δίκτυο για το θέατρο στην Εκπαίδευση
- Μπόρχες, Χ. Λ. (1995), *Ποιήματα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα και <http://digitalschool.minedu.gov.gr>
- Λειβαδίτης, Τ. (1977), Την πόρτα ανοίγω το βράδυ, στο Θεοδωράκης Μίκης *Τα λυρικά* <https://www.youtube.com/watch?v=BfyrN9uWEpA>
- Σταμάτης, Κ. «Φιλανθρωπία και Αλληλεγγύη», ομιλία στο συνέδριο «Εκκλησία και Αριστερά», <http://blogs.auth.gr/moschosg/2013/>

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ιστότοποι

World Volunteer Web: www.worldvolunteerweb.org

Volunteer Canada: www.volunteer.ca

Volunteering Australia: www.volunteeringaustralia.org

Education & Communities – Student Volunteering and Service Learning NSW Australia

http://clic.det.nsw.edu.au/student_volunteering/students_commitment.htm] &

http://clic.det.nsw.edu.au/student_volunteering/teachers_implementation.htm

European Volunteer Center (CEV): www.cev.be

United Nations Volunteers: www.unv.org

A-Z Volunteer Management Library <http://www.energizeinc.com/a-z>

ACT-Association for Citizenship Teaching <http://www.teachingcitizenship.org.uk/>

Κίνηση Φορέων Εθελοντισμού: www.simetexo.gr

Κοινωνικό Δίκτυο Τραπεζών Χρόνου <https://www.facebook.com/koinonikodiktyotx>

Ο Εναλλακτικός – Δίκτυα Αλληλεγγύης http://www.enallaktikos.gr/kg15el_diktya-allileggyis.html

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων-Εθελοντισμός: http://gd.uoi.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=337&Itemid=432

ΓΓΝΓ www.neagenia.gr

Κοινωνία Πολιτών: http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/civil_society_organisation_el.htm

Ταινίες

Life Vest Inside. *Kindness Boomerang – One Day*, <https://www.youtube.com/watch?v=nwAYpLVyeFU> και <https://vimeo.com/36789712>

Caritas' *Μια ανθρώπινη οικογένεια – Τροφή για όλους (The long spoons)*, https://www.youtube.com/watch?v=uw7ol_n3hJs

Διεθνής Αμνηστία. *Η δύναμη της υπογραφής*. <https://www.youtube.com/watch?v=OBnhMI3tYQg>

55ο Δημοτικό Σχολείο Πάτρας, *Η ζωή μια ρόδα*, <https://www.youtube.com/watch?v=ceWRNyKQOjA>

Ρικάκη, Λ. *Όνειρα σε άλλη γλώσσα*, <http://www.luciarikaki.gr/index.php?p=works&section=2>

Κινγκ, Μ.Λ. *Έχω ένα όνειρο*, <https://vimeo.com/14316320>

ΕΠΑΛ Φαρκαδόνας Τρικάλων. *Δώσε μου λίγο ουρανό*, <https://www.youtube.com/watch?v=tiOckxOamzg>

Εσπερινό Γυμνάσιο-Λύκειο Κω. *Fortress Europe*, https://www.youtube.com/watch?v=5B_1xDILKNw

Δίκτυα, φορείς, συλλογικότητες, οργανώσεις που αναφέρονται στο εκπαιδευτικό υλικό

Αγκαλιά, <https://www.facebook.com/NGO.Agkalia>

Αλληλεγγύη για Όλους, <http://www.solidarity4all.gr/>

Αναρρωτήριο Πεντέλης (πρώην ΠΙΚΠΑ), <http://www.noesi.gr/pronoise/pikpa-pentelis>

Ανταλλακτική Οικονομία, <http://antallaktiki.gr/>

Αποστολή, Φιλανθρωπικός Οργανισμός της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών,
<http://www.mkoapostoli.com>

Αποστολή ΑΝΘΡΩΠΟΣ, <http://www.missionanthropos.com/el/>

Άρσις – Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων, <http://test.arsis.gr/>

Αρχέλων – Σύλλογος για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας
<http://www.archelon.gr/>

Atenistas – Αθηναίοι στην πράξη, <http://atenistas.org/>

Γιατροί του Κόσμου, <http://mdmgreece.gr/>

Γιατροί Χωρίς Σύνορα, <http://www.msf.gr/>

Γραμμή Ζωής – Κοινωφελές Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο Τηλεειδοποίησης
και Βοήθειας στο Σπίτι, <http://lifelinehellas.gr/>

Δεξαμενή – Πολυχώρος πολιτισμού και αλληλεγγύης, <https://dexamenipyrgoy.wordpress.com/>

Δεσμός – Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο, <http://desmos.org/>

Δήμος Θερμαϊκού, <http://www.thermaikos.gr/>

Διεθνής Αμνηστία, <http://www.amnesty.org.gr/>

Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, <http://www.ddp.org.gr/>

Εθελοντική Ομάδα Δράσης – Κοινωνικό Παντοπωλείο, <http://www.otoposmou.gr/>,
<http://koinonikorantopoleio.blogspot.gr/>

Εκπαιδευτική Λέσχη – διαδουκτιακό περιοδικό για την κριτική παιδαγωγική
και την κοινωνική χειραφέτηση, <http://www.e-lesxi.gr/>

Ελληνική Εταιρεία Παιγνιοθήκης

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, <http://www.ornithologiki.gr/>

Ελληνικό Καραβάνι Αλληλεγγύης, <http://www.karavani.gr/greek/index.html>

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, <http://www.redcross.gr/>

Έλιξ – Προγράμματα Εθελοντικής Εργασίας, <http://www.elix.org.gr/index.php/el/>

Εναλλακτική Κοινότητα «Πελίτι», <http://www.peliti.gr/>

Ενωμένοι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Uhr), <http://gr.humanrights.com/home.html>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Πολιτικής Προστασίας, <https://www.flickr.com/photos/69583224@N05/>

Ίδρυμα Βουλής των Ελλήνων, <http://foundation.parliament.gr/central.aspx?sid=1061344193816461434770>

Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, <http://www.snf.org/el/>

Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος και Αλμυρού, <http://imd.gr/>

Καρπός – Κέντρο εκπαιδευτικών δράσεων και διαπολιτισμικής επικοινωνίας, <http://www.karposontheweb.org/>

Κιβωτός του Κόσμου, <http://www.kivotostoukosμου.org/kivotos/>

Κλίμακα, <http://www.klimaka.org.gr/newsite/>

Κοινωνική Υπηρεσία Δημοτικού Οργανισμού Κοινωνικής Πολιτικής και Παιδείας Δήμου Χανίων, <http://www.dokoipp.gr/blog/cause/>

Κοινωνικό Πολιτιστικό Κέντρο στον Βύρωνα, <http://politistikokentrovirona.blogspot.gr/>

Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, <http://www.ntng.gr/>

Κυψέλη – Μεικτό Κέντρο Διημέρευσης Ημερήσιας Φροντίδας για Α.με.Α <http://www.kipseli-amea.gr/>

Μαζί για το παιδί, <http://mazigiatorpaidi.gr/>

Μητροπολιτικό Κοινωνικό Ιατρείο Ελληνικού, <http://www.mkiellinikou.org/>

Ναυτικός Όμιλος Ραφήνας Αλκυών, <http://norafinas.gr/>

Οργάνωση Γη – Κέντρο της Γης, <http://www.organizationearth.org/>

Παιδικά Χωριά SOS Ελλάδος, <http://www.sos-villages.gr/>

Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, <http://www.theatroedu.gr/>

Πίσω θρανία, https://tsamadou13-15.espinblogs.net/%CE%BF%CE%BC%CE%AC%CE%B4%CE%B5%CF%82/piso_thrانيا/

ΣΚΕΠ-Σύνδεσμος Κοινωνικής Ευθύνης για Παιδιά και Νέους <http://www.skep.gr>

Στέκι «Αλληλεγγύη για όλους» Βόλου, <http://steki-allilegyis.blogspot.gr/>

Νοιάζομαι και δρω

Δραστηριότητες,
Ασκήσεις,
Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό

Τεύχος

2

Σύλλογος Νέου Βουτζά «Η Πρόοδος», <http://syllogosneounoutza.blogspot.gr/>

Σώμα Εθελοντών Σαμαρειτών, Διασωστών και Ναυαγοσωστών του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, <http://www.samarites.gr/>

Τα Φαντάσματα του Ασπροπύργου,
https://www.facebook.com/Fantasmata.Aspropyrgou/info?tab=page_info

Τράπεζα Χρόνου – Αλληλεγγύης της «Μεσοποταμίας»,
http://mesopotamia-mosxato.blogspot.gr/p/blog-page_05.html

Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, <http://www.unhcr.gr/>

Φιλανθρωπικό Ίδρυμα «Η Αδελφότης Κασίων»

Φλόγα Σύλλογος Γονιών Παιδιών Με Νεοπλασματική Ασθένεια, <http://www.floga.org.gr/>

ActionAid, <http://www.actionaid.gr/>

Caritas Hellas – Κάριτας Ελλάς, <http://caritas.gr/>

Educartoon.gr – Η Γελοιογραφία στην Εκπαίδευση, <http://www.educartoon.gr/>

Emfasis – Στην Αξία της Ανθρώπινης Ύπαρξης, <http://www.emfasisfoundation.org/>

GloVo-Connecting Volunteers to events, <http://glovo.com.gr/>

Greenpeace, <http://www.greenpeace.org/greece/el/>

i-create, Εκπαιδευτική Τηλεόραση, <http://i-create.gr/>

Komotinistas, <http://www.komotinistas.gr/>

Let's Do It Greece, <http://www.letsdoitgreece.org/#homepage>

Patrinistas – ομάδα εθελοντισμού & ενεργοποίησης, <http://www.patrinistas.eu/>

Praksis, <http://www.praksis.gr/el>

School of Visual Arts in New York City, <http://www.sva.edu/>

TEDxAcademy, <http://www.tedxacademy.com>

#tutorpool - Δίκτυο Εθελοντισμού και Αλληλεγγύης για την Παιδεία,
<http://www.tutorpool.gr/>

UNICEF – Ελληνική Εθνική Επιτροπή, <http://www.unicef.gr/>

ΟΗΕ – Προστασία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,
<http://www.un.org/en/sections/what-we-do/protect-human-rights/index.html>

Volunteer 4 Greece, <http://volunteer4greece.gr/s/v4g/>

WWF Ελλάς, <http://www.wwf.gr/>

ΝΟΙΑΖΟΜΑΙ ΚΑΙ ΔΡΩ
ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ – ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ – ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Τεύχος 1: Οδηγός για τον εκπαιδευτικό
Τεύχος 2: Δραστηριότητες – Ασκήσεις – Τεχνικές για τον εκπαιδευτικό
Τεύχος 3: Βιβλίο για τον μαθητή

www.noiazomaikaidrw.gr

Ίδρυμα Λαμπράκη

